

Tancsics Mihály (Mihajlo Stancic) 1799. április 21. Ácsteszer - 1884. június 28. Budapest

Bálint Miklós Bendegúz
Az igazság szószólója

Tancsics Mihály élete

Első ének

Hét közül a középső

*Anyja szlovák, apja horvát,
csillagállás szabta sorsát.
S a környezet, melybe pottyant,
hol elméje lángra lobbant.*

*Fatengelyes jobbágyvilág,
hol a nyomor mély sebet vág,
tisztá, bátor embert termett,
Ácsteszeren, Bakony mellett.*

*A házuk a faluszélen,
erdőalján áll szerényen.
Benne tizenhárom gyermek
jön világra, életjelnek.*

*Ez aztán a szaporulat,
termést hoz a célmozdulat!
Ebből heten megmaradnak,
s idővel megkorosodnak.*

*Apjuk gyengéd gondviselő,
Mihály köztük a középső,
kinek gyermek kora óta,
kedvenc madara a gólya.*

*Ő is szeret vándorolni,
erdőn-mezőn kóborolni.
S ha tehetné, útra kelne,
s elszállna a végtelenbe.*

*A szegénység tartós vendég,
a telt gyomor szürke emlék.
Mely elmében mélyül, s tompul,
az üres has gyakran kordul!*

*Itt az idő futva szalad,
mégis mindenki lemarad,
mert a termés úrnak érik,
aki mulat, s heverészik.*

Szülői ház

*Misi ebből mit sem észlel,
neki e lét így is éden.
Három éves anyás-apás,
mint a többi szakadt gatyás.*

*A ház körül libát őriz,
feladathoz így kötődik.
S csikós legény öt évesen,
fő erénye a figyelem.*

*Mégis a ló kicselezi,
s patájával fogát veri.
Felső ajka így lett görbe,
sebhely jelzi mindörökre.*

*Gyermekkora meseszerű,
szivárványos színezetű.
Kutatja az erdők mélyét,
mely táplálja szenvedélyét.*

Vadnyulat kap el a réten,
mi a nyúlra nézve szégyen.
Körüllengi az ámulat,
falú népe vígan mulat.

Német nyelven hittant tanul,
sérelnie, hogy nem magyarul!
Hisz a többség magyar ajkú,
visszafogott, csendes hangú.

A magyar nyelv neki kedves,
minden szava édes, ízes.
Hangsúlyos és csilingelő,
szóragozó, építkező.

Szép szólombja múltat takar,
színes, mint az őszi avar.
Ha a titkát fejti, bújja,
elmúlik a lelki bújja.

Érzi, e nép befogadó,
a vándornak otthont adó.
Elesetten megkönyörül,
szeretettel veszi körül.

Él pár család, aki német,
s feledvén a vendégséget,
mind két nyelven ért és beszél,
s mint a többi épp oly serény.

A magyar is tanul tőlük,
s gazdagodik mindkettőjük.
Erős így a kölcsönhatás,
magyar földön megmaradás.

A szülei szláv nyelvűek,
egyszerűek, jószívűek.
Otthon egymást jól megértik,
ajkukon a szláv szó fénylik.

Az iskola egy tantermes,
padlózata nyirkos, földes.
Azon kuporodnak sorban,
könyök csontjuk összekoccan.

Márton napján becsöngetnek,
s márciusban búcsút intnek.
S évről-évre gyarapodva,
tudásuk nő, mint a gomba.

Mihály tanul, s otthon szolgál,
öröm kíséri a dolgát.
Elsősként ír, szépen olvas,
feltűnő, hogy mily szorgalmas!

*Tanítójuk felületes,
meglehet, hogy aranyeres?
Hébe-hóba van csak jelen,
a bírónál ül és jegyez.*

*Hősünk figyel, s másnak segít,
mint egy bárány igen szelíd.
Érdeklődő, nyitott elme,
pedagógus szunnyad benne.*

*Vége a négy eleminek,
továbbtanulna, de minek?
Családi pénz nincs e célra,
kamrát apaszt robot, dézsma.*

*Misi erős, már tízéves,
sok munkában ő is részes.
Kemény legény, jó kötésű,
erős családkötődésű.*

*Folytatja az ősök sorsát,
ám az élet egyre rostál.
Dolgozik az időmérték,
s kiválasztja, ami érték.*

*Csupasz legény, serdületlen,
házasságra még éretlen.
Szíve mégis szikrát vetett,
szerelem kútjába esett.*

*Pázmándi Katalin szép lány,
büszkén sétálna oldalán.
Ám szerelmét eltitkolja,
égő vágyát fújja, oltja.*

*Később vonzalmát megvallja,
s Kata szívét elfogadja.
Tervezik az életüket,
verőfényes jövőjüket.*

A csoda

*Betegség jön, alattomos,
nyaki részen daganatos.
Sürgős gyógyításra szorul,
így a terve bukik, borul!*

*Gyalog mennek el Pápára,
szerzetesek rendházába.
Édesapja elkíséri,
támogatja, nagyon félti!*

*Gyógyfűvekkel orvosolják,
s jó étellel feltáplálják.
Lelkével is foglalkoznak,
s égiekhez fohászkodnak.*

*Misi mindezt meghálálja,
jószágukat megszolgálja.
Kedvükbe jár, illedelmes,
alázatos, engedelmes.*

*Ősszel, s télen tart a kúra,
s ragad reá bő kultúra.
A barátok megkedvelték,
s végleg maguk mellé vennék.*

*Ám a hősünk hajthatatlan,
kötődése bonthatatlan.
Távolban a vágya érett,
jelölt céltől el nem téved!*

*Távozása előtt este,
hajnal pírját egyre leste.
Éjjél után kelt pirkadat,
s egy tűzsárkány dalra fakadt.*

*A szomszéd ház lánggal égett,
apró jószág jajveszékelt.
S rögtön rohant ébreszteni,
harangnyelvet éleszteni.*

*A bős sárkány elcsendesült,
s Pápa város megmenekült.
S négy nap múltán Húsvét napján,
nincs daganat erős nyakán!*

*Jézus urunk feltámadott,
s teremtménynek reményt adott.
Igaz utat, új életet,
fáradt szívbe szeretetet.*

A kiút

*Tisztult élet új célt mutat,
jobbágyorból a kiutat.
„Tanulj fiam iparosnak,
szabónak vagy lakatosnak!”*

*Szól az atyai intelem,
s rá a fiú: „Ám úgy legyen!”
Új életre tárva ablak,
Kisbérre megy, s áll inasnak.*

*Jó Szombati szabó mester,
ez a legény önnek nem kell?
Éjjel-nappal dolgoztatja,
varrni meg nem tanítgatja?*

*Önnek csak egy cseléd kellett?
E jó fiú másra rendelt!
Rádásul éhezheti,
bűne súlyos, többrendbeli!*

*Misi szedi a cókmókját,
s elhagyja a falu táját.
Út porában cuppan lába,
s hazamegy az otthonába.*

*Lebben halál gyászos leple,
mely jó apját terítette.
A fájdalom mérhetetlen,
az elmúlás érthetetlen!*

Mégsem lesz paraszt!

*A súlyos gyász nem törte meg,
a mezőkön sűrög, tesz-vesz.
A családban szolgállegény,
mégis üres minden edény!*

*A sógora Pintér János,
a gazdaság reá szállott.
Nővérenek férje buta,
s gazdálkodni igen lusta.*

*Egy született kétbalkezes,
összes tette balmenetes!
Bármilyen kezd, minden bukás,
jobb tőle az elfordulás!*

*Misit hívják „tanítónak”,
betűvető oktatónak.
Hol felolvas, harangozik,
tudományra szomjúhozik.*

*Továbbtanulna, ha lehet,
jó az Isten, s bölcsen vezet.
Nagy a hite, van hallása,
katolikus a vallása.*

*Ám a zirci szerzetesek,
most nem könyörületesek.
Misit éppen csak fogadják,
s nyomban el is tanácsolják.*

*Ha nem kell a tudománynak,
megmarad a földmunkának!
Erdőn-mezőn szorgoskodik,
családjáról gondoskodik.*

*Tisztességes jövőt tervez,
s elszegődik idegenhez.
Időszakos munkát vállal,
képzelete csapong, szárnyal.*

*Földet művel, fuvarozik,
s egy leányról ábrándozik.
Neve „illatos”Katalin,
bódító, mint a rozmaring.*

*Élte ettől kábulatban,
leány iránt ámulatban.
S bármerre jár, bárhova néz,
mesés a táj, csodás a lét!*

*Szereti a vásárokat,
nép ajkáról kelt dalokat.
Páros és a vegyes táncot,
melyet járva teste lángol.*

*Lelke egy a természettel,
figyeli is élvezettel!
Mindent kérdez és megjegyvez,
vadak szemeivel szemez.*

*Csak a szépet látja, s a jót,
teremtett csodálnivalót.
Délidőben megfőz bárhol,
s étkezik a bográcsából.*

*Mindig boldog akart lenni,
szerényen eléldegélni.
Földet túrni, gazdálkodni,
Teremtőhöz fohászkodni.*

*De a sorsa másként rendelt,
s jó italba epét cseppent.
Durván botozza egy hajdú,
úr szolgája, baromarcú.*

*A mogyoró pálca kemény,
suhog, csattog a fenekén.
Na, de ez már több a soknál!
A jutalmat bottal osztják?*

*Feltámad az önérzete,
s háborog az agyfélteke.
Elönti a szégyenérzet,
amely cselekvésre készítet.*

Inas élet

*Paczek Antal takácsmester,
Stancic Misi melléd nem kell?
Tisztes, szívós a jelleme,
szorgos-dolgos mindkét keze.*

*A legény ma inasnak áll,
nem húzza már se ág, se sár.
Egy év múltán vászonszövő,
mesterségben feltörekvő.*

*A munkáját megvizsgálják,
aztán segéddé avatják.
Nyakon öntik kupa borral,
mától kezdve már nem koplal!*

Felnőttkor

*Ember. Ím, már húszévesen,
önmagához hűségesen
indul Székesfehérvárra,
hol két testvéröccse várja.*

*Itt lát vándor színjátszókat,
kik formálnak magyar szókat.
A nép nyelvén énekelnek,
muzsikálnak, s tánca kelnek!*

*Ez az élmény megragadja,
tüzesedik teste, ajka.
S formálódik új érzélem,
művészet iránt szerelem.*

*Állás kéne, tisztességes,
hiszen erős, egészséges.
Az sem árt, ha szakmabeli,
s mester, aki megbecsüli!*

*Fehérvárcsurgóra kerül,
s nagy munkának nekifeszül.
Perényiék kastélyában,
fonalat sző egymagában.*

*Péterfi, a mester derül,
a rokka jó kézbe került!
A munkáját megdicséri,
s bőkezűen megfizeti.*

*Hazatér a falujába,
ahol veszik emberszámba.
Mégis arca, mint vadkörte,
Kata szívét összetörte.*

*Kanászhoz ment feleségül,
hej, a világ elsötétül!
Elsötétül és elpusztul,
emberestől és barmostul!*

*A vihar elcsendesedik,
az értelem ébredszik.
Kisüt a nap, arca ragyog,
s örvendezik, szabad vagyok!*

Gyalog a tudás felé

*Paraszt sorstól elbotozták,
takácsnak kitanították.
Igaz, hogy ő még csak segéd,
mégis más elhívást remél!*

*Újra csalják iskolába,
lelke színes világába.
Gyermekeket tanít, oktat,
velük együtt padot koptat.*

*„Kókler”, az iskolamester,
gondolata rossztól terhes.
Ő nem oktat, csak vadászat,
vagy a parton lábat áztat.*

*Mihályt lopásra biztatja,
ám nincs annak foganatja.
S ebből lesz a kenyértörés,
iskolából menekülés.*

*Egyszer Misi virágot csent,
s most is ott a lelkén a heg.
Ő a másét el nem veszi,
jó erkölce nem engedi!*

*A tudásszomj csak kínozza,
a latint majd megtanulja!
S pallérozza az elméjét,
bővíti az ismeretét.*

*Műveltségre vágyik, nagyra!
S mint hegymászó magasabbra
tűzi a célt, egyre feljebb,
ahol Isten kertje legszebb!*

*Segédtanító lesz Gannán,
ahol a táj kissé lankás.
Minden jóval kényeztetik,
s mint egy rokont dédelgetik.*

*Mihály szerfölött gyanútlan,
tisztasága még romlatlan.
Nem látja, hogy csapda készül,
egy nagy verem egyre mélyül!*

*Feszül a házasság hurka,
a papnak unokahúga
főhősünkhöz menne férjhez.
Mihály felé mit sem érez!*

*A fondorlat több a soknál,
inkább senki, mint egy csontváz!
Amint lehet, elmenekül,
s pár nap múlva magán derül.*

*Derűre bú, fényre az árny,
fülébe egy szörnyű hír száll.
Édesanyja távozóban,
élte fénye áldozóban.*

*Siet haza, s éppen látja,
mint lobban el élte lángja.
Lelke sötét gyászba borul,
s elbúcsúzik hangtalanul.*

Devecser

*Devecseren kapott állást,
élelmezést, szerény szállást.
Ám mielőtt elfoglalja,
egy betegség kitör rajta.*

*Élet-halál között lebeg,
elrabolná szellemsereg.
De makacsul kapaszkodik,
a kaszással hadakozik.*

*Ő oroslán, nem őzike,
s a fertőzés nem győzi le!
Szívós, mint Dugonics Titusz,
az ellenség neve: tifusz.*

*Devecser kis mezőváros,
kissé tunya, bambán álmos.
Lustaságban fürdik, tesped,
múlt tükrébe bámul, dermed.*

*Az iskolamester szegény,
házában nem rág az egér.
Főhősünket koplaltatja,
s zenélésre bátorítja.*

*Bátorítja? Kényszeríti!
Zaklatása kimeríti.
Tettével felháborítja,
így magától eltaszítja!*

*Távolabb fut Kolontárra,
s megérkezik napnyugtára.
Teste-lelke összetörve,
így jut cseberből-vödörbe!*

*Hiszen itt is a szegénység
sok százéves fonnyadt vénség.
Olyan fáradt, mint egy hulla,
s fizetése egy nagy nulla!*

*Igaz, mindenütt szeretik,
szép szavakkal édesgetik.
Fehér népek majd felfalnák,
s bármi áron marasztalnák.*

Tavas

*Olvad a hó, itt a tavasz,
ajkakra forr minden panasz.
Pattan a rügy fák ágain,
vágy kergetőz szív húrjain.*

*Rigók füttye csapdos, hangos,
erdő mélyében visszhangos.
Hősünk indul szaporázva,
Fehérvárig meg sem állva.*

*Ám Seregélyesen megáll,
hisz' egy kövér felhő leszáll.
S nyögi terhét záporozva,
súlyos jéggolyókat ontva.*

*Eresz alatt egy fazekas
rikoltozik, mint egy kakas.
Az áru csörömpölnek,
s darabokra összetörnek.*

*Mihály segít a nagy bajban,
bátorít az égi zajban.
Jólesik az együttérzés,
embertársnak kell a részvét!*

*Aztán hosszan beszélgetnek,
életsorsot elemeznek.
Megosztván a gondjaikat,
elfelejtik bánatukat.*

*„Tudja ember hol van Izsák,
ahol tele van az iszák?
Ottan módos gazdák élnek,
s becsülik a jó elméket!*

*Menjen oda, supplens kéne,
meglenne a tisztos bére.
Örülni fog majd a kántor,
csendes ember, igen jámbor.”*

*Mihály szeme kerekedik,
csinos arca veresedik.
E két szót még nem hallotta,
senki neki még nem mondta!*

*Arcán ül egy nagy kérdőjel,
s a kérdésre felelni kell!
„A kántor iskolamester,
tiszteletreméltó ember.*

*A supplens segédtanító,
rossz csontokkal a bajvívó.
Izsák szép kis mezőváros,
menjen oda, s viszontlátom!”*

*A fazekas így búcsúzott,
s Mihály nagyot nyújtózkodott,
Komppal átkelt Apostagra,
s ráfordult az országútra.*

Izsák

Ím, előtte Szabadszállás,
út két szélén porlik szántás.
Vetőmagot szór a jobbágy,
melyet elnyel puha magágy.

Ez a vidék lapos, puszta,
nincsen vége, nincsen hossza!
Gyalogosan dögunalom,
hegyvidékinek borzalom!

Nem is tudja, itt mit keres!
A hideg szél repes, sebes,
út porával szembe köpi,
s visítózva kiröhögi.

Napnyugtakor ér Izsákra,
csend feszül a csupasz tájra.
Minden ajtó becsukódik,
sok fáradt test elnyújtózik.

Zemán János háza nyitva,
nincsen annak semmi titka.
A lakója barátságos,
értékrendje hagyományos.

Szeretet a vezérelve,
neki minden diák lecke,
s feladvány, mely megoldandó,
értéktermő gyöngyházkagyló.

Misit tárt karral fogadja,
kedvességgel elhalmozza.
Megeteti, megitatja,
a bizalmát tálcán adja.

„Édes öcsém, Isten hozott,
arcom fénye már megkopott.
Ám a lelkem tükre tiszta,
s azon tükröződsz Te vissza.

Ha bőséges a tudásod,
s hűséges a kitartásod,
tisztességes lesz a béred,
ha a nyájad el nem széled!”

„János bátyám, megfogadom,
tudásom legjavát adom.
Nyugodt lehet minden álma,
rászolgálok bizalmára.”

Negyven pengő forint a bér,
kétszerese, mint amit kér.
Mihály boldog, elégedett,
megbecsült, nem alávetett!

Az oktató

*Természetes, hogy szorgalmas,
s oly kitartó, mint egy farkas.*

*Szeretik a diákjai,
teljesülnek szép álmai.*

*A szülők is megszeretik,
s mint galambot, úgy etetik.
Közben hosszan beszélgetnek,
fesztelenül érintkeznek.*

*Zemán János igen művelt,
Mihály példaképére lett.
Az elméje lenyűgözi,
s gyarapodásra ösztönzi.*

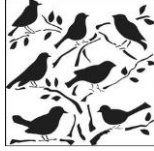
*Ezért aztán sokat olvas,
haja reggel ritkán tollas.
Tudásszomja telhetetlen,
nincs előtte lehetetlen!*

*„Látom öcsém, hogy fejlődnél,
jól dönteni felelősség.
Javaslom, hogy menj Budára,
ott a tudás fellegvára!*

*Képezzenek tanítónak,
s az lesz majd egy szép, fényes nap,
hogyha onnan visszatérve,
lehorgonyoznál itt végleg!”*

*„János bátyám, most indulok,
mi lesz velem, az még titok.
S mikor elmém kivirágzik,
egész lényem visszavágyik.”*

A vándordiák

*Gyors léptekkel megy Budára,
tanító lesz nemsokára!
A képzőben különleges
észjárása villámsebes.*

*A külseje igen furcsa,
kispolgárnak kissé durva.
Nemesnek sem előkelő,
túl szorgalmas, korán kelő!*

*A társai kigúnyolják,
öltözetét is megszólják.
Fiatalok, éretlenek,
és nem ritkán kegyetlenek!*

*Egyszer-kétszer kihasználják,
kevés pénzét elhalásszák,
hogya együtt iszogatnak,
jókedvűen kurjongatnak.*

*Főhősünknek ebből elég,
neki ez a helyzet veszély.
Korhelyeknek hátat fordít,
s minden tantárgyban felgyorsít.*

*Év végére kitűnő lett,
tanításra már megérett!
S átveszi az oklevelét,
mely növeli vonzerejét.*

*„Vér vagyok a nép véréből,
hús vagyok a nép húsból”*

*Mihály mégis többre vágyik,
éhség lelkében csatázik.
Új kihívás: gimnázium,
mely számára a maximum!*

*Latin tudása hézagos,
tette merész és célzatos.
Felvételre jelentkezik,
kitartásban jeleskedik.*

*Mások szemében csodalény,
ám diáknak már koravén.
S Korbélyi úr utat mutat,
Mihályban forr az indulat.*

*Nagy Antal sem érti meg Őt,
s a benne szunnyadó erőt.
„Szép dolog az igyekezet,
legyél fiam elégedett!”*

*Sérelmezi alázását,
elemzi a hadállását.
Az ismeret neki kevés,
a tudásszomj kinszenvedés.*

*Ő még mindig alapozna,
vaskos könyveket lapozna.
Műveltsége még hézagos,
rögzült vágya akaratos.*

*Lelki búját nem értik meg,
tanulónak koros, öreg!
Ám tanulni még fiatal,
várja a könyv, szózivatár!*

*Lelke mélyén lágy fény fakad,
amely jelzi, mától szabad.
Mentes minden kötöttségtől,
évezredes örökségtől.*

*E nagy érzést megosztaná,
a fényforrást árasztaná.
Érzi közel'g a pirkadat,
s érzelmei felizzanak.*

Úton

*Irány Gyöngyös, ott kopogtat,
hátha nem nézik bolondnak!
Szerencséje ott sem kegyes,
utat mutat az esperes.*

*Majd Izsákra visszatérve,
üdvözli a mintaképe.
Zámán János marasztalná,
maga mellé ragasztaná.*

*Ám Mihályunk tovább indul,
öleléskor könnye csordul.
János Mihályt megsegíti,
egy levelet ad át neki.*

*Ezzel siet Kecskemétre,
oda is ér estebédre.
Fogadják a piaristák,
sütnek neki palacsintát.*

*Az ajánlást elolvassák,
s maguk közé befogadják.
Így lesz náluk gimnazista,
a helyzete kristálytisza.*

*Viszonzásul nekik szolgál,
mos, főz, kapál, s ha kell hordár.
S jelek közt ő az első,
helytállása irányjelző.*

*A jó híre messze szárnyal,
s oktatói munkát vállal.
Polgár háznál korrepetál,
kapott pénzből jól vegetál.*

*Két év alatt hármat végez,
lassíthatna, mégsem fékez.
Önérzete keseredik,
sokan bántják, lekezelik.*

*Félreértik szelídségét,
látszat igénytelenségét.
Paraszt volta rajta bélyeg,
neheztelés, lassú méreg!*

*Mint a szélvész kerekedik,
s széttöri a kereteit.
Irány Nyitra, a Felvidék,
vesszen úri pökhendiség!*

*Huszonhatot tölti ekkor,
köszöntse Őt ez a verssor!
Nyitrán egyből befogadják,
álláshellyel támogatják.*

*Buzgón készül vándorútra,
s nyáron fordul országútra.
Kell néki a tapasztalat,
mint éhesnek a jó falat.*

*Életsükséglet ez nála,
vállát húzza pásztortáska.
Benne pengő forint hatvan,
hálát rebeg ezért gyakran.*

*Úti célja az Adria,
élteti a romantika.
A táj mindig változatos,
barátságos, csodálatos!*

*A városok lélegeznek,
megfelelnek képzeletnek.
Ám van, ahol megütközik,
álomképét nem tükrözik.*

*Pozsony, Bécs, majd Sopron, Kőszeg,
s lába előtt hever Körmend.
Varasd, Zágráb, Károlyváros,
a gyomra ott háborgásos.*

*Valamivel elrontotta,
eztán étkét megfontolja.
Fiume a „végállomás”,
végtelennel találkozás.*

*Ez a magyar tengermellék,
a magyarok fejlesztették.
A Szent Koronánknak része,
villan Mihálynak eszébe.*

*Vissza Eszék, Szekszárd és Paks,
nem fogadja se könny, se taps.
Onnan gyalog tovább Pestre,
véres lába, fáradt teste.*

*János öccse a gombkötő,
karja most is átölelő.
Jó tetteivel jeleskedik,
új csizmával kedveskedik.*

*Újra Nyitra, gimnázium,
piarista akvárium.
Zsembery az osztályfőnök,
csendesek a diákcsőrök.*

*S feladatot kapnak rögtön,
ki merre járt e földgömbön,
s hogy telt a nyár, mely elillant?
A sok szempár összecsillan.*

*Mihály csak írt és remekelt!
A városban is híre kelt
hogy merre járt, s miket látott,
kitartásból jól vizsgázott.*

*Ösztöndíjat várt titokban,
s vágya szegett megtiportan.
Hiszen csak egy könyvet kapott,
mellyel helyére ballagott.*

*Sérti ez a szűkmarkúság,
gyengíti a szomorúság.
Nagyszombaton próbálkozik,
de ott is csak csalatkozik.*

*Marad Nyitrán tanítónak,
polgárháznál oktatónak.
Közben tanul, művelődik,
minden iránt érdeklődik.*

*Csodálója sok szép versnek,
s ámulója magyar nyelvnek,
melyről tudja különleges,
s állítja, hogy tökéletes.*

*Vörösmarty neki példa,
Kazinczy is jó poéta!
S Kisfaludyk rajongója,
munkásságuk hódolója.*

*Jelez a sok írástudó,
a közélet megújuló.
Pezseg az ész, villan elme,
papírlapon van a terve.*

*Tanárai neheztelnek,
tettéért nem lelkesednek.
„A költészet csupán álom,
tévútra csal lepkeszárnyon.*

*A legtöbb vers haszontalan,
formájában alaktalan.
A poéták lázítanak,
s ellentéteket szítanak.”*

*Misit bántja e szemlélet.
„Náluk bölcsebb a természet,
mely örökké megújuló,
lassuló és felgyorsuló.”*

Pesten

*Ló patája megcsikordul,
s könyvtárával Pestre indul.
Várja a nagy ismeretlen,
kíváncsian, ihletetlen.*

*Józsefváros. A Víg utca
széles, poros, kopott, kurta.
Új lakója megérkezett,
jó sorsában reménykedett.*

*Csicskás lett egy jurátusnál,
ficsúr jogászyakornoknál.
Ám a gazda nem fizetett,
arrébb állt és elsietett.*

*Létforrása végleg apadt,
s az étkezés is elmaradt.
Ám a forgandó szerencse
jó mederbe betelerle.*

*Német ajkú cipésmester,
akinek az óra vekker,
tanítónak alkalmazza,
s tál étellel jutalmazza.*

*Misi tanít szorgalmasan,
s építkezik tartalmasan.
Piaristák büszkesége,
teljesedik küldetése.*

*Hetedikbe már átléphet,
semmiség ez egy lángésznek!
Terveket szó, derűlátó,
tudóslélek, betűragó.*

A Bakonyban

Úti célja Veszprém megye,
egész nyáron ott a helye.
Kutakodik, tanulmányoz,
egy készülő tanulmányhoz.

Ha megírja, publikálja,
s le is közlik bizonyára.
Optimista, jó kedélyű
fiatal, hát nagyreményű!

Julcsi húga pénzt ad neki,
támogatja, mert szereti.
Tíz forint lesz adóssága,
ám hamar jó csalódása.

Amerre jár, buzgón kérdez,
lehajol a földi néphez.
Látják, s érzik honnan való,
emberséges, jóakaró.

Az emberek panaszkodnak,
vagy szótlanul elfordulnak.
Féltik Misit, s önmagukat,
családjukat, otthonukat.

Gyanús Misi minden tette,
kíváncsiság munkál benne.
Kitartóan faggatózik,
a kocsmákban hallgatózik.

Száll a híre vidék szerte,
s figyelve van minden tette.
Szél, ha fordul, ág, ha reccsen,
madár gyorsan tovarebben.

Balatonfőkajáron van,
vendégként egy gazdaházban.
Másnap aztán kikérdezik,
s börtönnel megfenyegetik.

„Menjen vissza gyorsan Pestre,
még mielőtt törvényt szegne!”
Inti Őt a zord hatalom,
„lány, baráti, finom” hangon.

Stancic Mihály jobbágy s deák,
igazítja a derekát.
Többre becsüli a napfényt,
jobb szabadon, mint bús rabként!

Átmegy Zala vármegyébe,
ám hiba az átkelése,
mert elkapják és kitiltják,
s más irányba elindítják.

*Visszafordul a Bakonyba,
madárfütytös hús vadonba.
S a falvakat járja sorban,
hol emberek élnek gondban.*

*Itt született Bakony szélén,
kis faluban Ácsteszéren.
Ismeri e szép vidéket,
ajkáról száll száz dicséret.*

*Hogyha kész lesz a tanulmány,
mely számára bizonyítvány,
lesz hatalmas meglepetés,
és pénzbeli elismerés!*

Próbálkozások

*A nappal most búcsúzóban,
vigalom a fogadóban.
Nap a Földdel parolázik,
a főhősünk vacsorázik.*

*S fizetne, ha volna mivel,
a gazdánál nincsen hitel!
Pénzének se híre, hamva,
vörösödik riadt arca.*

*Az éjszaka kirabolták,
a szép tervét lerombolták.
Felszökött az adóssága,
hatalmas a csalódása!*

*Vissza Pestre építkezni,
tudománnyal felvértezni!
A szellemi emelkedés,
tartósan jó befektetés.*

*Amit Misi ma megtanul,
tudja Mihály hibátlanul.
Ellopni azt lehetetlen,
a tolvaj így tehetetlen.*

*Jean Rousseau a példaképe,
kiről jó a véleménye.
Filozófus, irodalmár,
tollal vívó forradalmár.*

Ő a felvilágosodás,
s társadalmi megújulás
egyik elméleti atyja.
Téziseit hittel vallja.

„Minden mi rossz, elvetendő,
hármás jelszó követendő!
Szabadság és Testvériség,
s emberek közt Egyenlőség!”

(Az idő mindenre felel,
alámerít, vagy felemel.
A salakot eltemeti,
s az igazat felemeli.

A francia forradalom,
véráztatta borzadalom.
Melyből fakadt sok torz izmus,
pl.
nácizmus és kommunizmus.)

Misi franciául tanul,
kitartása sosem lazul.
Leomuton úr a tanára,
felfigyel a diákjára.

Magyar-német szótárt készít,
a két nép közt hidat épít.
S kéri Misit, hogy segítsen,
a latinnal közvetítsen.

Táncsics egyből kötélnek áll,
hátha anyagilag feláll.
S franciául is megtanul,
játékosan, gondtalanul.

Becsvágy fűti és hajszolja,
s így lesz szellemi rabszolga.
Az iskolát hanyagolja,
fittyet hány a tananyagra!

Romlatlan és jó erkölcsű,
s roppant naiv, jóhiszemű.
A francia kihasználja,
képmutatás barátsága!

Nem tanítja, s nem is fizet,
ez számára a jó üzlet!
Misi feláll, hátat fordít,
több szót immár le nem fordít!

Vissza az iskolapadba,
nadrágját majd ott koptatja!
S négy gyermeket háznál oktat,
búcsút inthet minden gondnak.

*Havi harminc forintot kap,
lesz majd ebből tortán bő hab!
Ám beosztó, tartalékol,
ritkán mulat, nem dorbézol.*

Vörösmarty Mihály

Vörösmarty Mihály (Pusztanyék, 1800. december 1. – Pest, 1855. november 19.) magyar költő, író, ügyvéd, táblabíró, a Magyar Tudományos Akadémia és a Kisfaludy Társaság rendes tagja, a magyar romantika egyik legnagyobb alakja

*Vörösmarty méltán híres,
minden műve ízes, míves.
Tehetsége felemelte,
Ő e kornak ünnepeltje.*

*Mégis nyomor'g, hiányt szenved,
nem becsüli meg a nemzet!
Mert ki magyar, az nyúglódik,
tartásáért megbűnhődik.*

*Misi nyújtja pénze felét,
így rója le tiszteletét.
Két jó ember magyar úton,
sok fényugár kell, hogy gyűljön!*

*Magyar-latin-német szótárt
szerkeszteni újra próbál.
Önállóan készítné el,
nyelvjárásokra is figyel.*

*Pályázatra is benevez,
melyet nevével fémjelez.
Mihály büszkén fogja kézben,
<A magyar nyelv> írás készen!*

*Ötven forint a jutalma,
egy miskolci jogász adja.
A pénz jól jön, s duplán térül,
mert a szótár így elkészül!*

*Tájszókat gyűjt a végeken,
magyar nyelvterületeken.
S a székelyek közt Erdélyben,
Isten illatos kertjében.*

Irány Erdély!

*Mihály harmincegy esztendő,
szerény ember, nem fellengzős.
Kijárta az iskoláit,
elkönyvelte „diplomáit”.*

*Hajtja a vágy, egyre messzebb,
Erdély földjére, mely legszebb.
Debrecentől sokat remél,
„ott a magyar szépen beszél.”*

*„Kézművesség fellegvára,
szakszavaknak a tárháza.
S kifejezés, eredeti!”
A vágyképe mesebeli.*

*Ám a való már mást mutat,
rosszat raktároz a tudat.
S azt nyugtázza fájdalmasan:
„Minden szakszó magyartalan.”*

*Várad felé indul nyomban,
s azon gondolkodik hosszan,
hogy a Habsburg duplán pusztít,
gerincet tör, s nyelvet csúfit.*

*Alföld peremén áll Várad,
hol a Sebes-Körös árad.
Forrásvize hús, gyógyító,
s egészséget tartósító.*

*Mindegyikből bőven iszik,
s mint kisbaba úgy büfizik.
Hasa görcsöl és támolyog,
összegörnyedve vánszorog.*

*Sűrű felhő közeledik,
záporosó kerekedik.
Sehol egy ház, hogy elbújna,
hol a teste megnyugodna!*

*Szegény Misi bőrig ázik,
láz hevíti, remeg, fázik.
Óra múltán Telegden van,
s fogadóban lépte koppan.*

*Épp hogy leül, s levest rendel,
poroszlók törik a csendet.
Kémet gyanítanak benne,
látják rajta, beteg teste.*

*Hideg pince mélyre teszik,
mégis kibírja reggelig!
Másnap aztán átvizsgálják,
s alaposan kihallgatják.*

*Tegnap úgy volt, vasra verik,
s elébb szóltak, elengedik.
Elnézést is kérnek tőle,
s úgy néznek rá, mint egy hősre.*

*A főhősünk nincs meghatva,
a jókedve cserbenhagyta.
Ez az útja tekervényes,
ám a teste egészséges!*

*Irány tovább Erdély felé,
nincs ki céltól térítené!
Eddig minden szót megértett,
kit kérdezett szembenézett.*

*Ritkulnak a magyar szavak,
s idegen szó falat rakat.
Létezik, hogy nem értenék,
magyar szívét, lélegzetét?*

*Máris Erdély kapujában,
Királyhágó batyujában.
S Bánffyhunjad teste szelíd,
magyar volta szívet derít.*

*Kolozsvár is magyar város,
a magyar nyelv általános.
Magyarabb a Pesti létnél,
nincsen szebb a szépségénél!*

*Jegyzetfüzete még üres,
középtáján kakukkfüves.
Gyógyteának szakasztotta,
s két lap közé tapasztotta.*

*Ismer minden kifejezést,
hivatalos elnevezést.
S vallja nyelvünk általános,
elkábítja Őt a város.*

*Erdély földje csodálatos,
hegy-völgyével varázslatos!
Páratlanul szép itt a táj,
székelyföldön nincsen viszály.*

*Tordán át jut Vásárhelyre,
hol éri a naplemente.
Majd Udvarhely, Csíkszereda
ejti szemét ámulatba.*

*Amerre néz fenyőerdő,
s racka juh, mely gyapjútermő.
Magas hegyek, jó levegő,
hegy tövében zöld legelő.*

*Kézdivásárhely van soron,
mosoly húzódik arcokon.
Az idegent nem ismerik,
mégis illendően köszöntik.*

*Sepsiszentgyörgy s Brassó várja,
nap végére tűnik árnya.
Itt élnek a büszke szászok,
s határon túl a románok.*

*Mihály innen visszafordul,
templomharang mélyen kondul.
S tűnnek hegyek, völgyek, dombság,
Isten veled, Erdélyország!*

Vissza Pestre!

*Súlyos lépte veri a port,
Napot felváltja a vén Hold.
Éhség marja üres gyomrát,
szenvedi a mélység poklát.*

*Kőhalomnál az útszélen,
fény pislákol éjsötétben.
Csárda ajtó jól kitarva,
finom falatokkal várja.*

*Jókat eszik, jókat iszik,
szélhámosokkal bratyizik.
Akik bizony jól átverik,
értékeit bezsebelik.*

*Itt a golyó, hol a golyó?
Tudja csak egy oknyomozó!
A csalónak ez egy játék,
nyereménye dús ajándék.*

*Kifosztva és elcsigázva
ér haza, de nemhiába!
Gazdagodva élményekkel,
ismerettel, érzésekkel.*

*Straub doktornál kap állást,
Pesten bérel szerény szállást.
S lendülettel, nagy reménnyel,
új lapot nyit tiszta szívvel.*

*Anyagilag gyarapodik,
Fülöp herceg adakozik.
Szótárszerkesztésre adja,
száz forintnak nagy a rangja!*

*Nem válik a holnap gonddá,
hatvan forint társul hozzá!
Mely apai öröksége,
töltekezik reménysége.*

A kolera

*Öröm nyomában a bánat,
s mint egy vad ló egyre vágdat.
Égi vihar előszele,
apokalipszisnek jele.*

*A félelem lelket bénít,
s ellenségnek helyet készít.
S a gyilkos kór máris támad,
szárad tested, rogygan lábad.*

*Vészhelyzet van! Járvány tombol,
hegy tornyosul fel a gondból.
A kolera nem válogat,
égre kiált az áldozat.*

*Vigyázz Mihály, egyél sokat,
öld a baktériumokat!
Van már pénzed, ne kuporgasd,
mások előtt ne lobogtasd!*

*Nem kell Mihályt buzdítani,
ételt, italt ajánlani.
Forr benne az életösztön,
hagyjuk egyen, erősödjön!*

Sötét árnyak

*Élni kéne, tanítani,
minden rosszal szakítani!
Az oktatás lételeme,
tudomány a létereje.*

*Álláshoz jut ajánlással,
s szakít pesti magányával.
Feladatra vállalkozik,
s Bács megyébe leköltözik.*

Csendes hely Ómoravica,
várja őt Szalmássy Miksa.
Ki pénztárnok Bács megyében,
nincs tarka folt jellemében.

Földbirtokos, gazdálkodó,
tudományra támaszkodó.
Felesége még virágzik,
Hegelt olvas, s lanton játszik.

Négy fiúk van, illemtudók,
nagyocskák már, jó tanulók.
Írástudók, szorgalmasak,
ám szabadon borzalmasak!

Szalmássyné tisztességes,
elesettel emberséges.
Ha kell, tettel bizonyítja,
sorsát hozzá igazítja.

A gyilkos kór itt is támad,
s kísérti e tisztos házat.
S a falunak dolgos népét,
szétzilálja szép reményét.

Mihály beteg, ágynak esik,
s lesi angyalok kegyeit.
A magas láz elcsigázza,
napokon át hideg rázza.

S éjjel-nappal ágya körül,
egy szép angyal szárnyal, röpül.
Arcát harmattal hűsíti,
éhét mannával enyhíti.

Sötét árnyak erőlködnek,
nincs kegyelem legyőzöttnek!
Ám az angyal karddal suhint,
s egy égi kar feléje int.

Oszlik a köd, páras a szem,
ha nem látom, el sem hiszem!
A főhősünk lám visszatért,
magyar szívünk hálás ezért!

Szóljon ének és harsona,
íme itt egy valós csoda!
Győzött a szív, lágy szeretet,
a Kaszás már nem fenyeget!

Mihály szemén mosoly fénye
csillan, s rajta angyal képe.
Szalmássyné ápolta Őt,
általa nyert újból erőt.

*Rászolgál a figyelmére,
hála felé fizetsége.
Szorgalmával odaadó,
tanárként jó előadó.*

*Magas nála minden mérce,
s a négy fiú rajong érte!
A ház ura szintén boldog,
rendben mennek már a dolgok.*

*Gyerünk, irány Szabadkára,
Ferenc-rendi iskolába!
Ott a tudást számba veszik,
s a nebuló megmértetik.*

*Figyelnek a Ferencesek,
kik jól képzett szerzetesek.
Hiányt senkinél sem lelnek,
s megdicsérik a négy lelket.*

*A díjazást kicsinyelik,
s a hangjukat felemelik.
„Máskor sokkal többet kaptunk,
nem szűkült össze a markunk!”*

*Mihály, mikor hazatérnek,
hangot ad e véleménynek.
Szavaival ráerősít,
s Miksa kiált; a mindenit!*

*A háziúr öntudatos,
lobbanékony, indulatos.
„Nagy pénz az is, amit adtam,
nem gazdagodnak meg rajtam!”*

*A pénztárnok bömböl, üvölt,
szava, mint a golyó süvölt.
A hősünket is sorozza,
„pimaszságát” ostorozza.*

*„Maga is csak őket védi,
e jó állását nem félti?
Nekem itt ne szónokoljon,
arra kérem, igazodjon!”*

*Megtanulta már ezerszer,
szóból ért az okos ember.
Bejelenti felmondását,
s veszi kopott hátizsákját.*

<Magyar és német beszélgetések>

Úgy tér Pestre este vissza,
hogy a pergő könnyét issza.
Megviseli a bánatom,
szívét nyomja a fájdalom.

Van még elég kitartása,
irodalmi alkotásra.
S amit a cím fent is jelez,
csattanni fog, mint egy repesz.

Párbeszéd két nemzet között,
hol az egyik megkötözött?
A másik meg rabtartója,
díszfája az akasztófa.

A könyveket elkapkodják,
s dicsérettel elhalmozzák.
Hatvan forint üti markát,
mosoly szegélyezi ajkát.

Nagy igény van a könyvére,
tisztán látó szellemére.
Szavainak szépségére,
lelki énje érzésére.

Ám Heckenast több pénzt nem ad,
s ebből heves vita fakad.
Elmarad a perlekedés,
hiszen nem volt megegyezés.

A hatalom mindent megold,
s ellentétet könnyen felold.
Nem lesz második kiadás,
s véget ér a vitatkozás.

„Ez az írás veszedelmes,
alkotója ellenszenves!
Káros minden gondolata,
kusza a szólombozata.”

Sztansic Mihály nem adja fel,
most már írásával nevel.
S a <Budapesti levelek>,
a vádakra jó felelet.

Ez a könyv is jól sikerült,
a megléte elhíresült.
S a hatalom rá is csapott,
a szabadság szűkre szabott!

A zsarnokság szenvedélyes,
e nyelvtankönyv mért veszélyes?
Mihály ezen tépelődik,
a végén még felőrlődik!

*Igaz minden gondolata,
ezért remek dolgozata.
József nádor is követi,
s olvassák a gyermekei.*

*Az udvarnál másként látják,
éles eszét nem csodálják.
Rebellisnek minősítik,
rossz útvjáról eltérítik.*

*Nem zárják még börtön mélyre,
másként kényszerítik térdre.
Tiltással és zaklatással,
s elrendelt házkutatással.*

*Mihály jámbor, nem harcias,
szemlélődő és tárgyias.
Igazsághoz ragaszkodó,
Istenébe kapaszkodó.*

*Kedveli az ellenérvet,
meg is győzik őt a tények.
Könyörög: „Ne vádoljatok,
észérvekkkel cáfoljatok!”*

*A hatalom minősíti,
perceit megkeseríti.
„Ez az ember veszedelmes,
egész lényé ellenszenves!”*

*S nevét jegyzi, számon tartja,
messzire ér el a karja.
Minden tettét ellenőrzi,
s irattárában megőrzi.*

A pártfogó

*Akad tisztos pártfogója,
harcostársa, jó barátja.
Aki Döbrentei Gábor,
szelíd ember, igen bátor!*

*Reformeszmék lelkes híve,
nem ugrik vakon a vízbe!
Elmélyülten elmélkedő,
jó magyarnak tekinthető.*

*Ő kerít Mihálynak állást,
jövedelmet, ételt, szállást.
Tisztességes úri portát,
így enyhítve számos gondját.*

Hőgyészi Döbrentei Gábor (Somlósózlós, 1785. december 1. – Buda, 1851. március 28.[1]) költő, királyi tanácsos, az MTA tagja, a történelem szó megalkotója.

*Évenkénti négyszáz forint,
nem kicsi pénz, a mindenit!
Hősünk boldog, elégedett,
otthonra lelt, reménykedett.*

*Rudnyánszky báró is boldog,
oldódnak a fontos dolgok.
Sándor fia neveletlen,
vele szemben tehetetlen!*

*Pedig mindent megad neki,
sóhaj-kívánságát lesi.
Mégfürödhet tejben-vajban,
úgy él, mint kukac a sajtban!*

Mondd, hol élek?

*„Én Istenem, mondd, hol élek?
Ember ily' nagyot nem véthet!
Pedig vétnek, pazarolnak,
éjjel-nappal mulatoznak!*

*Figyelem a nyüzsgést-mozgást,
jön az úri sereg folyvást.
Részegednek, hancúroznak,
hangos szóval vitatkoznak.*

*Mennyi érték megy pocskéba,
s morzsa hull a nyomorékra!
Aki nekik csak vadállat,
ez a szemlélet gyalázat!*

*Mihály szájíze keserű,
ajkáról lefagy a derű.
Hova került, kik között él,
jobb életet miért remél?*

*Sándor úrfi levizsgázott,
az agysejtje kivirágzott.
Atyja derűs, elégedett,
kedves fia megérkezett.*

*A tanárát megdicséri.
„A tudása minőségi!
Ám fent, panaszkodtak Önre,
van egy igen furcsa könyve.*

*Az eszméi rebellisek,
ami árthat mindenkinek.
Én más előtt magasztalom,
s a házukban marasztalom.”*

*Mihály ért a beszédéből,
s lead túlzó reményéből.
Segít neki, old a görcsén,
ne essen folt az erkölcsén!*

*A dukai birtok csendes,
„ártó” lélektől már mentes.
Hősünk baktat délkeletre,
s Pesten lel majd szálláshelyre.*

<Kritikai értekezések>

*Írásának ez a címe,
s könyv alakban tenné díszbe.
Bár jól tudja ez csak álom,
kiadó nincs láthatáron!*

A köz állapotát nézi,
mely' jobb sorsát megidézi.
Eddig bírált, most javasol,
jó tanáccsal bajt orvosol.

A <Pazardi> is elkészült,
s a cenzor arc el is kékült.
„Kiadásra alkalmatlan,
szólcsogás, tartalmatlan!”

Mihály ettől kedvetlen lett,
hiszen semmi rosszat nem tett!
Szenvedélye volt az írás,
tollal teremtett bajvívás.

Kivel Istennek célja van,
sodródása nem céltalan.
Ismerőst lát szembe jönni,
s amint illik, úgy köszönti.

Főnemes mágnás a férfi,
báró Jósika erdélyi.
„Menjen Mihály Kolozsvárra,
Teleki János házába!

Szegődjön el nevelőnek,
a gróf úrék tehetősek.
Sándor mellé jó tanár kell,
minden tetteért Ön felel!”

Kolozsvár! A szíve dobban,
szája igent rebeg gyorsan.
Ez a város úgy vonzza Őt,
mint egy délceg huszár a nőt.

Kolozsvárott lazább minden,
cenzor nem lóg a kilincsen.
Ott az eszme szabadon száll,
úgy élhet majd, mint egy madár!

Szinte táncol, lelkendezik,
nem leplezi érzelmeit.
Elbúcsúzik köszönettel,
s megy az útján lendülettel.

Tervezgetés

Telekiné finom asszony,
méltán élhet grófi rangon.
Bőkezű és emberséges,
Táncsics iránt tisztességes.

Előleget is küld, sokat!
Háromszázat! „Ez iszonyat
rengeteg pénz! Házat veszek,
így megbecsült polgár leszek.

Egyre már most megalkudok,
melyre előleget adok.
S az Orczy-kert fái alatt
szemlélem a madarakat.”

Ez a vágya, álomképe,
ott ül majd egy bársonyszékbe’.
Még nem öreg, harminchat múlt,
idő síkján bátran átnyúlt.

Az ígéret földje várja,
széles kapuit kitarja.
Kitarja és befogadja,
s később vándorbotra adja.

No, de várjunk, ne siessünk,
apró szóval ne fizessünk!
Jó családhoz került Miska,
szemlélődő lelke nyitva.

Az ifjú gróf szép, értelmes,
s a jó szóra engedelmes.
Tudományban egyre szárnyal,
ismerkedik a világgal.

Tanárával rokonlélek,
érdeklék a jelenségek.
Társadalmi különbségek,
mint hatnak az ellentétek?

A jelleme formálódik,
magyar sorshoz igazodik.
Látjuk majd a csatatéren,
honvédezredesként vértben.

Alkotás

A főhősünk újra alkot,
tollal pendíti a lantot.
A <Pazardi> folytatódik,
a történet fokozódik.

Pazardi Tóbiás gazdag,
pénztárcája igen vastag.
Kissé naiv, jóhiszemű,
sokan mondják, hogy könnyelmű!

Ő csak tunya s kétbalkezes,
pazarlása szégyenletes!
Tékozló az életmódja,
mondhatnánk, hogy kelekótya.

Jelzálogra kölcsönt vesz fel,
s mindent egy kockára tesz fel.
Vadászaton töri fejét,
tivornyázik, szórja pénzét.

A kézirat immár készen,
minden szava tűzként égjen!
Méhes Sámuel a cenzor,
aki nagy tudású lektor.

Tanárember, nem független,
jó erkölcsű és büntetlen!
Gazdája a kollégium,
református gimnázium.

Admittitur! Nyomtatható,
a történet folytatható!
A boldogság határtalan,
Mihály már nem gyámoltalan.

A ház ára biztos meg lesz,
s a tulajjal mindent rendez.
S a múlt majd némán integet,
végre pesti polgár lehet!

Öröm s bánat

Peregnek az ívek sorban,
Mihály szíve nagyot dobban.
Gyűlnek szaporán a lapok,
s gyűlnek ajkán vidám dalok.

Ám öröme átmeneti,
mert az élet átcselezi.
Megelőzi, elbuktatja,
s vágyszirmait elhullajtja.

A cenzort kérdőre vonják,
s kollegái le is tolják.
„Bolond maga, most bajt keres,
hősnek lenni nem érdemes?!”

Olvasta a kéziratot,
s benne minden gondolatot?
Ez az írás egy vádirat,
igazak, ám sátániak!

Nem kell nekünk forradalom,
mely számunkra borzadalom!
Kis lépéssel járjunk csendben,
a fennálló államrendben!

S ha mozdul a föld tengelye,
javul nemzetünk helyzete.
Mindent szépen ki kell várni,
s idő adtán talpra állni!”

Érvek előtt Méhes hajol,
s alázattal visszafarol.
Mihály bosszús és csalódott,
fáj, hogy újra becsapódott.

Fizeti a költségeket,
melyek, mint víz örvénylenek.
Lába földbe gyökerezve,
oda minden jövedelme!

Búcsúzás

A grófnő már mindenről tud,
fülébe a rossz hír eljut.
Hisz' a püspök aggodalmas,
s ármánykodása fájdalmas!

Mihály helyzete ingatag,
pár nap óta bús, hallgatag.
Újból érzi, mennie kell,
s útra indul kora reggel.

*„Itt a bére s a jutalom,
legyen társa a nyugalom!
Jó, hogy velünk élt e házban!”
S int a grófnő felé lágyan.*

Bajok seregestül

*Gyerünk gyorsan házat venni,
s tisztes pesti polgár lenni!
Ez főhősük álma, vágya,
s minden forintját rászánja.*

*Steinbauer, a ház ura,
löttyög rajta minden ruha.
Arca egyre rángatózik,
s hangos szóval káromkodik.*

*„Maga csaló, tisztetlen,
hivatalnál ismeretlen!
Csipa szárad szempilláján,
nincs a polgárok listáján!*

*A jött-mentnek venni tilos,
ez az üzlet nekem kínos.
Én magával befejeztem,
a tárgyalást berekesztem!”*

*Stancic Mihály csitítgatja
az eladót, s megnyugtatója:
Száz forintot ad kezébe:
„Kérem, vesse az eszébe,*

*megveszem Öntől a házat,
s két hét múlva kap kétszázat.
Ha nem adok, vesszen minden,
tanúnk legyen az Úristen!”*

*Szigorú volt az egyezés,
az üres zseb nem menedék!
Időt nyert és cselekedett,
száraz szája keseredett.*

*Pénzzé tette minden könyvét,
s felitatta hulló könnyét.
Nincsen semmi keresete,
s házvételre fedezete!*

*Munkácsy János üzeni:
„Rosszul mennek pénzügyei.
Jöjjön hozzá munkatársnak,
szolgáljon a hazájának!”*

*Így lesz Mihály beszállító,
közéletet megtisztító.
A lap címe <Karcolatok>,
szókimondó adok-kapok.*

*Kevés pénz van, ellenég sok,
s fodrozódnak nehéz napok.
Mihály őszinte és nyakas,
mint dombon egy vörös kakas.*

*Kompromisszum készség nulla.
„Legyek győztes, vagy egy hullá!
Megegyezést nem ismerek,
sújtson a vég, vagy tisztelet!”*

*Haragszanak rá így sokan,
s méreg árja, mint egy folyam.
A kiadók nem fogadják,
jó szóval sem támogatják.*

*Féltik biztos állásukat,
otthont adó szállásukat.
A család hű szeretetét,
gyermeki csók leheletét.*

*Ráncos már a magas homlok,
s halmozódnak baljós gondok.
Mihály krumplit vet egy holdon,
ez segít majd egy-két gondon.*

*S bő terméssel fizet a föld,
az öröme mindent kitölt.
S elvermeli valahányat,
jó érzés a tudatának.*

*Majd tavasszal kikaparja,
s lesz pénze a diadalra!
„Meglesz a ház, s hűs nyugalom,
s borral töltöm a kulacsom!”*

*Írány Bécsbe oktatónak!
Magyar nyelvre szomjazóknak
tanár kell, s jól megfizetik.
Mihály indul, s jelentkezik.*

*Két hét gyalog szűk csizmában,
vágyakozó pénzizzásban.
Ezüst forint egy óráért,
tisztességes szép munkáért.*

*Fülig húzódik a szája,
összejön a pénz a házra!
S jut másra is, erre-arra,
s a pénz mellé lesz majd rangja!*

*Két hét volt a gyalogtúra,
lábát sántikálva húzza.
November vég, ólmos idő,
jó lenne egy pár új cipő!*

*Kellene egy jogosítvány,
oktatási bizonyítvány!
Ám neki nincs, mért is lenne,
sebzett megint gyermek lelke.*

*Anélkül bíz' nem ténykedhet,
számára a nyelv lélegzet.
Egész lénye arra termett,
hogy oktassa e szép nyelvet.*

*S megy a bécsi egyetemre,
bizakodva, lelkesedve.
Márton József vizsgáztatja,
s tudása elkápráztatja.*

*Kiadja a bizonyítványt,
ám nem ad mellé tanítványt!
Látja Mihály tehetségét,
s gyáván félti tekintélyét.*

*Engedély sincs, kérni kéne,
hogy elérje célját végre!
Kopogtat a rendőrségen,
s köszön szépen, kellőképpen.*

*Nyájasak a tisztviselők,
a hatalmat képviselők.
Mézesmázos hangjuk jelzés,
ez a nap sem lesz szerencsés.*

*Szívélyesek, hitegetik,
ígéretekkel etetik.
Ám engedélyt mégsem adnak,
az arcukon a bőr vastag!*

*Hosszú hetek telnek-múlnak,
míg a vágyak porba hullnak.
Porba hullnak, elhamvadnak,
s harci kürtök elhallgatnak.*

*Mihályt már az éhség gyötri,
mikor Győrből jön egy földi.
Pénzt küldött a testvéröccse,
így lett kedve napsütötte.*

Árvíz és kereszt

*Ezernyolcszázharmincnyolcban,
árvíz pusztít magyar Honban!
A harangok félreverte,
lázás, feszült minden elme.*

*Ha bajban a magyar Haza,
száll a sóhaj, gyertek haza!
Sötét árnyak feszítenek,
legyetek itt, segítsetek!*

*Mihály intézkedik Bécsből,
van fogalma szenvedésről!
Közössége iránt nyitott,
a tetteivel bizonyított.*

*„Az éhezés oly kegyetlen,
s a burgonyám hús veremben.
Tessék mélyről mind felhozni,
s szegények közt szétosztani!”*

A lágyszívű

*Kunoss Endre Pestre hívja.
„Legyél társam! Gyere!” - írja.
„Indítjuk a <Természet>-et,
így formálunk szemléletet.”*

*Miska vidám s igen büszke,
Kunoss elé az ég küldte.
Ám a boldogsága rövid,
s ráncolja a szemöldökét.*

Igen szerény a kereslet,
s együtt viszik a keresztet.
Ám haragot szül a vita,
nem segít érv, sem az ima.

Lemond megbízatásáról,
újabb nyomorúságáról.
Őt bizony az ág is húzza,
s gazdálkodásba kezd újra.

Az Orczy-kert fái alatt,
a vén idő lassan halad.
Holdnyi földjén otthonra lel,
s nagyot rikkant: „Munkára fel!”

Kertészkedik, s tehenet vesz
részletre! „Bíz' jó teje lesz!”
A jószág szép, ám elapaszt,
jól becsapta az a paraszt!

Kunoss újra jelentkezik,
és fél térdre ereszkedik.
Pénzt kér, hogy a lapot mentse,
fantáziát lát még benne.

Drága hősünk a lágyszívű,
adakozásban nagystílű.
Eladja a kis tehenét,
így mutatja szeretetét.

Mélyen nyomasztja a tudat,
adóssága van már tucat.
S a ház ura tegnap meghalt,
a sorscsapás mindent feltart.

Steinbauer kádármester,
szembesül majd ítélettel!
Hiszen mindenre legyintve,
hites nejét kisémmizte!

Nevelt fia az örökös,
Miskának ez jó, előnyös.
Neki fizet hátralékot,
a fennálló maradékot.

Ám az özvegy pereskedik,
s fondorlattal ügyeskedik.
Keresetét elfogadják,
s a ház kulcsát neki adják.

„Sztancsics Mihály, ha nem fizet,
kérem oltsa el a tüzet!
S holnaptól már el is mehet,
óvják útján az istenek!”

*Ez a banya irgalmatlan,
modorában is szokatlan.
Harcias és fondorlatos,
tudatosan alattomos.*

*Másnap üzen az ügyvéddel,
szíve telve nagy reménnyel.
S ha Mihály Őt nőül veszi,
adósságát elengedi!*

*Nesze neked Sztancic Mihály,
lehetsz koldus, avagy király.
Ez számára egérfogó,
soha sem lesz itt kézfogó!*

A legnagyobb szerencse

*Ebben Misi bíz' tévedett,
mert egy hölgyre szemet vetett.
Seidl Teréz az „árva rokon”,
átsegíti a bajokon.*

*Ő a banya keresztlánya,
sürög-forog keze-lába.
Páros létben még járatlan,
szemérmes és ártatlan.*

*A legény is tisztességes,
szolid, okos, emberséges.
A nőekkel is gyakorlatlan,
nem élt tartós kapcsolatban.*

*A vénasszony vonakodik,
bánatában rogyadozik.
Az irigység majd szétveti,
a szerelmét csak nézheti?*

*Végül az áldását adja,
remeg teste minden tagja.
„Éljetek hát vígan, párban,
mellettem e pompás házban!*

*Az életnek örvendjete,
ám pontosan törlesszete!
Jó és rossz közt választhatunk,
legyen jó a kapcsolatunk!*

*Ez mesteri képmutatás,
a násznépnek előadás.
Zörög, mint a száraz kóró,
vad viharban, szélben forgó.*

Teréz

*Ez az asszony aranyat ér,
nem alszik meg benne a vér!
Egész nappal süt, főz, vasal,
este megoldáson agyal.*

*A szorgalma kivételes,
ügyessége dicséretes.
A tűrése példaadó,
egész lényje jóra való!*

*Isten ajándéka e nő,
kicsattanó életerő!
Mihály hálát is ad érte,
hogyan Teréz az élte része.*

*A vén banya zsörtölődik,
a konyhában lökdösődik.
Minden szava szidás, marás,
ténykedése „nagy kavarás”.*

*Ez a helyzet így áldatlan,
ám pénz nélkül megoldatlan.
Átok ül e vén némben,
Mihály töpreng, mit is tegyen?*

*„Minden fillért meg kell fogni,
így kell takarékoskodni!
Sok helyen jól gazdálkodnak,
jelentkeznek napszámosnak!”*

*Teréz gondozza a kertet,
s alkot példás, tiszta rendet.
Ha megkérik, varrást vállal,
a munkának nem áll háttal.*

Így gyűlik a pénzfedezet,
s fizetik a részleteket.
A kötődés lassan lazul,
az okos más baján tanul!

„Drága kincsem, mi van veled,
az uborkát falva nyeled?
S gömbölyödik már a hasad,
örömtől a könnyem fakad!”

Mihály boldog, hisz' apa lesz,
s a gyermekért mindent megtesz!
„Csak lány legyen, földi angyal,
s elárasztom csókharmattal!”

Mihály lénye ujjong, hálás,
lány gyermekben jött az áldás.
„A haláltól már nem félek,
Ő általa tovább élek!”

Kissé megnőtték a gondok,
ám a család nagyon boldog.
Célja van az életüknek,
s örömeikben részesülnek.

Tavaszi zsongás

'Nyolcszáznegyven szép tavasza!
Kerti virágok illata
száll a légben, s illan tova.
Elvárászol ezer csoda.

Pozsonyban az országgyűlés
előtt több száz célkitűzés.
S míg Hazáért a szív dobban,
meg is oldják szépen sorban!

Megszületik a nyelvtörvény.
A latin nyelv eltörölvén,
s hivatalos lett a magyar!
Mihálynak is nagy diadal!

*Híre kelt a tudásának,
lesz bősége családjának!
S jövedelme tisztességes,
és általa egészséges.*

*Lett is reá nagy kereslet,
s a házánál megjelennek.
Nem győz köztük válogatni,
s bármi kérést megtagadni.*

*Tolongnak a tanítványok,
s szövődnek új barátságok.
Mert a tanár játszva tanít,
nem dorgál, csak kiigazít.*

*Tudja e nyelv ősiségét,
nyelvtanának működését.
Építkező logikáját,
kifejező szabadságát.*

*Vallja, hogy ez Isten nyelve,
s teremtett a szerkezete.
Véleményét nem titkolja,
leírja és el is mondja:*

*„A magyar nyelv különleges,
s minden nyelvet felülmúló.
Tárolva a jelen, jövő,
s idősíkon áthúzódó.*

*Van Őbenne szabályosság,
összhang, lágyság és tömörség.
Világosság, titok, rejtély,
és dúsgazdag nagy örökség.*

*Az emberi értelemnek
pazar számos szóterméke.
A teremtő alkotásnak,
észlelt tökéletessége.*

*Világ ősnépe a magyar,
Istenkézben melengetett.
Nyelve, világ anyanyelve,
mely általa neveltetett.*

*Abban rejtett ősteremtés,
agysejtekben bűvó emlék.
A jelenből visszafutó,
rendező Isten-egység.*

*Természet alkotta nyelve,
hangok által rendeltetett.
S magánhangzók dallamával
érzéseket kifejezett.*

*Rendszer által szabályozott
létrejövő hangváltozás.
Egyhangú szó, mely értelmes,
ám kezdeti szóalkotás.*

*A teremtés őstanúi
nyelvben hordozták a titkot,
melyet Te is megismerhetsz,
ám értelmét meg kell nyitnod!*

*A hangok ősjelentése,
kutatással megfejthető.
S jellé válásának útja,
a tudatba átmenthető.*

*A magyar nyelv a természet
hangalaki jelentése.
Legyen közös feladatunk,
e képződmény elemzése!"*

*Mihály szeme izzó gyémánt,
hangja perzselő lobogás.
Szavainak lüktetése,
olyan, mint a szívdobogás.*

*„Á hangban van az ámulat,
anyag lassú ébredése.
Kelő nap-fény áradása,
világosság térnyerése.*

*É hangja az élet hangja,
a G gőzerő, s gömbölyded.
Ég az Életnek bölcsője,
mely pormorzsákat gömbölyget.*

*Ég áldjon, az Isten áldjon,
aki magas menny-égben él!
Csillagtermő nagy kohóban
anyag fortyog, s lángolva ég.*

*Az I hang az igazságé,
melynek alapja az IGE.
A gonosz IS megsemmisül,
mint a tűzön a venyige.*

*Az Ó hang a meglepődés,
a teremtés csodálata.
A régi nagy alkotások
lennyűgöző káprázata.*

*Ő a nagy Ó, Isten neve,
lényünk mélyéből induló.
Teremtőre emlékező,
s tanításától tisztuló.*

*Magban szunnyad minden élet,
A hangban, az anyag hangja.
G-ben Élet melegsége,
a belsejét jövő lakja.*

*Minden egyed Isten része,
s a magyar magja nagy remény.
A Szentlelke hordozója,
erre lett ő „megteremt vény”.*

*A hangoknak eredete,
Istenünkhöz vezet minket,
mely a természetből lesett,
s merítgetett minden kincset.*

*A magyar nyelvi őstörzsek
a szerves nyelv alap része.
A teremtés ütemének
fontos életösszegezése.*

*E beszélt nyelv ősidőben,
a Teremtő száján eredt.
Építkező, emelkedő,
szóvégeken raggal szegett.*

*Bátran vallom, hogy a magyar,
múltban fakadt ősrégi nyelvből.
Az ókori nyelvépitmény,
magyar szógyökerekből kelt.*

*S ezek az új „leánnyelvek,”
össze-vissza dobva, hányva,
a fejlődés zöld útjától,
régén el lettek már zárva.*

*Ha a nyelvük forrásáról,
kellő ismeretük volna,
a fene nagy öntudatuk,
a tényektől meghajolna!*

*A magyar nyelv, emlékező,
s logikusan gondolkodó.
Szellem-testnek, s a léleknek,
szabadságról gondoskodó.*

*Az i, ü, é magánhangzók
igen rövid időközben,
s gyorsan rezgő hullámokként
mozognak a lágylégtérben.*

*Ezek igen magas hangok,
melyek figyelemfelkeltők.
Hideg, kék, és fehér színeként
használják az írók, költők.*

*Az e, ö, á, magánhangzók,
mint lusta víz hullámszánk,
s narancssárga meleg színként,
jó barátként megnyugtatnak.*

*Hangszálakon kelt zörejek
gyorsan rendeződnek szóban.
S gondolatok jelennek meg
értelem-dús mondatokban.*

*A sok hangalak betűkké,
s formázott jellé merednek.
Szavainkról azt is tudjuk,
hogymely nyelvtörzsből erednek.*

*Ősi rovás volt írásunk,
jobbaldalról balra menet.
A rótt jelek gyors ütemben
mozgatták a kezét, szemét.*

*A nyelvtörzsek neve sorban,
számuk szerint van tizenöt.
Táplált szóval avar, kabar,
ismerős kun, jász, őstörök,*

*besenyő, körös, szemere,
kéz a kézben székely, s magyar,
hun, palóc, a furcsa szolím,
pannon, s a rejtélyes marmar.*

*A nyelvtörzsek hajtásain,
termő élet duzzad, rügyez.
A nyelvész, ha bátor, s kutató,
biztos talál, hogyha ügyes!*

*Védelmet kértünk e nyelvre,
amelyet hála, megkaptunk!
Gondozni kell, és ápolni,
hogymely általa megmaradjunk!*

*Sok tanuló szája nyitva,
s kérdezi mi a tudás nyitja?
Hiszen e nyelv nagyon nehéz,
kell hozzá vagy tengernyi ész!*

*„Nemcsak ész kell, hanem lélek,
szeretni kell ezt a népet!
Mert a magyar szerethető,
szíve által vezethető.*

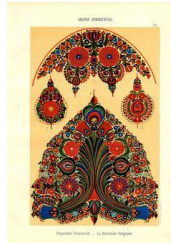
*Egy baja van, hogy hiszékeny,
s megtaposott nagy hitében.
Amúgy szorgos, dolgos fajta,
Istenfélő minden tagja.*

*Ha a magyart megszereted,
e nyelv kincsét elnyerheted.
S teljesebb lesz az életed,
mert láthatod a lényegét!*

*Ám szeresd az anyanyelved,
így nem sérül ősi elved!
Mert ha nyelved elfelejtéd,
megcsonkítod nemzetedet!*

*Ősidőktől szláv a vérem,
nem tagadom nemzetségem.
Ismerem a nyelv szépségét,
dallamának lágy zöngéjét.*

*Ám itt élek magyar földön,
s nevelődöm nyelvi törzsön.
E lombos fa része vagyok,
s ragyognak rám a csillagok.”*

Fény és árnyék

*Egy dúsgazdag szerb hölgy, Fémi,
magyar Honban kíván élni.
Egy úr felé nyílt meg szíve,
s hozzá megy vágyát enyhítve.*

*A vőlegény egy alispán,
aki várja bizakodván.
Zólyom város becsült ura,
feszül rajta a díszruha.*

*Fémi tanul szorgalmasan,
kitartóan, derekasan.
Szerelmese lett e nyelvnek,
s ennek szentel minden percet.*

*Ha férjhez megy, azon nyomban
iskolát alapít ottan.
S az lesz nyelvünk fellegvára
melyben fénylik tisztasága.*

*Ám a Kaszás elragadja,
s a terveit kikacagja.
Gyászol Stancic, s az alispán,
vér vöröslik ég kárpitján.*

*Mihály egész nappal tanít,
s éjjel gyertya fénye vakít.
Gyűjtögeti a tandíjat,
asszonyának bizonyíthat.*

*Tollal pengeti a lantot,
s tizenhárom könyvet alkot!
Tankönyv lesz mind, értéktermő,
melyből sarjad szép jövendő!*

*A hátralék már nem teher,
a vén banya sem ingerel!
Megszabadultak már tőle,
s bátran néznek a jövőbe.*

Hiszékenység

*Kunoss ismét jelentkezik,
szokott módján lelkendezik.
Hetilapot indít megint,
visszafelé már nem tekint.*

*„Öten leszünk társutasok,
s kivívjuk a bámulatot.
Közélettel foglalkozunk,
Te leszel a pénztárosunk.”*

*Mihály Kunost megértette,
bár a kezét megégette
együttműködésük során.
Ezért válaszol tétován:*

*„Figyelem a közéletet,
minden ponton törékenyek!
Írás a nagy szenvedélyem,
bízom a szó erejében!*

*Próbáljuk meg együtt újra,
igaz ügyért lángra gyúlva!
Sercegjen toll, égjen papír,
ne cseppenjen szalonnazsír!”*

*S elindul az ötös fogat,
ostromolni csillagokat.
S száguldanak sebbel-gőzzel,
nem számolva közel’ csőddel.*

*A pénztárnok csodálkozik,
a forint nem szaporodik!
Ők kivesznek, Ő meg betesz,
sajátjából hiányt fedez.*

*Bizalmával visszaélnék,
s elszállnak a szép remények.
Kétszáz ezüstforint úszott,
a zsebéből mind kicsúszott!*

*Mihály úgy dönt, szakít velük,
nélküle főjön a fejük!
A ház körül kertészkedik,
s világ sorsán elmélkedik.*

*A természet oltalmazza,
káprázata megnyugtatója.
Benne soha nem csalódhat,
karjaiban álmodozhat.*

*Közben alkot egyre-másra,
a bajokat tisztán látja.
Ismerik a képességét,
közéleti éberségét.*

Őszinteség

*Megtiszteltetés számára,
hívják Besztercebányára.
Beszélgetni környezetről,
a teremtett természetről.*

*Mihálynak ez lehetőség,
ugyanakkor felelősség.
Meghirdetni egy új eszmét,
s felrázni sok tunya elmét!*

*S fizikusok csoportjában
ül Mihályunk boldogságban.
S fennkölt hangon fejtegeti,
embert, hogy kell teremteni?*

*Nem a régit, hanem újat,
kikkel lezárnánk a múltat!
S fáradt munka gyümölcseként,
egy szebb jövőt építenénk.*

*Megriad sok fényes elme,
mért úszna ő árral szemben?
Mit keres itt ez az ember,
nekik forradalom nem kell!*

*Stancic Mihály elégedett,
nyílt fórumon beszélhetett.
Istenének hálálkodott,
aztán intett, s eltávozott.*

Kíváncsiság

*Ha már itt van, hát körül néz,
Felvidéken végigfürkészhetsz.
Iparvidék, kincsesbánya,
szép Honunknak kincsestára!*

*Kíváncsiság munkál benne,
jártassága igen zsenge.
S bővül a helyismerete,
s nő a hazaszeretete.*

*Találkozik emberekkel,
s fényes munkásbölcselettel.
Érdeklődik a gondjuk, bajuk,
szociális állapotuk.*

*Milyenek a jövedelmek,
és az életkörülmények?
Társadalmi viszonylatok,
s az emberi kapcsolatok?*

*Milyen belül egy szénbánya,
s a munkás lét iparháza?
Fejlődik a nehézipar,
s azon belül a fémipar?*

*Tolulnak a gondolatok,
s ösztönöznek dolgozatot.
S fellángol az alkotó tett,
s mindent fehér papírra vet.*

Vidámság, szomorúság

*„Kis galambom, gyere gyorsan,
s édes csókkal oltsad szomjam!
A mondandóm támogatták,
tanulmányom kinyomtatták!*

*Tetszett nekik az <Új ember>,
s kitüntették figyelemmel.
Lám a hatalom is nyitott,
rossz szándékot nem gyanított.”*

*Nem gyanított? Hisz vonyított,
mert figyelme alábbhagyott!
A cenzort elbocsájtották,
s a nyomtatványt mind bezúzták.*

*S jött a barbár házkutatás,
felforgatás, törés-zúzás.
S az önkénynek csupasz ökle
Mihály szívét általdöfte.*

*Éjjel-nappal folyton leste,
útirányát megfigyelte.
Ott baktatott a nyomában,
s lapult feszült suttogásban.*

*Ám Ó ettől nem tört össze,
nem dögölik könnyen földbe!
S nem változott veszett vaddá,
csak edzetté és bátrabbá.*

*Az igazság neki falat,
melyből nagy ereje fakad.
Forrásából táplálkozik,
s morzsáival gazdálkodik.*

*A francia forradalom
eszméje rá mélyen hatott.
S ha lángelméje fényre gyúlt,
hirdette: „Felvilágosult!”*

*Érzéseink mind becsapnak,
és a bajban cserbenhagynak!
Más az eszme gondolatban,
mint egy harci gyakorlatban!*

*Hisz' jelszavak máza mögött,
ott láthatod az ördögöt.
S vegykonyhája tűz hevében
ölnék, „Szabadság” nevében!*

*S „Testvériség” szép szavában
eszmét fojtanak álmában.
S az „Egyenlőség” ónekik,
ha a javad mind elveszik.*

*Mihály harca szelíd, békés,
ártalmatlan kis szócséplés.
Tollhegye nem vérbemártott,
még egy embernek sem ártott!*

*Az Ó harca egyoldalú,
s ellenféllel nagyvonalú!
Vállalja a nélkülözést,
meghurcolást és üldözést.*

*Teréz szelíd, hű asszonya,
a családnak napszámosa.
Mellette áll jóban-rosszban,
hullámvölgyben, nyugalomban.*

Csüggedés

*Szegedről egy úr keresi,
Grün János, ki szépen kéri:
„Egy naptárt szerkesszen nekem,
van rá egy-két jó ötletem.*

*Az iparosokról szóljon,
közérthető nyelven, s módon!
Írjon a mesterségekről,
s a szakmai szépségekről!*

*Legyen nagyon színvonalas,
mit bánom én hány oldalas!
Megújuló friss szellemben,
világosult értelemben.*

*Nyomdám nyitott, csak Önt várja,
legyen világító fáklya!
Ön a Honnak reménysége,
szükség van a személyére!”*

*„Jó uram, ezt nem vállalom,
nagy a teher a vállamon.
A hatalom zaklat engem,
sok mérget kellett már nyelnem.*

*Gúnynevem „fekete bárány”,
árnyékként üldöz az ármány.
Bármit teszek, bármit írok,
győzni ellenük nem bírok!”*

*Ám a nyomdász hajthatatlan,
az érzése csalhatatlan.
„Bízok Önben, bízom bennem,
s célba érünk mind a ketten!”*

*Mint egy jó pap lelkesedik,
aztán lassan csendesedik.
Beszéde nem hatástalan,
Mihály már nem tanácstalan.*

*Már-már úgy dönt, hogy utazik,
és Szegedre leköltözik.
Ám asszonya visszatartja,
s véleményét elfogadja.*

Kérdések és feleletek

*Célja van, mely határozott,
elveivel szabályozott.
Tapasztalatot is szerzett,
amit füzetbe lejegyzett.*

Tanítás a vezérelve,
s hogy másokkal megértesse
egy szakmának szépségeit,
s a munkások érzéseit,

tisztán ír és világosan,
magyar szóval, diákosan.
Ír a munkás életéről,
légben függő létezésről.

Együtt érző szeretettel,
s kérdésekre felelettel.
Írásai mind színesek,
változatosak, ízeseek.

Milyenek a malmok, gyárok,
miként készül a szeszpárlat?
Hogy néz ki egy szövőüzem,
a jövő vajh' most mit üzen?

Mily' erős egy munkásököl,
mit jelent e szó, hogy pöröly?
Kit hívnak úgy, hogy proletár?
Ki pénzből csak vegetál!

Feltárnak a mélységek,
sorjáznak a nagy kérdések,
izzanak a szenvedélyek,
égig nőnek fejlemények.

Mihály érvel, s néha támad,
jól látja, hogy mi a távlat.
Hisz' a céhek berzenkednek,
s gyárok ellen szervezkednek.

„Az idő most mást parancsol,
akkor lesz majd itt aranykor,
ha a régít új váltja fel,
fiatalos lendülettel.

A gátakat át kell törni,
s ami avult, eltörölni!
Sürgető lett a változás,
legyen szabad vállalkozás!

Modern birtokviszony kéne,
s így jutunk el egy jobb létre!
A hűbéri kötöttségek,
fékjei a fejlődésnek.

Legyen munkásképviselet,
szervezz szakszervezeteket!
Tisztességes jövedelmet
csak dolgozó követelhet!”

*Miska bíztat, s ha kell, lázít,
érdekeket szembe állít.
A munkásnak jogát védi,
becsületes, bátor férfi.*

*„Ébredjetek kézművesek,
élettermő földművesek!
Eszmélj, magyar értelmiség,
egyenlőség, testvériség!”*

*A „proletár demokrata,”
minden egyes gondolata
tisztes igyekezet,
nép felé elkötelezett.*

A cenzor

*Az írások elkészültek,
tartalmukban elmélyültek.
Most már csak az engedély kell,
s szertefoszlik minden kétely.*

*Katona, a cenzor éber,
a tollával ő is érvel.
Mondatot húz, oldalt x-el,
félrenézést sosem ismer!*

*Ő a rendszer katonája,
figyelni kell a szavára!
Ő a mérték, ő az érték,
ő a rendszerben a vészfék.*

*Most is sokat teljesített,
s kézjegyével szentesített.
Alig maradt oldal tisztán,
Mihály szemében egy hitvány!*

*Grün János is mérgelődik,
s megoldáson tépelődik.
S Budára megy panaszt tenni,
döntés ellen fellebbezni.*

*„Íme, ez a mives munka,
nem dobhatom mindezt sutba.
Igen tisztelt tanult urak,
ne legyenek szigorúak!*

*Engedjék a kiadását,
mérjék fel a kihatását!
Lassan fordulunk a télbe,
ne vesszen a munkám légből!”*

*A kényelmes hivatalnok
mantrázza az imamalmot.
„Kérem, várjon türelemmel,
s leszek Önhöz üzenettel.”*

*A cenzori kollégium,
nem egy magyar hungaricum!
Kihelyezett főhatóság,
Habsburg-házi helytartóság.*

*Telnek órák, napok, hetek,
s nem hoznak hírt kósza szelek.
Fordul az év és a hónap,
s a remény is széjjelporlad.*

Betegség, bosszúság

*Teréz asszony orra bukott,
mozogni is alig tudott.
Súlyos betegségbe esett,
ágyban feküdt, alig evett.*

*Mihály egyből intézkedett,
segíteni igyekezett.
Gondozónőt felfogadott,
szorgalmas az alkalmazott.*

*Jó kezekben Teréz s lánya,
nem kell figyelni a házra.
Végezheti földi dolgát,
ésszel egyengeti sorsát.*

*Múlnak hetek és hónapok,
egek meg ne hasadjanak!
Mihály kapkod, s majd' megfullad,
nyaki verőere duzzad.*

*Istenverte fehércseléd
okozta a döbbenetét.
A nő tette bősztítette,
az elméjét őrijtette.*

*Vesztett három szép írása,
gonddal írott alkotása!
Eltúnt a <Honi utazás>,
magyar földön kalandozás.*

*Az <Új ember> megsemmisült,
nulla szóra lerövidült.
<Fővárosi élet> oda,
nincsen mára semmi nyoma!*

*És ha ez még mind nem elég,
akad hatalmas veszteség!
Magyar - latin - német szótárt,
szemét mélyén patkány csócsál!*

*„Ez a némbér nagyon buta,
hogy harapná meg a kutya!
Írásaim mind elhordta,
vagy a szemétbe kidobta.”*

<Sajtószabadságról nézetei egy rabnak>

*Teréz lassacsán felépül,
Mihály örül, ám keményül.
S könyvet ír a fenti címmel,
szókimondón, tiszta szívvel.*

*Minden eddiginél bátrabb,
gondolatisága tágabb.
Határozott, célratörő,
zárt kapukon dörömbölő.*

*A zsarnokság mérhetetlen,
nemzet s egyén célkeresztben.
Tűrhetetlen már az önkény,
császárt szolgál minden törvény.*

A könyvet Lipcsében nyomják,
melyre Párizs nevét írják.
Táncsics neve most mellőzve,
„ismeretlen” a szerzője.

Minden ember ősi joga,
az isteni szép adoma.
A vélemény szabadsága,
lelke nyíló parancsára.

Érje öröm vagy fájdalom,
keserűség, rút bánatalom,
míg az érzést át nem adja,
a közlésvágy egyre hajtja.

Ez a vágya természetes,
földi léttel egyetemes.
A szóközlés emberi jog,
ha teheti, akkor boldog.

Ha tud írni, hát leírja,
s bánatkönnyel telesírja.
Legtöbb ember nem mérlegel,
mint a madár csak énekel.

Dalra gyúlnak szép remények,
s megszületnek a regények,
versek, glosszák, karcolatok,
társadalmi rajzolatok.

A sajtó az Ő jobbágya,
szemléletét is formálja.
Formálná, ha megtehetné,
s válna léte teljesebbé!

Ez lenne a feladata,
ám a célját rég feladta!
Eladta és elkorcsosult,
ténykedése lealjasult.

Cenzor uralkodik rajta,
az orcája betűmassza!
Minden írás hazug malaszt,
hitványsága botrányt dagaszt.

Így lett a nép kitzasztott,
igazsága elhallgatott.
Némaságra kárhoztatott,
s lépten-nyomon háborgatott.

A királyok basáskodnak,
a nép felett atyáskodnak.
Szemükben a jobbággy barom:
„Nélkülük nem terem haszon.”

*„Minden ember fényre vágyik,
fény nélkül a lélek fázik.
Farkas-szembe bátran nézünk,
sajtószabadságot kérünk!*

*Mától kezdve követelünk,
foggal, kézzel védekezünk.
Nem élhetünk sötétségben,
a zsarnokok érdekében.”*

*Szólt a főhős sokadszorra,
s a hatalmat nyomasztotta.
Gondolkodtak, ki lehet Ő,
ez a szókimondó szerző?*

*Mérlegeltek, tanakodnak,
főhősünkre gyanakodtak.
Hisz' stílusa s a mondandó,
beszédesen árulkodó.*

*Ám kellene biztosíték,
elfogásra bizonyíték.
Mert ha ezzel melléfognak,
bizony nagy gondot okoznak!*

*Stancic Mihályt jól ismerik,
munkásságát elismerik.
Tisztelik a hazafiak,
súlya van a szavainak.*

*Szekrényessy Endre kopó,
feladata van egy csomó.
Ő a rendőrfőkapitány,
ismeri őt minden zsvivány.*

*Nagy fogásra vágyik Endre,
s egy császári díszes rendre.
Lépre csalná áldozatát,
s mozgósítja hálózatát.*

*A „nemes vad” roppant éber,
vadász előtt le nem térdel!
A szimata rendkívüli,
s a csapdáját elkerüli!*

Kevés a pártfogó

*Nem lesz velük összetűzés,
irány Pozsony, országgyűlés!
Ott dől el a Haza sorsa,
ott van neki rendelt dolga.*

*Terve megérett már régen,
s könyvet küldött társzekéren
a diéta városába,
egy megjelölt szállodába.*

*De nem egyet, tán több százat,
melyből termő élet válhat.
S küldött minden követ úrnak,
aki búcsút int a múltnak.*

*Ez a remény hajtja egyre,
nem vágyik ő úri kegyre.
Igazság a vezérelve,
szövetsége pecsételve.*

*Az írása sikert arat,
felvillanyozza az agyat.
A sejtekben pezsgés támad,
melynek nyomán a szó árad.*

*S polgárok közt fut a téma:
„Ki ezt írta, biz’ nem néma!
Helyettünk szólt, s cselekedett.”
A magyar így vélekedett.*

*Fellángolnak heves viták,
s elhangzanak csendes imák.
Bátorságát megcsodálják,
ismeretlen lényét áldják.*

*Csak a labanc sopánkodik,
s a férgese átkozódik:
„A fizetett felforgató,
lámpavasra felhúzható!”*

*A rendőrség most nem nyomoz,
az ügy hátán kérdést bogoz.
Befolyásos egyén tette,
ki a sulykot elvetette?*

*Vagy lehet egy árny-mozgalom,
dolgozik egy új programon?
Jó lesz ezzel még vigyázni,
gondunk akad milliárdnyi!*

*Ezt az ügyet ne bolygassuk,
a nyomozást elhalasztjuk!
S mikor elül az ámulat,
megvagdossuk a szárnyukat.*

Magánéleti gondok

*A pesti nép szaporodik,
s jött-mentekkel gyarapodik.
Jó ember közt rossz is akad,
ki kezéhez minden ragad.*

*Mihály házát kirabolják,
összes javát kipakolják.
S szívfacsaró bánatában.
lakást cserél hamarjában.*

*Nagy a család, öten vannak,
sok szép emléket itt hagynak.
S pár utcával arrébb mennek,
ott kell csinálni majd rendet.*

*Tömő utca, Józsefváros,
legtöbb kertje vadvirágos.
A ház csupasz, s igen gyatra,
festés kéne a házfalra!*

*S fel kellene újítani,
bútorokkal dúsítani!
S ideiglenes lakhelyt néznek,
ahol addig bizton élnek.*

*A Schmidunger házra lelnek,
ám ott sem rózsás a helyzet!
Szűk a lakás, s kissé hideg,
bútorzata kopott, rideg.*

*Mihály tolla izeg-mozog,
papír hátán ireg-forog.
S új művei szépen, sorban,
elkészülnek villámgyorsan.*

*Mind ötletes, életképes,
de témájuk elég kényes!
S ki van téve száz veszélynek,
mert túlságosan merészek.*

*A Pesti Hírlap leközli,
a nevét rest megjelölni.
S jellegtelen álnév alatt,
az írás sértetlen marad.*

*A főszerkesztő óvatos,
becses neve öt szótagos.
Szalay Lászlónak hívják,
dicsérik, ám sokan szidják.*

*Nagy baj szakad a családra,
mind beteg lesz egy csapásra.
Fáj a fejük, hull a hajuk,
meglazul a fogazatuk!*

*Mihály keresi az okot,
s falról kapar friss szagnyomot.
Higanygőz a baj forrása,
ez vitte őket romlásba.*

*Ez a ház nem földi éden,
aranyműves élt itt régen.
Nekik ez nem aranyélet,
s otthonukba visszatérnek.*

*A Tömő ház nincs még készen,
féreg mászkál minden részben.
A mesterek téblábolnak,
vagy egymással tréfálkoznak.*

*Mihály elzavarja őket,
a kínlódva gyötrődőket.
S percek alatt kitakarít,
minden szobát lomtalanít.*

*A családja biztonságban,
ég a tűz a vaskályhában.
Nagy az ínség, de nem félnek,
hittel hisznek és remélnek.*

Állás

*Kállayné megkeresi,
tanulnának gyermekei.
Még kicsinyek, hárman vannak,
a férjura igen gazdag!*

*Kállay úr földbirtokos,
pénzben mérve milliomos.
Szereti a feleségét,
tiszteli a véleményét.*

*Aki igen tájékozott,
intelligens és olvasott.
Villámgyors a felfogása,
az írókat megcsodálja.*

*Mihályt hamar megkedveli,
írásait is szereti.
Köztük <Ész és az akarat>,
tartalmaznak szép szavakat.*

*„Stancic uram van egy tervem,
gyorsan érlelődött bennem.
Lakókocsit építtetnénk,
s azzal túra útra mennénk.*

*Bejárnánk a szép Hazánkat,
várna reánk száz varázslat.
Csodálnánk a természetet,
s a nevezetességeket.”*

*A gondolat célba talál,
s szárnyal, mint egy turulmadár.
Együtt tervezik a jövőt
hat gyermeknek, lenyűgözött!*

*„Előbb menjen el nyugatra,
készüljön fel ámulatra!
S élményekkel visszatérve,
meglesz majd az eredménye.”*

*Táncsics pakol, útra készül,
s útikönyvekben elmélyül.
Amit lehet tanulmányoz,
valaha lesz tanulmányhoz.*

*„Induljon, ne késlekedjen,
vigyázzon a végtelenben!
Gondolatban Önnel vagyok,
útján őrizték angyalok!”*

Kitérő

*Indulna, de visszafordul,
s Kossuth Lajoshoz elindul.
Kézben viszi kéziratát,
mely áthatja gondolatát.*

*<Hunnia függetlensége>
a magyarnak reménysége.
Kossuthnak is tetszik a mű.
„Olyan, mint egy zongoramű!”*

*Stancic uram elolvastam,
minden sornál leragadtam!
Kiadását támogatom,
megbízható kézbe adom.*

*Gróf Batthyány Lajos segít,
s amint meglesz, majd értesít.
Hamburg városában nyomják,
ott nem nézik mélyét, hosszát.”*

*A dicséret jól ösztönöz,
szárnyakat ad és többszöröz.
S elkészül egy fontos művel,
arca sima, lágy derűvel.*

*A polgári katekizmus,
<Népkönyv> amely populizmus.
Mihály Kossuth elé menne,
bizalomtól dagad lelke.*

*Kossuth üzen: „Elutazom,
s lelkes ajánlásom adom.
Batthyány fog intézkedni,
őhozzá kell most elmenni!”*

*Mihály boldog, szinte repdes,
test-lélekben erőteljes.
Ám öröme lankadóban,
ajtópántnál fordulóban.*

*A gróf úr őt nem fogadja,
s a titkára visszaadja
az előző kéziratát,
mely kioltja hangulatát.*

*Ez bizony megaláztatás,
magas lóról arcucsapás!
Jókor jött a hidegzuhany,
kár, hogy ilyen cinikusan!*

Irány nyugat!

*Nem tétováz, most már indul,
kusza gondolata tisztul.
Sértett énjét már legyőzte,
világos a cél előtte.*

*Útipoggyásza egy bőrszák,
olyan súlyos, mint egy kőzsák.
Iratokkal teletömve,
leng előtte, leng mögötte.*

*'Nyolcszáznegyvenhat év nyarán,
június hó lágy derekán
Pestről Gönyűig hajózik,
ábrándok közt ringatózik.*

*Onnan tovább botladozva,
málha alatt roskadozva
érkezik Győr városába,
gombkötő öccse házába.*

*Kell a testvéri szeretet,
gyógyítja a vérereket.
Két testvér egy töről fakadt,
kötelékük sosem szakadt.*

Múltba nézés

*Az aratás ideje van,
a Nap heve nagyot robban.
Suhog több száz kifent kasza,
itt zajlott a „Győri csata”.*

*Él még néhány öreg tanú,
akik arcát a mélabú
ezer ránca keresztezi,
s nem tud soha felejteni.*

*Hiszen Napóleon győzött,
az osztrák meg csak vergődött,
és futottak, mint a nyulak,
a magyar nemesi urak!*

*Mihály elmereng a múlton:
„Nemzet nem járhat tévúton!
Kell egy erős néphadsereg,
képzett, modern fegyveresek!*

*A nemesek eltunyultak,
s a Habsburghoz igazodtak.
Magyar voltuk elfeledték,
s lelkük mélyén eltemették.”*

*Gondolata messzire száll,
gondosan fésült a szakáll.
S felkeresi Zichy grófot,
liberális „vezér sólymot.”*

Csalódások

Zichy Ottó

*(Molnári, Vas megye, ma: Püspökmolnári, 1815. július 21. – Sopron, 1880. június 17.) gróf,
1848-as honvédezredes*

*Zichy Ottó barátságos,
tanult ember, méltóságos.
A <Népköny>-vet elolvassa,
s elismerésként ezt mondja:*

*„Ez az írás már hiányzott,
gondolata felcsigázott.
Kiadásról nem dönthetek,
ma Deák Ferenchez megyek.*

*Jöjjön velem, ismerje meg,
közös dolgunk van rengeteg!
Ő tapasztalt politikus,
képzett jogász, empatikus.*

*Balatonfüredre megyünk,
s finom sült keszeget eszünk.
A környéke csodás látvány,
béke honol mesés táján.”*

*Fogadás az előtérben,
a házi úr előzékeny.
S Mihály felé érdeklődő,
a beszédén eltűnődő.*

*Éjszaka a művét falja,
oldalait megforgatja.
S egy újabbal megtetézi,
<Adós fizess>, címét nézi.*

*Deák megfontolt és okos,
néha kissé túl modoros.
Meggondolja minden szavát,
ellenőrzi a tudatát.*

*Deák Ferenc Magyarország igazságügy minisztere
Hivatali idő: 1848. március 23. - 1848. szeptember 11.*

*„Stancic Mihály gratulálok,
megírta az igazságot.
S azzal én is egyetértek,
kell a nemzet egészének.*

*Ám nyomdába nem javaslom,
kérését nem támogatom.
Az ön védelmében teszem,
ezt diktálja szívem, eszem.”*

*Mihály csuklik, majd nagyot nyel,
s bársony karosszékből felkel.
Csalódása már megszokott,
reménye, mint füst eloszlott.*

*„Érthetetlen az aggodás,
árnyalakkal bajvívódás.
A félelem féltestvére,
a cselekvés ellensége.*

*Sorsom el nem kerülhetem,
vele élek hűségesen.
Követem a hosszú úton,
börtön mélyén, magas csúcson.”*

*Ezt nem mondja, csak gondolja,
s hangos mondattal megtoldja:
„Isten Önnel Deák uram,
indulok, mert vár az utam!”*

*Pozsonyba megy, ahogyan tud,
s minden nehézségen átjut.
S ott áll meg a fáradt lába,
ahol Schaibának háza.*

*Ez az úr könyvkereskedő,
s Mihállyal rokonszenvező.
A <Józan ész> tetszik neki,
mondandója megperzseli.*

*„Értem minden gondolatát,
s kiadnám a kéziratát,
de értse meg, nem tehetem!
Gyávaságomat megvetem.*

*Ám Lipcsébe kijuttatom,
erre becsületszóm adom.
Nagy a határellenőrzés,
ne érje Önt meglepődés!”*

Magasságok és mélységek

*Mihály Bécsnek veszi útját,
s gyalogosan veszi búját.
Prága felé vonattal megy,
pár schillingbe került a jegy.*

*Prágáról sok szépet hallott,
ám jártakor szennyből habzott.
Rongyos népség kéregetett,
s borítottól részegedett.*

*Porosz-osztrák határ-mente,
átkelőkkal van megtelve.
Mindent rendre átkutatnak,
s kétes tárgyra rámutatnak.*

*Gyanús minden ismeretlen,
s mi számukra érthetetlen.
Mihályt sűrűn kérdezetik,
s mint iskolást feleltetik.*

*Birodalmi éber tudat:
„Ellenőrizz minden utast!
Értéket elszámoltatni,
s a tiltottat elvámolni!”*

*Most már mehet, az út szabad,
ha nem siet, hát lemarad!
Várja Drezda száz csodája,
Szászországnak fellegvára.*

*Elárasztja az ámulat,
s a látványtól lelke mulat.
Tiszta házak, művelt kertek,
nem látott még soha szebbet!*

*No, meg az a sok palota,
külön-külön mind egy csoda!
S az emberek mily ápoltak,
hintón jönnek, majd távoznak.*

*Csinosak, jól öltözöttek,
változásra ösztönöznek.
Itt a polgár takarékos,
s kivitelben választékos.*

*Ha a dolga rendeződne,
szíve szerint itt időzne.
Mindent rendre megfigyelne,
s boldogságtól elpihenne.*

Ám Lipcsébe siet tovább,
edzett lába most szaporább.
Pár nap múlva megérkezik,
s a város rácsodálkozik.

Furcsállják a ruházatát,
nagy szakállát, ábrázatát.
Bajuszának pödörtségét,
szembeötlő szegénységét.

Itt mindenki bizalmatlan,
hidegségük irgalmatlan.
Ajánló levelet kérnek,
roncsoló a rideg lélek!

Persze vannak kivételek,
kik mindenben igényesek.
Ernst Keil, író és szerkesztő,
lelkesítő és serkentő.

A hallottak elragadják,
s kétségeit elzavarják.
A kézírást elfogadja,
kiadását elvállalja.

Mihály vágyai szerények,
s pénzösszegeiről nem beszélnek.
Ha sikerül, lesz folytatás,
ha meg kudarc, hát koplalás!

Van még nála sok kézirat,
mely a közéletre kihat.
Meg kellene jelentetni,
a korcs jelent leleplezni!

Halléban is próbálkozik,
nyomdák körül ólálkodik.
Azok rendre messze küldik,
szíve bánat-porban fűrdik.

Egy belső hang azt suttogja:
„Mihály menj a fővárosba!”
Berlin magját megtekinti,
s külvárosát is felméri.

Fáradt lábán csak tántorog,
pazar látványán háborog.
Potsdam sem nyer tetszést nála,
nem marad a szája tátva.

Mennyi fényes úri villa,
csukva ajtó, rejtve titka!
Minek e nagy építkezés,
értelmetlen költekezés?

*Charlottenburg csodálatos,
lenyűgöző, káprázatos!
Itt is lopnak, pazarolnak,
s a munkások nyomorognak.*

*Érzi a nép szenvedését,
királyuknak fényűzését.
S búcsút int a porosz földnek,
ővele itt nem törődnek!*

Irány észak!

*Hajóra száll, vízen siklik,
különc vándornak tekintik.
Bizton halad fel az Elbán,
fény csillan a folyó hátán.*

*Hamburg szabad Hanza-város,
mely a tengerrel határos.
Ott van Hoffman & Campe cége,
bennük minden reménysége.*

*Ám Hoffman úr vonakodik:
„Mindkét lábam rogyadozik.
Megromlott a közérzetem,
munkám száma töménytelen.*

*Mihály egyre ostromolja,
s érveivel ostorozza:
„Két könyvemet itt nyomtatták,
azt szeretném, ha folytatnánk*

*a megkezdett kapcsolatot,
nép iránti szolgálatot.
Nevem Stancic, magyar vagyok,
ha óhajtja, itt maradok.”*

*Hoffman hosszan vonakodik,
jöttmenttel nem barátkozik.
Személyével bizalmatlan,
álláspontja hajthatatlan!*

*S mint amikor fordul a szél,
jó Hoffman úr másként beszél:
„A <Józan ész>-t most kiadom,
s a többire megalkuszom.*

*S előleget adok érte,
legyen meg a tisztos része!”
A főhősünk meglepődik,
s kíváncsian érdeklődik:*

*„Honnan jött e gyors fordulat,
mely az érzésén túlmutat?
Mi készítette e jó tetterre,
hogy kőszívét elvesztette?*

*„Akárhányszor eljött hozzám,
az én édes kisfiacskám
az ölébe kíváncsozott,
s gyenge teste megnyugodott.*

*A gyermekem tiszta lélek,
nem zaklatják szenvedélyek.
Megérzése is hiteles,
szemében Ön becsületes.*

*Becsületes, jóhiszemű,
különleges természetű.
Most már én is annak látom,
karom ölelésre tárom.”*

*Mihály boldog, könnye csordul,
szívverése is felgyorsul.
Hoffman urat megöleli,
az érzése betlehemi.*

*Pártfogója karon ülő,
kék szemében elmélyülő.
Ő lett apja megváltója,
főhősünknek szószólója.*

Hirtelen sötétség

*Lassan gyógyul a lelki seb,
nagy tehertől szabadult meg.
Kezdődhet az utazása,
vadászszólyom zuhanása.*

*Táj szépségét szemlélgeti,
s nyitott szemmel fürkészheti
a hegyeket, síkságokat,
ismeretlen városokat.*

*Bréma kikötője zajos,
ember-ember lábán tapos.
Hajtja őket a pénzhíány,
Amerika az útirány.*

*Még nem tudják: áldozatok,
barom-állat változatok!
Mindnek pecsételve sorsa:
emberkereskedők foglya!*

*„Ni, ni, itt egy földönfutó
lábon járó gyökérgumó!
Erős, jókötésű paraszt,
menjél, fogd meg, el ne halaszd!*

*Jó pénzt kaszálunk majd érte,
s tapasztalod, hogy megérte!”
Buzdít egy hang Mihály láttán,
mely, mint ostor csattan hátán.*

*Táncsics rándul, rökönödik,
arca torzul, vörösödik.
Egy rossz szóval ölni lehet,
s máris repül a felelet:*

*„Mit akarsz te vízi patkány,
ne nézzél rám ilyen bambán!
Kifacsarom életnedved,
s cafatokra széjjelszedlek!*

*Magyar földön paraszt vagyok,
szabadságomat nem adom!
A városnál panaszt teszek,
jogos elégtételt veszek!”*

*Mihályt többen csitítgatják,
és a helyén marasztalják:
„Urasága, maradjon itt,
ne ugráljon, a mindenit!*

*Ők odabent mindent tudnak,
ám e felett szemet hunynak.
Hallgatásuk ára magas,
nem tudni, hogy mennyi garas.*

*Ha szólni mer, abból baj lesz,
s a hatalom visszakérdez.
Higgye el, mi jót akarunk,
nekünk is van sok panaszunk.”*

Hódolat

Holland földön ámul-bámul,
pupillája egyre tágul.
Ez az ország jellegzetes,
életmódja különleges.

Talpalatnyi hely sincs üres,
minden gazda nagyon ügyes!
Tiszta, ápoltt valamennyi,
a látványa lehenyerli.

A létforma itt puritán,
termelt virág a tulipán.
A jómóddal nem kérkednek,
jól lakottak, nem éheznek.

Kirepedt a bőségszaru,
mindenki jó hangulatú!
A jószágok elhízottak,
teltségükben ásítóznak.

A földet is gyarapítják,
a tengertől elrabolják.
Fejlettségük igen magas,
műveltségük színvonalas.

Itt a többség pápapárti,
az adottság kánaáni.
Szerényebb az adó, dézsma,
életmódjuk legyen példa!

Életveszély

„Doktor uram, bajban vagyok,
gyalogolni már nem tudok!
Lábfejem ég, pirosodik,
arcán látom, szörnyülködik.”

„A lábfeje üszkösödik,
gyulladásától tüzesedik.
Mihamarabb le kell vágni,
és egy lábon kell majd járni!”

*„Az Istenért, nem engedem,
a lábamért megszenvedem!
Tudom, az Úr felmelegít,
megvigasztal, megmenekít.”*

*„A lábodra tegyél jeget,
s öntsél reá kis ecetet!”
Szól az égből a sugallat:
„Tanúsítsál önuralmat!”*

*S pár nap múltán lába gyógyul,
s minden baja végleg elmúl’.
S az utazás láza rágja,
irány Utrecht, Leiden, s Hága!*

*Nem tanácsos gyalog menni,
vonatjegyet kell hát venni!
Megérkezik Rotterdamba,
s onnan mehet jobbra-balra.*

*Az útirányt délnek veszi,
Párizst vonzóbbnak képzei.
Telis-tele műemlékkel,
régikorok szellemével.*

*A belga-francia határ,
egész hosszában összezár.
Jól szervezett a védelem,
örök vigyáznak éberen.*

*Minden ruhát kifordítanak,
az utasra ráordítanak.
Óvják Lajos Fülöp honát,
biztonságát, s a koronát.*

*Ez a király elkorcsosult,
polgár léte visszaszorult.
A nép iránt érzéketlen,
s növekedett kétségekben.*

*Főhősünknek ez jó lecke,
esze úgy vág, mint a penge.
Rendőrállam ez is, az is,
szabadkőműves piramis!*

*Párizs, álmai városa,
benézne ő akárhova.
Ám ideje szűkre szabott,
egész lényében izgatott.*

*Idegenvezetőt keres,
ki a célra tökéletes.
S rátalál egy finom úrra,
rokonszenves jóarcúra.*

*Báthori már itt él régen,
számára e város éden.
A munkában kedvét leli,
mert szereti, mert kedveli.*

*Pártfogásba veszi Mihályt,
s kölcsön ruhát ingyen kínál.
„Fontos a jó megjelenés,
üzlettársnak megfelelés.*

*Itt volt régi tanítványa,
francia szótanulásra.
Teleki gróf hajlott jóra,
mindennek van rendje-módja.*

*Az emberek megnézik Önt!
A kérdésem végül, hogy dönt?
Érveim erőteljesek,
ám semmit nem erőltetek.”*

*„Köszönöm a jó szándékát,
nehéz törni jég páncélját.
De a magyar posztó részem,
útitársam fényben, szélben.”*

*Művész kapcsolatra vágyik,
s Bátor elviszi házig.
Étienne Cabet, író,
jogi végzettséggel bíró.*

A <Francia Forradalom
története 1789-1830> borzadalom!
Ez a könyve négykötetes,
olvasva is félelmetes!

Az <Igazi kereszténység>,
ő számára eltökéltség.
A keresztény kommunizmus,
követendő futurizmus.

Eleinte filozófus,
később érett politikus.
Kegyesített volt és száműzött,
fáradt arca kissé gyűrött.

Szemlélet a vendéget,
s észleli a szegénységet.
Tükröződik tekintetén:
„Rém kopott a magyar vendég!”

S végig roppant lekezelő,
kényes témát feszegető.
Szociálisan érzékeny,
így egyeznek sok kérdésben.

Franciául társalognak,
s megfontoltan válaszolnak.
Táncsics hibátlanul beszél,
a magyar szín piros, fehér.

Cabet arca gyorsan pirul.
„Társalogjunk most latinul!
A beszéde kissé lassú,
a fülemnek így egyhangú.”

Mihály egyből latinra vált,
s görcsössége múlik mindjárt!
Úgy társalog, mint a papok,
Cabet nyelve görcsös, dadog.

„Ismerem a magyar nyelvet,
olvastam sok regényt, verset.
Hallom, latinból kiváló,
ajkán a szó kivirágzó.

Szép beszéde nem véletlen,
nyelvükben a latin elem,
vagy a szláv az uralkodó?
Mindkettőből táplálkozó?”

„A magyar nyelv Isten nyelve,
egyikkel sincs megterhelve.
Szókészlete zömmel magyar,
Kárpát-Honban nincs nyelvzavar!

*Sohasem volt másra kényszer,
épen maradt meg a héber.
Szláv a szlávnak anyanyelve,
egy nép sincs ott istenverte.*

*A Habsburg-ház bajkeverő,
parancsszóval fenyegető.
Szabadságunk eltiprója,
békességünk megrontója.”*

*Cabet sápad, hüledezik,
láthatjuk a tüneteit.
Kissé zavart, szárnyaszegett,
megcsalta az emlékezet.*

*Mihály derűs, mint sem dühös,
itt a levegő parfümös.
Illendően elbúcsúzik,
tovább már nem vitatkozik.*

*Ledru-Rollint nem találja,
pedig figyelne szavára.
Vidéken van, talán nyaral,
s közben jó konyakot nyakal.*

*Kezdődhet a városnézés,
múlt nyomában keresgélés.
Századokba furakodva,
mélységekben kutakodva.*

*Párizs gazdag kincsesbánya,
nagy a múzeumok száma.
Hol a jelölt ösvényeken,
feltárul a történelem.*

*Benne hever ezer lelet,
okulni a múltból lehet!
Mert, aki e kútból merít,
jelent hibáktól mentesít.*

*Mihály éhét csillapítja,
a tudását pontosítja.
Gyarapodik ismerete,
hősök iránt tisztelete.*

*Esténként egy kávéházban
vígán cseveg társaságban.
Ez a hely egy magyar sziget,
déli bábos narancsliget!*

*Dönemark, a tulajdonos,
pocakos úr, kissé koros.
Szereti a magyarokat,
kik számára aranyosak.*

*„Sok köztük a jó szakember,
ács, kőműves, tréfamester.
S az ízeknek nagy tudora,
sokszor van itt víg lakoma!*

*Mind szorgos és tisztességes,
fiatal és egészséges!
A véreim megbecsülik,
munkájukat elismerik.*

*Ami nekünk nagy nyereség,
hazájában nem veszteség?
Árulja el Stancic uram,
megfelelő a párhuzam?”*

*„A kérdése tökéletes,
a helyzetünk rettenetes.
Nagyon sok a tennivalónk,
a Habsburgok alávalók!*

*Több száz éve szorongatnak,
elnyomnak és fosztogatnak.
Szívünkbe hatolt a törük,
szabadulni kéne tőlük!*

*Hatalmukat tartósítják,
jómódjukat biztosítják.
Reformokra képtelenek,
magyar létre végzetesek!”*

*Mihály beszél, szervezkedik,
vérei közt lelkendezik.
Létrejön a magyar egylet,
s készítene hozzá tervet.*

*Szervezeti szabályzatot,
tőkéseknek ajánlatot.
Kell az érdekképviselet,
övni lelket, s férfikezet!*

*S alapító okiratot
nyitnak meg az iparosok.
A névsorban Mihály első!
Egyes sorszáma tisztelgő.*

London

*Hétfőn Anglia van soron,
vízcsepp csurran vashorgonyon.
Az utasok hangoskodnak,
korlát szélén tolakodnak.*

*S közeledik a nagy sziget,
vajon, hogy élnek a britek?
Az angol, wales, ír és a skót,
hogy' értenek egymással szót?*

*Az angol a legnépesebb,
s egyben ő a legvérmesebb.
Földrészeket meghódító
több száz éves gyarmattartó.*

*Anglia a hatalmasabb,
népek közt a leggazdagabb.
London csodás világváros,
lakossága kiváltságos.*

*Minden téren igen fejlett,
megbecsüli, amit szerzett.
A jómódja szembetűnő,
polgársága vagyonyűjtő.*

*Szabadsága biztosított,
törvény által tanúsított.
Az ipara gépesített,
tőke által létesített.*

*Mihály táplálja a lelkét,
látja a sok díszes kelmét.
Megfigyel és elraktároz,
rangsorol és meghatároz.*

*Leltár végén majd összegez,
s különbségeket felfedez.
Papírra ír, kinyilvánít,
s a bajokra rávilágít.*

*„Drága népem, édes Hazám,
ha orcádat így láthatnám,
mint ezt a hont melyben vagyok,
a jólétben fürdik, ragyog.*

*Fényévnyi a távolságunk,
s erőtlen a bátorságunk,
hogy sorshajónk' megfordítsuk,
s a zátonyról elmozdítsuk.*

*Milyen ma a közérzetünk?
Meddig süllyed önérzetünk?
Lesz majd erőnk lábra kelni,
nemzetünkért csak jót tenni?*

*Ám egykoron meg kell tennünk,
mély levegőt kell majd vennünk!
S a vitorlánk újra dagad,
létünk így lehet majd szabad!”*

*Stancic Mihály, a közember,
rendelkezik több kötettel,
melyben tükörképet mutat:
milyen nálunk a léttudat.*

*Ezért Londonban is kutat,
teendője van egy tucat.
Itt a magyar jól szervezett,
az egységgel csak nyerhetett.*

*Létrehozták az egyletük,
erősödött a helyzetük.
Nyugodtabb a lélegzetük,
s vidámabb a szemléletük.*

*Feladata egyre bővül,
kapcsolata tovább épül.
Szeretik és marasztalják,
munkásságát magasztalják.*

Vihar felhők

Évszakváltás. A Föld billen,
lassul a lét, sárgul minden.
Fázósak a ködös napok,
sokszorozódnak a bajok.

Levélt kézbesít a postás,
melynek láttán kél szorongás.
S a tartalma elolvasva,
a lélekhúrt megroppantja.

„Stancic uram, jöjjön haza,
nagy baj történt az éjszaka!
Ránk támadtak rontó erők,
vihar bontotta a tetőt.

Kicsi lánya ágyban fekszik,
nem mozog, s jaj, nem lélegzik!
Az orcája átszellemült,
tűzrózsája végképp kihült.

A fia is nagyon beteg,
teste hullámvölgyben lebeg.
Kínozzák a rossz szellemek,
ágya körül teszek-veszek.

Tekintete lángsugaras,
gyötri testét a lázkakas,
s pici piros ragadozók.
Hattyú nyakán duzzadt csomók!

Most épp alszik meggyötörten,
a doktor úr szerint vörheny!
A jövője kétesélyes,
az Úr titka hétpecsétes!

A nagyobbik lánya gyenge,
csendben várunk égi jelre.
Én is buzgón imádkozom,
jó Atyánkhoz kiáltozom.

Felesége sír-rí, zokog,
könnye patakokban csorog.
Kínkeserves az éjszaka,
kérem, gyorsan jöjjön haza!”

Aláírás elmosódva,
eres Mihály szemgolyója.
Üveges a tekintete,
szíve fájdalommal tele.

Gyerünk hazafelé gyorsan,
elindulni azon nyomban!
„Várj meg fiam, reménységem,
nagy leányom, feleségem!

*Életemet felajánlom,
bűneimet szánom-bánom!
Jóváteszem minden vétkem,
megjavulok, megígérem!"*

*Ám reménye cserbenhagyja,
istenhitét elsorvasztja.
Fia halott, lánya beteg,
élet-halál között lebeg.*

*Teréz tárt karokkal várja,
neki sem szűnt még a láza.
Ám sírva és erőtllenül,
férje karjaiba repül!*

*Most már együtt imádkoznak,
Teremtőhöz fohászkodnak.
A távozott két gyermekért,
s maradónak lélegzetért.*

*Októberről novemberre,
ősz a telet érintette.
Deresre vált erdő-mező,
az elmúlás érezhető.*

*A temetőt rendre járják,
szeretteiket vigyázzák.
A két hantot beültetik,
árvácskával feldíszítik.*

*Mihály amint előkerült,
a rendőrség már értesült
ittlétének okairól,
családi viszonyairól.*

*A hatalom most is éber,
védi házát a törvénnyel.
A figyelme kitüntető,
főhősünket megillető.*

*Ismerik a nézeteit,
ellenőrzik leveleit.
S a betérő vendégeket,
gyanúsna vélt elemeket.*

*Lipcséből csomag érkezett,
Mihály kissé feszélyezett.
Nem érzi a víg örömet,
boldogsága megkötözött.*

*A Népkönyvet Szászországból,
egyenesen a nyomdából
szállították több példányban,
minőségileg példásan!*

*Sok városba eljuttatták,
s onnan tovább osztogatták.
S futótűzként terjed tova,
a néppanasz mély sikolya.*

*Üzenik a jó nyomdászok:
„Szeretjük a pontosságot,
<Hunnia függetlensége>
közel'g a megjelenése.”*

*A mellékelt kis mondatban,
fogalmazásuk pontatlan.
A német nyelv másként forog,
velünk ők nem nyelvrokonok.*

Hajsza

*Jó a főkopó szimatja,
s fogdmegjeit már riasztja.
Egy-két könyvet lefoglalnak,
s jelentenek hivatalnak:*

*„Ez a Stancic ravasz ember,
elégedetlen a renddel.
Ahol csak tud, izgat, uszít,
mások háta mögött sunyít.*

*A cenzúrát elkerülte,
s zavarosban elmerülve
fondorlattal szervezkedik.
Hátunk mögött settenkedik!*

*Ki tudja, hogy kivel tárgyalt,
s milyen feladatot vállalt?
Drezdát, Párizst, s Londont járta,
majd' térdig kopott a lába!*

*El kell fogni, láncra verni,
s hűvös pince mélyre tenni!
Legyen büntetése példa,
törjük egóját derékba!"*

*Kossuth Lajos jól értesült,
s Mihályhoz egy gyorsfutárt küld.
Aki által csendben közli:
„Szeretne vele beszélni.”*

*Stancic a központba siet,
mely az ellenzéki sziget.
A vezére Kossuth Lajos,
hangja tiszta, ám hangzatos.*

*„Stancic uram, nagy bajban van!
Menekülnie kell gyorsan!
Le akarják tartóztatni,
s elhurcolják kihallgatni!”*

*„Senki ellen nem vétettem,
Isten-törvényt nem sértettem.
Az igazság pártján állok,
szemem nem borítja hályog.*

*Eszméimet nem tagadom,
családomat el nem hagyom.
Lányom, s feleségem beteg,
feladatom van, rengeteg!*

*Innem el nem menekülök,
inkább börtön mélyén ülök!
A zsarnokkal szembenézek,
edzenek a szenvedések.”*

*„Ha a zsandárok elfogják,
azon nyomban megbotozzák.
S lánya előtt vasra verik,
eltörhetik a kezeit!*

*Felesége belehallhat,
nem bírná el e borzalmat!
Szépen kérem, meneküljön,
szerettein könnyörüljön!*

*Megoldáson gondolkodunk,
családjáról gondoskodunk.
Őrző csillag áll felettünk,
kérem Stancic, bízson bennük!"*

Bujdosás

*A hajnal már úton éri,
Teréz szava elkíséri.
Jó tanáccsal felvértezve,
megy fáradtan elmélkedve.*

*Duna parton ladik várja,
erős a folyó sodrása.
A túlparthoz közelednek,
ártéren fák gyökereznek.*

*Sáros fürdő e terület,
mélyről buzog víz-hevület.
Mely úrnépnek kedvenc helye,
gyógyul gyulladt izülete.*

*Kossuthnak eszmei társa,
Fiáth István már itt várja.
Földbirtokos reformpárti,
vele fog most kocsikázni.*

*S a félhomály leple alatt,
a nyílt hintó lassan halad.
Rossz utakon, csúf időben,
imbolyogva, néha dőlten.*

*Adony, Hantos, Cece, Alap,
sorra tűnnek fel a falvak,
hol emberek segítenek,
étkezéshez terítenek.*

*Kísérője viszi tovább,
jó úton a ló szaporább.
Horvátország felé mennek,
odébb van, míg megérkeznek.*

*Kocsis feje néha billen,
egyszer kurjant, majd felszisszen.
Jó az orra, a látása,
kifinomult a hallása.*

*A besúgás jólfizetett,
alázatos igyekezet.
A besúgó alávaló,
megtévesztő képmutató.*

*A főhősünk képzelődik?
Ülőhelyén fészkelődik.
Óvatosan beszélgetnek,
latin nyelven érintkeznek.*

*„Gróf Batthyány Kázmér segít,
s minden hírről majd értesít.
Van egy kastélya a hegyen,
vendégül látja szívesen.”*

*Seregélyesen átszállás,
zárt kocsiban kocsikázás.
S hat nap múlva megérkeznek,
tisztálkodnak, ebédelnek.*

Gróf Batthyány Kázmér

*Németújvári gróf Batthyány Kázmér Antal Ferenc (Pozsony, 1807. június 3. – Párizs, 1854. július 13.)
reformkori liberális ellenzéki vezető.*

*Bród város a határ mentén,
oly gyönyörű, mint egy festmény.
Magyarul Nagyrévnek hívják,
oklevelek tanúsítják.*

*A táj mesés, vadregényes,
a határzár ezeréves.
Itt folyik a Kulpa folyó,
itt ver tanyát a bujdosó.*

*Ez a „tanya” emeletes,
lakójáról nevezetes.
Bodor Ádám az álneve,
ismeretlen a háttere.*

*Kardos jószágfelügyelő,
okos helyzetfelismerő.
A vendégről azt terjeszti:
„Jött számadást egyeztetni.”*

*Bodor nappal sokat sétál,
szerényen él, sosem prédál.
Határőrökkel beszélget,
s velük fogyaszt jó ebédet.*

*Esténként ott vacsorázik,
jó tréfákon hahotázik.
Ismeretlent tanulmányoz,
egy leendő tanulmányhoz.*

<A Nép szava Isten szava>

*Mihályt Kardos felébreszti:
„Jöjjön velem reggelizni!
Sajnos rossz hírem is akad,
jön a vízen az áradat!*

*A körösvény megérkezett,
látom, hogy elfehéredett.
Le akarják tartóztatni,
s mint egy medvét vasra verni.*

*Én e házból ki nem adom,
parancsukat én le.....!
Védelmezem, amíg lehet,
s átvészeli itt a telet.”*

*Stancic eztán csak dolgozik,
egy új könyvön munkálkodik.
Célpontban a dézsma, robot,
s a termelési viszonyok.*

*E két „adó” tarthatatlan,
törlése halaszthatatlan.
E feladat legfontosabb,
mindközül a legsúlyosabb!*

*A szolganép sosem szavaz,
így az ekeszarvhoz ragad.
Nyolcszázezer nem adózik,
a jómódban csak tobzódik.*

*Jogot gazdag gyakorolhat,
pénz csak neki szaporodhat?
A szegény meg robotolhat,
szolgasorban nyomoroghat?*

*Vállán nyugszik a Hon sorsa,
hisz' a közterhet ő hordja!
Szűnjön ellenségeskedés,
legyen közteherviselés!*

*Törvény és jog egyként hasson,
pénz szavára ne hallgasson!
Szolgálja a szabadságot,
éltesse a magyarságot!*

*Tizennégymillió ember,
halmozódna, mint a tenger.
S közösségé formálódva,
lenne világ mozzatója!*

*Ez az eggyé hasonulás
hozna teljes megújulást,
s alkothatna hatalmasat,
ha edződne vasakarát.*

*Így lehetünk egyenlőkké,
s a világunk élhetővé.
Testvér testvérét szolgálná,
s válnánk földi mennyországgá!*

*<A Nép szava Isten szava>,
formálódik a tudata.
A kézirat immár készen,
alkotója soká éljen!*

Célirány

*Károlyváros a célirány.
Mihály gondja a pénzhiány.
Ám rendkívül derűlátó,
a jókedve kisugárzó.*

*Gyalog baktat januárban,
kézirat a batyujában.
Kiadóra várva, lesve,
bizakodó tiszta lelke.*

*Egy jó nyomdász egyből akad,
ám az asszonya kifakad:
„Megőrültél, ezt kiadni?
Börtönben fogsz megrohadni!”*

*Mint tojós tyúk egyre kárál,
s az embere rögtön hátrál.
„Stancic uram, nem tehetem,
van családom, több gyermekem.*

*Fel kell őket még nevelnem,
a hatalom oly kegyetlen!”
Mihály nyugodt és megértő,
bizakodó, szeme fénylő.*

*Az írását Pestre küldi,
ott fog könyve megjelenni.
A küldönce bizalmasa,
kinek hiteles a szava.*

Kirándulás

*Diákkori emlék kísért,
s epekedik tengervízért.
Azaz csak a látványáért,
a pillanat varázsáért.*

*A végtelen felüdíti,
testét-lelkét melegíti.
Növeli a szabadságát,
konzerválja makacsságát.*

*Fiume, a „magyar sziget”,
erőt ad és táplál hitet.
Élteti az elszántságot,
horvát-magyar barátságot.*

*Irány vissza Bród „várába”,
Batthyány úr kastélyába!
Megújulva, felfrissülve,
küzdelemre felkészülve.*

Vívódás

*Februárnak vége felé,
vígán tekint tavasz elé.
Bizakodva tekintene,
ha a Kaszás nem intene.*

*De a halál ott kopogtat,
szívtájékon megszorongat,
rángat jobbra, eldob balra,
kényszerít a végső harcra.*

*Mihály felnyög, hánykolódik,
verejtékben forgolódik.
Érzékeli fulladását,
torkán vaskéz szorítását.*

*„Nem te kellesz, kincsed viszem,
kitörlöm az isten-hited!
Nekem öröm a bánatod,
lányod többé nem láthatod!”*

*Mihály kiált és felriad,
ablakon túl a lét virrad.
Hörög, levegőért kapkod,
karjával a légbé csapkod.*

*A tudata lassan tisztul,
s a látomás újra indul.
„Nem lehet, hogy lányom halott,
csak a gonosz háborgatott!”*

*Jár fel-alá meggyötörten,
Ég és Föld közt összetörten.
Kétségek közt, két part között,
az örökös sorsüldözött.*

*Vendéglátója nyit ajtót,
s mond felé egy végső jajszót.
„Rossz hírt hoztam, lánya halott,
lelkét őrzik a csillagok.”*

*Mihály mintha süket lenne,
s átzuhan a végtelenbe.
Majd felkiált és felzokog,
talpa alatt a föld mozog.*

*Kardos kifut és szertenéz,
pánik riadalmat tetéz.
„Megmozdultak az elemek,
ébredjete jó emberek!”*

*A földmozgás lassan elül,
s a félelem láza kihűl.
A lét örök, ám változó,
emelkedő, leáldozó.*

Remény és cselvetés

*Mihály könnye hull, mint eső,
szobájából nem jön elő.
Néha Kardos látogatja,
jó szavával támogatja.*

*„Jó hírt hoztam, Ön már szabad!
Tört a hatalmi akarat.
Nincs ok, hogy Önt pörbe fogják,
s tönkre tegyék megtört sorsát.”*

*„Kedves druzám, e hír hamis,
tapasztaltam már magam is
a hatalom huncutságát,
a végtelen galádságát.*

*E megfontolt cselvetésük,
rég megrögzött szenvedélyük.
Elvetemült gazemberek,
jól öltözött vademberek.”*

1847. március 4. este 10 óra

Léptek verik az éjszakát,
s törik lelki páncélzatát.
Kardos lép be, arca feldúlt,
riadtságtól kissé megnyúlt.

„Stancic uram, ahogy mondta,
mint egy látnok megjósolta.
Önért jöttek, s vasra verik,
hallgassa meg intelmeim:

Ne adja ki magát, kérem!
Mondtam, ön az én vendégem.
Becsés neve Bodor Ádám,
aki nekem a nagybátyám.”

A vasajtót betaszítják,
s a poroszlók körbevonják.
A királyi ügyész belép,
s ráemeli szűrős szemét.

„Maga az a Stancic Mihály,
Ön miatt van ezer viszály?”
„Jól kérdezte, én az vagyok,
elhiheti, nem hazudok!”

Mihályt rögtön vasra verik,
s Károlyvárosba cipelik.
Szekérderekben kifázott,
bajszán a dér kivirágzott.

Másnap reggel irány Zágráb,
fájna szíved, hogyha látnád!
Arca nyúzott és beesett,
zötykölődött, s alig evett!

Magáncella mélyre vetik,
a lelke fáj végletekig.
A holmiját ellenőrzik,
iratait jól átnézik.

Hadnagy lép a cellájába,
s fekvő testét fellármázza.
S a láncra vert rabbal közli,
vele együtt kell működni!

Mögötte van hat gránátos,
egyikük sem barátságos.
Ott töltik meg fegyverüket,
biztosítják helyzetüket.

Ezzel nyomást gyakorolnak,
s elszántságról tanúskodnak.
Hogyha a rab mégis szökne,
puskájával nyomban löne.

*„El kell magát szállítani,
s bírák elé állítani.
Zárt hintóban Önnel megyek,
így szól fentről a rendelet.”*

*Szembe leül két gránátos,
tekintetük sajtóságos.
Lelkük szegény értékekben,
arcuk merev, érzéketlen.*

*A többi négy szekéren ül,
s fáradtságtól elszenderül.
Ám, amint a két ló indul,
szemük pattan és kitisztul.*

*Mihály azon elmélkedik,
idegenbe elvihetik?
Ő e ténynek nem örülne,
a halálba menekülne.*

*Itthon szeretne maradni,
anyaföldbe kapaszkodni.
Akár élve, akár halva,
ezért fohászkodik ajka.*

*A hintója függönyözött,
s előírás szerint őrzött.
Arcát nem láthatja senki,
nem szabad őt felismerni!*

*Fogadóknál hol megállnak,
más vendég ott meg nem hálhat!
Minden mozdulatát lesik,
alvás közben is figyelik.*

*Így telik három éjszaka,
mindig zárva az ablaka.
Ahol csak kell örök állnak,
biztonságot így szolgáltatnak.*

*Sötétben érkeznek Pestre,
vezényszó hasít a csendbe.
Hangos szavak, szaladgálás,
türelmetlen kiabálás.*

*„Isten Önnel, most búcsúzom,
békejobbom ím, kinyújtom.
Szíves elnézését kérem,
Ön jó ember, ezt én érzem.”*

*„Hadnagy úr én nem haragszom,
másoknak példát mutasson
emberségből, szeretetből,
s katonai fegyelemről.”*

*A Károly-laktanya régi
tervező kezét dicséri.
Invalidus Ház volt egykor,
múltra büszke a jelenkor.*

*Éppen elmúlt negyedóra,
éles hangú vezényszóra
lassan megindul a menet,
amely igen jól szervezett.*

*„Átballagunk Ó Budára,
fel a József-laktanyába.”
Kiált egy ór Stancic felé:
„Nézzen jól a lába elé!*

*Ötven katona kíséri,
ki életét megkíméli.”
„Őrnagy úr, nem engem védnek,
jogos népharagtól félnek.”*

*Mihály jól átlát a szitán.
„Az ön érvelése hibás!
Ám tegyék a feladatuk,
ne legyen most büntudatuk!”*

Börtönlét

*A börtönlét lassan telik,
a szemüket rá sem vetik.
Ismerős e taktikázás,
nem jut fel a jajkiáltás.*

*Víz csorog a cella falán,
pusztító a jeges magány.
A társtalan bizonytalan,
üres térben száj szórtalan.*

*Május hónap fele eltelt,
kihallgatása elrendelt.
Elkezdik a faggatását,
vallomása hallgatását.*

*Graf, a királyi főügyész,
szeme, mint fürj, fürgén fürkészt.
Átható a tekintete,
áporodott lehelete.*

*Mihály semmit le nem tagad,
ajkán a szó, mint áradat.
Igazat mond, nem hazudik,
ha ferdítnek, tiltakozik.*

*Az ott lévők megdöbbennek,
a bölcsebbek elszörnyednek.
Kossuth is megkritizálja,
bosszantja a naivsága.*

*„Az érdek előrébb való,
kétségbe ez nem vonható!
Minden önvédelem jogos,
közéletben ez folytonos.”*

*Stancic Mihály másként látja,
a tiszta szó jó barátja.
A taktika nem fegyvere,
őszinteség a jelleme.*

*Nem gyakorló politikus,
mélyrehatóan kritikus.
Az igazság szószólója,
jogot véd a mondandója.*

*Amúgy mindent leírt szépen,
hogy a gonosz szeme égjen.
Összes sora egy vallomás,
velőt verő harangzúgás!*

*<a Nép szava – Isten szava>
Égre kiállt a fájdalma.
Idéznek is abból bőven,
sava-borsából velősen.*

*És mindegyik írásából,
annak is a legjavából.
A vádlói ingerültek,
tetszelegnek istenüknek.*

*A vádirat ím, elkészült,
még az írnok is elkékült.
Ám Mihály a legnyugodtabb,
magányában zárkózottabb.*

*„Államrendet felforgató.
Fennálló jogrend tagadó.
Vallás, erkölcs becsmérlése.
Úri osztály megsértése.*

*Visszhangoznak a vádpontok,
s fogalmaznak álláspontot.
Ausztria is bekerült,
rágalmazása felmerült.*

*Méltó büntetést ígérnek,
keserv' tíz év mennyiséget!
Sáncmunka a legnehezebb,
bűnözőnek legbecsesebb.*

*Telik idő, s nincs ítélet,
náluk hiány a kímélet!
Keveslik a javaslatot,
célozzák a magaslatot.*

*A reformer tiltakozik,
hangos szóval hadakozik.
Követeli szabadságát,
a zsarnokság hanyatlását.*

*A helyzet ma bizonytalan,
minden országban ingatag.
A hangulat forradalmi,
az eltérés árnyalatnyi.*

*Vizsgálatoknak már vége,
Mihály dohányt kap kezébe.
S papír mellé egy ceruzát,
rajzolhat bármily figurát.*

*Írhat is, ha kedve tartja,
csak a politikát hagyja!
Könyvet is kap ajánlottan,
s mazsolázzhat újságokban.*

*Vágyakozik Teréz után,
neve lüktet a pulzusán.
Sorstársa az éltetője,
hírt se hallott még felőle.*

*A porkoláb süketnéma,
néha mókás színjátéka.
Ám legtöbbször rossz a kedve,
áll bámulva és töprengve.*

*Mihály nagy ritkán sétálhat,
s köszönget az árnyékának.
El van zárva, különítve,
idegszála kifeszítve.*

*Érzi, nagy vihar közeleg,
ébrednek a néptömegek!
A feszültség tapintható,
falakon is áthatoló.*

*Március van, rügyfakasztó,
télidőtől elválasztó.
Odakint az eső esik,
ontja az ég a könnyeit.*

*Mégis nagy a sürgés-forgás,
olyan, mint egy népvándorlás.
Az emberek hangoskodnak,
vitatkoznak, mosolyognak.*

Forgósél

*Stancic ablakrésből lesi
a tömeget, s megfigyeli.
Zúgó hangja van a szélnek,
nem érti, hogy mit beszélnek.*

*Fegyvercsörgés jól hallható,
bakancs lépése koppanó.
Az udvaron futkároznak,
s jó vastagon káromkodnak.*

*Idegfeszítő a helyzet,
lassan telnek el a percek.
A parancsnok jelentkezik,
s barátilag viselkedik.*

*„Kirobbant a forradalom,
s nekem az a feladatom,
hogy a rendet biztosítsam,
korszellemhez igazítsam.*

*A polgár nem engedelmes,
a királyra veszedelmes.
Petőfi az irányadó,
a szelleme kiáradó.*

*Minden téren változás van,
a nép fürdik mámorában.
Hamarosan Önért jönnek,
s az ajtaján dörömbölnek.*

A tömeg kiszabadítja,
szabadságát biztosítja.
Bocsánat a sérelmekért,
esedezem védelemért!”

Az ajtaját máris nyitják,
s börtönélet, ím már viszlát!
Nyári Pál a tömeg élén,
s Klauzál áll a jobb szélén.

Teréz lép be hamarjába’
s vígan repül a karjába.
„Mihály! Nincs többé cenzúra
a népharag messze fújta!”

Boldog szerény a tartásuk,
fogat várakozik rájuk.
Lóról leveszik a hámot,
s a rab lábáról a láncot.

Ifjúság húzza a kocsit,
Mihály azt hiszi: álmodik.
S a hajóhídon át Pestre,
mennek lázasan sietve.

A Nemzeti Színház nyitva,
fényesre van világítva.
Folyik a díszelőadás,
ünneplik a „feltámadást.”

Mihályt kérik, „Legyen velük,
mindkettőjüknek van helyük.
Üljön be a díszpáholyba,
legyen Ő a középpontba’!”

Rend és illem úgy kívánja,
más legyen az útiránya.
És a tömeg tovább viszi,
férfivállakon cipeli.

Nyitva van a városháza,
díszes kapuja kitérve.
Lázasan folyik a munka,
jókedvűen, szívritmusra.

A forradalmi bizottmány
ül a hatalom csúcspontján.
Csupa okos, nemes ember,
jövőt tervez fáradt szemmel.

„Adjon Isten, szabad vagyok,
elhoztak a jó magyarok!
Látom, Kendtek munkálkodnak,
jólétünkért fáradoznak.”

*A sok nemes, tekintetes,
méltóságos, becsületes
kissé feszeng, meglepődött.
Ne talán tán megsértődött?*

*„Ni csak! Táncsics! Isten hozta!
Jaj, de jó, hogy megtartotta!
Szükségünk lesz tudására,
irodalmi munkájára.”*

*Stancic vette a szünetjelt,
s minden jelenlévőt tisztelt.
Úgy állt ott mint villámsújtott,
s méltósággal elbúcsúzott.*

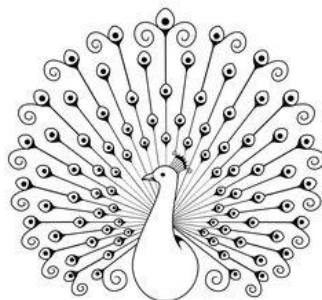

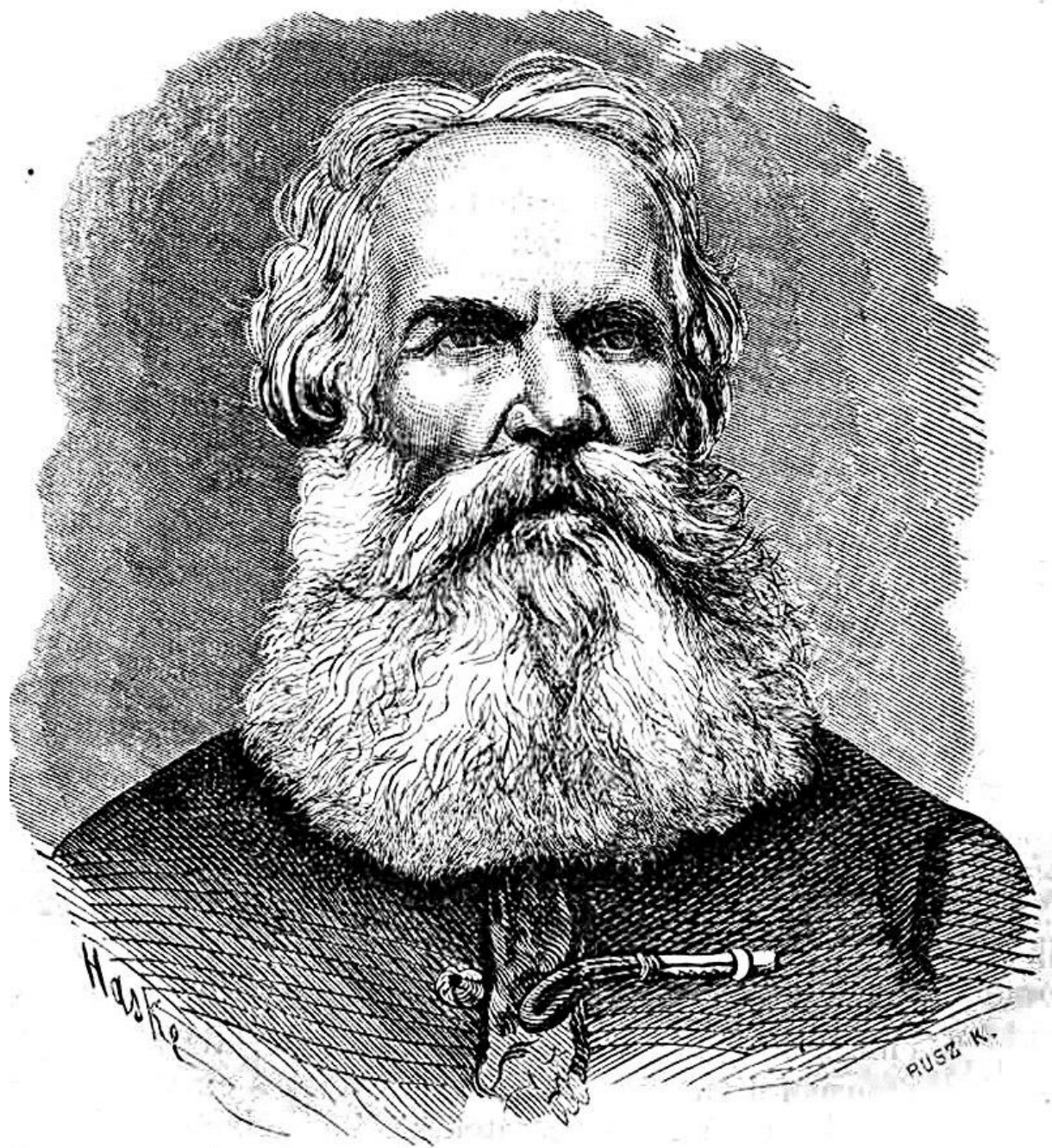
*Nádor-szálló erkélyéről,
lélebugyra legmélyéről
ontja szavát szakadatlan,
s a nép figyel lankadatlan.*

*„A megszólítás formai,
múlt görcsét kell feloldani!
Szabadok, egyenlők vagyunk,
legyen erős akaratunk!”*

*Íme, népünk tanítója,
az igazság szószólója.
Isten áldja munkásságát,
tisztaságát, tudományát!*

*Táncsics lesz mától a neve,
ám sértetlen becsülete!
Így hívta a lánya egykor,
s így hívja majd az utókor.*

TÁNCICS MIHÁLY.

Bálint Miklós Bendegúz

Az igazság szószólója

Táncsics Mihály élete

Második ének

A vendég

Március van szép kikelet,
remény elűzte a telet.
Hittel telik minden lélek,
a jövőtől már nem félnek.

Ez a tavasz annyira más,
feltoluló szótól lármás.
Bátorsága egetverő,
a magyar sors, emelkedő!

Táncsics Mihály bizakodó,
hisz' sosem volt ingadozó.
Anyagilag erősödő,
a mélységből előtörő.

Ezeregyszáz pengő forint,
csábos összeg, a mindenit!
Ez nemzeti közadomány,
javít Mihály állapotán.

E segítség neki „teher”,
adománnyal nem üzletel!
Lapot indít majd belőle,
így jut egyről a kettőre.

Kopognak a szűk ajtaján,
megrezdül a zaj hallatán.
Petőfi áll a küszöbén,
díszgomb csillan szép köntösén.

Arca halvány, pörsenéses,
tekintete szenvedélyes.
Szeme sötét és lángoló,
minden lelken áthatoló.

„Édes öcsém Isten hozta!
Errefelé mi a dolga?
Jöjjön bennebb, tegezhetem,
testvéremnek nevezhetem?

Éppen Ön járt az eszemben,
s gondolatban felkerestem.
S lám, itt van a hajlékomban,
varázslatos állapotban.

Csípjen meg, hogy felébredjek,
s örvendjek e reményjelnek!
Akad dolgunk nem is kevés,
igaz írás, jó verselés.”

„Táncsics bátyám, karom tárva,
lelkem forróság átjárja.
Örülök, hogy végre szabad,
közös dolgunk bőven akad.

*Megtisztel, hogy tegezhetem,
e nagy kegytől emelkedem.
Figyelem a munkásságát,
állhatatos kitartását.*

*Írásait is ismerem,
s ahol tudom, csak hirdetem.
Majd' mindenben egyetértek,
s amikkel nem, elenyésznek!*

*Fő célunk a népszabadság!
Útvesztő a céltalanság.
Ehhez kell a függetlenség,
Haza iránt kötelesség!"*

Petőfi Sándor

*1823. január 1. Kiskőrös – 1849. július 31. Fehéregyháza
1822. december 31. Szabadszállás - Iliszunszk? – Barguzin? 1856. május 18. ?*

*„Kedves Sándor, bíz' jól mondod,
vállaljuk a magyar sorsot!
Egyfelé tart észjárásunk,
szentesítve barátságunk!*

*Lelkiségedet szeretem,
s verseidből jól ismerem.
Tudod mi a Honszerelem,
nagyságodat elismerem.*

*Én a nemesektől tartok,
többre becsülik a rangot,
s ősi múltjuk tündöklését,
mint a Haza üdvösségét.*

*Harácsoló, önző népség,
nem tudják, hogy hol a mérték.
A legtöbbjük ingadozó,
köztük lesz majd az áruló!"*

*„Igazad van, Táncsics uram,
jelölve van élet utam.
S a Tiéd is titokzatos,
Hazánk felé alázatos.*

*Te vagy népünk szószólója,
az igaz szó hű bajnoka.
Tisztességed nyilvánvaló,
bátorságod példaadó.*

*Tudják ezt a tollforgatók,
ismerik a jelenvalót.
A sanyarú helyzetedet,
az egyenes jellemedet.*

*Nyolcvan pengőt raktak össze,
sajnos nem futotta többre.
Használd belátásod szerint,
s célba érnek a tetteid!"*

*„Köszönöm a támogatást,
s a tisztelgő látogatást.
Remélem még találkozunk,
s egymásban nem csalatkozunk.”*

*A két férfi, kezét rázott,
és „Isten áldjon!-t” kiáltott.
A lelkükben összeforrtak,
s többé már nem találkoztak.*

Botrány

*Nagy a lázas nyüzsgés-mozgás,
virágfürtön a méhzsongás.
A víg élet termékenyül,
s a forgástól megrészegül.*

*Nem ártana gyorsítani,
a sorsunkon fordítani!
S cselekedni megfontoltan,
mert a lendület megtorpan.*

*Legyen éber nemzetőrség,
hogy minden jól rendeződjék!
Mert a Tél tábornok figyel,
szövetkezhet majd bárkivel.*

*Jeges eső verhet jövőt,
elsorvasztva a küszködőt.
S tenger jajt is hozhat rája,
ha tétlenül tátva szája.*

*S a polgárok szervezkednek,
szárnyat adnak rendeletnek,
hogy a magyar talpra álljon,
s porba hulljon minden járom!*

*S kezdődnek a toborzások,
sűrűsödnek mosolyráncok,
Boldogok az önkéntesek,
beszédesek, közlékenyek.*

*Sok a német pesti polgár,
ki Hazát és Istent szolgál.
Nekik jut ma a főszerep,
jó döntések, rossz főzetek.*

*Kemény szóval kijelentik,
hogy „a zsidó nem kell nekik!”
Nem kell nekik semmi áron,
se harctéren, sem határon!*

*A magyarok csodálkoznak,
vitába nem bocsátkoznak.
Ha más is a véleményük,
vékony hang az érvelésük.*

*Van közöttük munkás, paraszt,
ki még nem húzott meg ravaszt.
Hadi tudományuk sovány,
zöldfülű itt még valahány!*

*Jó emberek, türelmesek,
harcmódban ügyetlenek.
A küzdéstől sosem félnek,
csatatéren majd beérnek!*

*Táncsics Mihály nagyon dühös,
ez a döntés irtó bűdös!
Embertelen, kítaszító,
jogfosztó és undorító!*

*„Hol van a jogegyenlőség?
Isten iránt felelősség?
Vallásszabadságunk példás,
gyakorlatban még problémás!”*

*A főhősünk így háborog,
míg a dühe elpárolog,
s egy ihletett pillanatban,
cikket ír egy divatlapban.*

*Vahot Imre lapja ismert,
átlépi a küszöb ingert.
Közügyekben mértékadó,
jó tanácsot tartalmazó.*

*Táncsics Mihály leszögezi:
„A győzelmet fenyegeti,
mindenféle kirekesztés,
felelőtlen kijelentés.”*

*Tettével is szemlélteti,
hogy a zsidót is tiszteli.
Az alkalom mostan kedvez,
s külön őrcsoportot szervez.*

*A magyarok csatlakoznak,
ismerettel gazdagodnak.
A zsidók is ujjonganak,
s örömüknek hangot adnak.*

*„Táncsics uram arra kérjük,
adjon magyar nevet nekünk!
Legyen a mi keresztapánk,
szeretete védőpalánk!*

*Fiúk, engem kereszteltek,
jó papokkal neveltettek.
Őrizzétek a hitetek,
legyen béke Tiveletek!”*

*Emberségét meghálálják,
szeretetét így táplálják.
Tette követendő példa,
s díszkardot kap ajándékba.*

*Mihály boldog, elégedett,
ám egy kissé feszélyezett.
Gondolkodik és elemez,
viszályt, széthúzást ellenez.*

<Munkások Ujsága>

*Terv a <Munkások Ujsága>,
ki állhat az Ő útjába?
Hisz' a sajtó most már szabad,
ha helyben áll, sárba ragad!*

*Intézkedni kell ma gyorsan,
mert a lendület megtorpan!
Az igaz szó hasznos fegyver,
ha gazdája ügyes mester.*

*A cenzúra most már halott,
jól irányzott ütést kapott.
Készül az új sajtótörvény,
kell a szó, mint éles töltény!*

*Készül egy rút, de miféle?
Ki ad választ a miértre?
A kiadást szabályoznák,
s tételenként beáraznák.*

*S az engedélyt pénzhez kötnék,
húszezer pengő a költség!
Sérelmezik, panaszzolják,
„Pozsonyban ezt javasolják.”*

*Pesten tárgyalja a kormány,
a Forradalmi Bizottmány.
A beadványt húzzák-vonják,
remélhető, hogy megoldják.*

*Gonddal telt a Városháza,
erősödik szájmozgása.
Határozna, de képtelen,
becsülete a mérlegen.*

*A téren is gyűlnek gyorsan,
utca mélyről, minden honnan.
Fokozódik a hangulat,
erősítik a hangjukat.*

*Mihály áll az emelvényen,
helyzet adta merevségben.
Ám a hangja, mint a vulkán,
átnyargal a Tátra csúcsán.*

*„Miféle egy forradalom,
ha nem zenghet kedvelt dalom?
S a tietek sem szárnyalhat,
ebből hátrányunk származhat!*

*Packázik a Városháza,
kiviláglik álnoksága.
Rendelettel kötnék kezünk,
forradalmat így nem nyerünk!*

*Itt az új törvényjavaslat,
boldognak, s boldogtalannak.
Én e papírt elégetem,
s megértésben reménykedem.*

*Íme, kezemben a fáklya,
messze világít a lángja.
Égesse e tervezetet,
tisztítsa meg nemzetemet!”*

*Égbe száll az üdvivalgás,
s ügyet dönt a szócsuszamlás.
Táncsics tette ím, célba ér,
s mint bumeráng, lám visszatér.*

„A javaslat el van vetve,
átgondolatlan és zsenge.
Pénzsóvár és kirekesztő,
felelőtlen, viszályt keltő!”

Ezt gondolták, de nem mondták,
s még csak meg sem indokolták!
Szélsébesen elvetették,
Mihály tettét megjegyezték.

Elhárult már az akadály,
nincsen kerékkötő szabály!
A napilap beindulhat,
a népharag elcsitulhat.

Kész a <Munkások Ujsága>,
fullánkja az igazsága!
Ez által lesz legharcosabb,
mind közül legrangosabb!

Éltesse a forradalmat,
magyar népet, sokadalmat!
A lényegét megértesse,
az értelmet vezérelje!

Szolgálja a közérdeket,
javítsa a közérzetet!
Gátat vessen árnyalaknak
és hazugságáradatnak!

A tiszta szó értéktermő,
a hatása felmérhető.
Legfőképp, ha szemléltető,
célratörő, kifejező.

Lényeg az, hogy kit képvisel!
A szegényt, ki terhet visel,
ki javakat állít elő,
s a holnapján töprenkedő.

Kell nekik a képviselet,
nem csak díszes népviselet,
cifra dolmány, úri cafrang,
országházban tartott farsang.

1848. július 2.

Pesten lesz az országgyűlés,
s hangzik ezer mondatfűzés!
Aggódnak a mérsékeltek,
s hangot adnak kétségeknek.

„Táncsics nem kell, hogy ott legyen,
túl harcias és féktelen!
Mint népszónok zabolátlan,
erő van a birtokában.

Jogainkat csorbítaná,
és ellenünk fordítaná
a dolgozó jobbágyokat,
s a városi polgárokat.

Nincs vagyona, börtönviselt,
s hajszolja a világsikert.
Azt hiszi, hogy nálunk különb,
nem kell közénk ilyen különcc!”

E logika hamis, ferde!
Hogy gondolja így az elme?
Mihály nem volt köztörvényes,
népe iránt volt erényes.

Azért volt Ő vasra verve,
mert az esze, mint a penge
gondolkodott, cselekedett,
az önkénnyel perlekedett.

A holnapért Ő szenvedett,
sebeivel nem hengegett.
Túrte sorsát alázattal,
s űzte gondját madárdallal.

Fentről sokan gáncsoskodnak,
lent, lényéhez ragaszkodnak.
Ismerik és bíznak benne,
velük rokon az Ő lelke.

Leperegnek róla bókók,
az nem igaz, hogy jó szónok!
Küzdő, mint egy gladiátor,
nem proletár agitátor!

Az írás a lételeme,
igaz szó a létereje.
Magabiztos szellem, s erkölcs,
ezért nem gyötri a fejförccs!

Jelöli őt Izsák, Békés,
s máshonnan is jön felkérés.
Könyörög Ómoravica,
ideje választania!

Siklós körzet lesz a nyerő,
s érdekükben képviselő.
Beül hát az Országházba,
s ráfigyel a kormányzásra.

*Nem szereti a csillogást,
értelmetlen szóragozást.
Részt vesz minden tárgyúléson,
mehúzódik észrevétlen.*

*Töprengő a természete,
elemző a szemlélete.
Lelkiismerete tiszta,
Jézus hite, mint a szikla.*

*Oly lánglelkű, mint egy kamasz,
mégis megfontoltan szavaz.
Szilárd jelleme a rangja,
Ő nemzetünk dicső tagja.*

*Napilapja jó szolgálat,
nemzet iránti alázat.
Közügyekkel sűrűn teli,
minden cikke közéleti.*

*Fő témánál lehorgonyoz,
tollával szúr és ostoroz.
A jobbgysors kedves neki,
napi gondjukat követi.*

*Levelet küld hozzá paraszt,
megjelentet ezer panaszt,
sérelmeket, megalázást,
jogaikkal szembenállást.*

*Értük dobban fáradt szíve,
felszabadításuk híve.
Értük harcol szüntelenül,
éjjel-nappal önzetlenül.*

*„Kiváltságok ne legyenek,
mert felemel egyeseket
jogtalanul vagy jogosan,
s haragot szít folytonosan!*

*Előjog a szőlődézsma,
mely a nemes ajándéka.
Úgyszintén a kocsmatartás,
egy élődsi létfenntartás!*

*A halászat, a mészárszék,
előjoga csak fényárnyék,
mely a társadalmat osztja,
megbékéléstől megfosztja.”*

*Írja cikkeit csak egyre,
tolla éles, mint a penge.
Önmagával sem alkuszik,
magasztosul vagy elbukik!*

Dühösek a birtokosok,
előjogot birtokolók.
S képviselőik egy csoportja,
bátorságát megsokallja.

„Táncsics lapját betiltani,
Őt e Házból kitiltani!
Izgága egy felforgató,
alamuszi tollforgató!”

Sorjáznak a kemény vádak,
s a mondatok tovább szállnak.
Hullámanak, egybegyűlnek,
Kossuth előtt egyesülnek.

Kossuth Lajos

(Monok, 1802. szeptember 19. – Torino, Olaszország, 1894. március 20.)

Kossuth töpreng, hogy mit tegyen?

„Ezt az embert jól ismerem.
Emberséges, becsületes,
semmiben sem felületes.

Bukást hozhat a széthúzás,
kell a széles összefogás!
Ez a helyzet roppant kényes,
a megosztás most veszélyes!

Most első a honvédelem!
A rangját veszített sok nemes
a birtokát megtarthatta,
s bírálatauk felzaklatta!

Belőlük áll a tisztikar,
nem hiányzik a szóvihar!
A folytonos szembenállás,
vagdalkozó szemrehányás.

Szükség van az engedményre,
s eljutni az egyezségre!
Ez egy józan parancsolat,
ne verjünk vészharangokat!”

Mihályt gyorsam behívhatja,
s álláspontját előadja.
Közli vele jó szándékát,
s határozott álláspontját:

*„Nézze Táncsics, rég tisztelem,
éppen ezért kell intenem.
Kérem, legyen most mérsékelt,
ezzel adjon elégtételt!*

*Ha nem nézném munkásságát,
s annak jótét burjánzását,
a személyét megtagadnám,
s törvény kezére átadnám.”*

*„Érvelését megköszönöm,
múlt a mába visszaköszön.
Érttem keménysége okát,
nem várok én rögtön csodát.*

*Talpam biztos cölöpökön,
a tollamat megkötözöm,
hogy az velem el ne vesszen,
zivataros helyzetekben.*

*Isten és Ön felettesem,
a sérelmem elengedem.
Elveimhez ragaszkodom,
a jövődőt átgondolom.”*

*Táncsics Mihály kissé fázik,
s felsóhajt a magasságig.
A hatalom bizalmatlan,
úr támadt a kapcsolatban.*

Élet-halál harc

*Bátorsága nem hagyja el,
a megrovás trombitajel.
Tolla hegyét köszörüli,
kitartása rendkívüli!*

*Nem ejt foltot képességén,
nem vesz vissza élességén,
s írásai színvonalán,
a pályáiv magaslatán.*

*A vészfelhők sokasodnak,
s háborogva sorakoznak.
Tüzes nyilak megvillannak,
s áldozatokra lecsapnak.*

*Mondják: „Mihály kommunista,
megbabonázott marxista.
Magántulajdon ellenes,
munkássága szégyenletes!”*

*Elhalkulnak a pacsirták,
az újságot ma betiltják.
Bezárva a szerkesztőség,
kurtítva a fényerősség.*

1848. december 31.

*Nagyot ásít az éjszaka,
hízik a fagy páncélzata.
Fáradt a föld, s az emberek,
csatároznak az elemek.*

*Tegnap Perczel csatát veszített,
Mórnál még az ég is zengett.
A sors torzult kockát vetett,
és Jellasics jeleskedett.*

*Egy jóslat, lám beteljesült.
Mórnak hada megsemmisült.
Perczel Mórnál nem vigyázott,
s a reményünk elvirágzott.*

*Ország népe ma nem mulat,
tetőre hág az indulat.
A császári hadak jönnek,
s minden álmot összetörnek.*

*Az égalja elfeketült,
a kormány már elmenekült.
S a képviselőknek zöme,
házelnök és az ülnöke.*

*Debrecen lesz a főváros,
melynek népe kiváltságos.
Református a fő vallás,
keményedett a főtartás.*

*Táncsics Mihályt felszólítják,
s útvonalát biztosítják.
Terézzel megy Szolnok felé,
ismeretlen sorsuk elé.*

*A gőzmozdony gyorsan halad,
neki e táv csak egy falat.
Csattognak a vaskerekek,
lehagyják a szekereket.*

*Az ipari forradalom
áttör síkon, domboldalon.
Jelzi, minden változóban,
a múlt árnya távozóban.*

*A harctéren más a helyzet,
jó szerencsénk éppen vesztett.
Reméljük ez átmeneti,
aki tudja, bőrét menti.*

Újév

*Felvillan a célállomás,
kintről hallszik ordítózás.
Harang kondul éjszakába,
s törik a csend némasága.*

*Szendergésből felébrednek,
úgy vélik, hogy megérkeztek.
Óév botlik, megbicsaklik.
s mint a szélvész elviharzik.*

*Mond Jó Uram, mi vár reánk,
ez az újév minket leránt,
megsemmisít és leteper,
vagy a csillagokig emel?*

*Az Úr bölcsen, némán hallgat,
enyhíthetné a fájdalmat,
ám a terve régen készen,
nem változtat az egészen.*

*Csendes hajlék add nyugalmat,
s kora reggel elutaznak.
Fut a szekér Debrecenbe,
kálvinista rengetegbe.*

*Az ülésen zötykölődnek,
csípős fagytól pörkölődnek.
A forgószél havat kavar,
a hideg a csontjukig mar.*

*A házaspár egyre reszket,
s Teréz testében egy gyermek
formálódik, mit sem sejtve,
hogyan az Úrnak mi a terve.*

*A félidőn éppen túl van,
gyarapodó testi súlyban.
Asszony picicocakjában,
az anyaméh oltalmában.*

*Mihály Terézt bátorítja,
a subáját ráborítja.
Dörzsölgeti hideg kezét,
óvja, félti a kedvesét.*

*Három napig utaznak így,
de szívósak, a mindenit!
Mikor végre megérkeznek,
szálláshelyen melegednek.*

*S jönnek jeles hétköznapiak,
nemzetváltó gondolatok.
Történelmi események,
győzelmek és vereségek.*

*Akár merről fú a vad szél,
Táncsics Mihály egyként beszél.
Véleménye változatlan,
ok-okozat láncolatban.*

*Gondolata helyénvaló,
s gyökeresen mélyreható.
A köznéppel együtt érző,
közéleti ügyintéző.*

*„A törvény teljen étellel,
kézzelfogható tényekkel!
Legyen a szó írott malaszt,
lemarad, ki munkát halaszt!*

*A jogsértést ostromozzák,
a sok panaszt orvosolják!
Az önzést messzire űzzék,
megaláztatást ne tűrjék!*

*Szűnjön meg a papi birtok,
s az szakítson róla szirmot,
aki gonddal megműveli,
ki a hasznot megtermeli!*

*Legyen a föld, tulajdonuk,
s a természet parancsnokuk!
Vegyenek részt közéletben,
és a széles közügyekben.*

*A terhektől védelmezzék,
hogy a jókat élvezhessék.
S jobb lesz majd a közérzetük,
ha védve az önérdekük.*

*S ha biztos lesz létérdekük,
buzgóbb lesz a részvételük.
S harcolnak a csatatéren,
a győzelem érdekében.”*

*Lángol Táncsics szeretete,
forró a Hon lehelete.
Minden szava féltés, óvás,
tudja, kell a bátor szólás.*

*A trónfosztás élharcosa,
az igaz szó apostola.
A kormánynak harcostársa,
nemzetének hű szolgája.*

*Ő népből is gondolkodik,
jólétükért szorgoskodik.
Tartanak is sokan tőle,
hiszen nem látnak előre.*

*Nem látnak, mert önző létük,
féltik felhalmozott pénzük.
S kényelmüket, jogaikat,
az örökölt birtokukat.*

*Ők a többség, mely kisebbség,
jellemzője kicsinyesség.
A hatalom kezükben van,
így néz ki a kórszövetten.*

*Táncsics lelke fenebb ragyog,
táplálják Őt a csillagok.
Álma, vágya köztársaság,
s azt éltetnék demokraták.*

*Pesten lapját betiltották,
szólásjogát legyilkolták.
Debrecen új lehetőség,
jó reményű eshetőség.*

*Egy újságot indítana,
tunya agyat tisztítana.
Ám a nyomda nem üzemel,
gép, s a nyomdász csak süketel.*

*Érthetetlen e bénaság,
gondatlanság és léhaság!
Ez a helyzet tarthatatlan,
az akarat hajthatatlan.*

*Kossuth Lajos intézkedik,
figyelik az intéseit.
S hátrálnak a hátráltató,
kerékkötő ólomnyalók.*

*Nyomdászokat kerítenek
akik nyomban segítenek.
A jóságuk szívből fakad,
kolozsvári a kis csapat!*

*Szerkesztik a rölapokat,
hivatalos iratokat.
S készülnek a nyomtatványok,
dögunalmas olvasmányok.*

*Mihály figyel és mérlegel,
s megszerzi azt, mit érdemel.
S eléri azt, mire vágyott,
beindíthat egy újságot.*

*Véget ért a kálvária,
s <Debreceni Vásárfia>
néven új lap jelentkezik,
kereslete emelkedik!*

*Ez egy értékes kiadvány,
akad benne sok olvasmány.
A szerzője kíméletlen,
csípős minden tekintetben.*

*Feltár visszás helyzeteket,
bírál hibás rendeletet.
A növekvő drágaságot,
s a lapuló gyávaságot.*

*Nagy veszély a megalkuvás,
a Habsburghoz viszonyulás.
Rabtartóval kiegyezés,
a „békesség” kifejezés!*

1849. március 15.

*Ünnepnap az évforduló,
igaz szívben megújuló.
Így lesz mindig, míg magyar él,
gondolatban mind hazatér.*

*Ma ez a nap duplán öröm,
résen tör át a fényzőn.
Teréz vajúdik az ágyban,
s Mihály segédkezik lágyan.*

*Felsír egy hang, megérkezett!
A két szülő fellélegzett.
Mindene van, nem hibádzik,
leánygyermek, majd babázik!*

*Lajoska lesz becses neve,
Kossuth Lajos keresztneve.
Mely becézett változata,
női névnek alakzata.*

*Annyi bánat és gyász után,
öröm ujjong szívtonusán.
Erő ez a küzdelmekhez,
adalék a lélegzethez.*

1849. április 14.
A Habsburg-Lotharingiai-ház trónfosztása.

*Ím, eljött a nagy pillanat,
Magyar Honra új virradat.
A Habsburgok trónfosztása.
Sast ver le a sólyomszárnya!*

*Szép kerecsen sólyommadár,
a fészkére hazatalál.
Őrzi, óvja méltó helyét,
a Kárpát-Hon területét.*

*Mihály ujjong, elégedett,
a nagy célhoz megérkezett!
A trónfosztást megszavazza,
a zsarnokot megtagadja.*

*Az olmützi alkotmányra,
az örökös szolgaságra
méltó válasz és felelet,
e felemelő jelenet.*

*Kossuth volt a mozgatója,
új ország rend alkotója.
Indítványát elfogadták,
s nagy többséggel megszavazták.*

*Így tudják még ma is sokan,
ám az esemény pontosan
úgy történt, hogy nyílt ülésen
lelkesezés nagy tüzeben*

*a képviselőknek zöme,
kiknek nagy volt az öröme,
közfelkiáltással döntött,
ám volt, ki némán ücsörgött!*

*Református Nagytemplomban,
zúg a tömeg izgatottan.
Zengnek-bongnak a harangok,
s szállnak hófehér galambok.*

*Innentől már nincs tárgyalás,
jóhiszemű önáltatás.
Szerencse kell, bombasiker,
jó kardoknak pengéivel!*

Kossuth kormányzó elnökké választása, egykorú metszet után

A' magyar nemzet függetlenségi nyilatkozata

*Öt nap múlva kész az írás,
jogi érvekkel bajvívás.
Önvédelmi nyilatkozat,
megszabja a viszonyokat.*

*Kossuth Lajos fogalmazta,
s minden főrend megszavazta.
Szövegezték, s kinyomtatták,
aztán hárman aláírták.*

*Ez Kossuthnak az érdeme,
munkájának dicsérte.
A Habsburgnak odacsapott,
rossz lépésre mattot adott.*

*Kormányzó elnök lett egyben,
államfői poszton, kegyben.
Kinevezték, éljenezték,
s a Himnuszt elénekelték.*

Az 1849-es nagycímer, benne középen a [Kossuth-címer](#), a nemzetiszínű szalag mentén bal fentről lefelé haladva: Dalmácia, Horvátország, Szlavónia, Galícia, Lodoméria, Rácország, Szerbia, Kunország, Bulgária és Erdély címere

A harctéren

*Hadszíntéren folyik a bál,
úgy tűnik a szénánk jól áll.
A sikerek folytatódnak,
s a gondjaink megoldódnak.*

*A széljárás nekünk kedvez,
s a Jóisten mindent megtesz,
hiszen tudja, és jól látja,
ez számunkra egy sorsdráma.*

*Mindenképpen győzni kéne,
az ügyünk így rendeződne!
S megint szabad nemzet lennénk,
s szolgálnánk e nemes eszményt.*

*Május végén dönt a kormány,
s a hadisikerek okán
máris indul vissza Pestre,
a megszokott régi helyre.*

*A képviselők követik,
s velük munkaeszközeik.
Folytonosan gyűléseznek,
tartva szokott ülésrendet.*

*A kamarilla is éber,
a sok kudarc nekik vészjel.
S mint darazsak duruzsolnak,
megoldáson tanakodnak.*

*Ha kikapnak, nekik végük,
bánatukat mi megértjük.
Ám gyászukban nem osztozunk,
sebeinkről gondoskodunk.*

*Rossz hír terjed szerte-széjjel,
futár érkezett az éjjel.
Határ túloldalán kémlelt,
s jelentette, amit észlelt.*

*„Az oroszok mozgolódnak,
s irányunkba lopakodnak.
Kedvez nekik a sötétség,
szándékukról semmi kétség!”*

*Vastag felhő ereszkedett,
Ferenc s Miklós szövetkezett!
Jövők ezzel eldöntetett,
megtört, aki lelkesedett.*

*A lavina lejtmenetben,
orvul támad meglepetten.
Mindent maga alá temet,
nagy a veszély, mely fenyeget!*

*Tudja ezt a kormány, s jelzi,
életesélyünk csak percnyi!
Irtják létünk gyökereit,
a végóránk közeledik!*

„Kétfejű sas, barnamedve,
rátámadt e tündérkertre.
E két állat mit keres itt?
Zavarjuk el a mindenit!

Van légterük, s tágas honuk,
itt lenni nincs semmi joguk!
Nemzetrontók távozzatok,
hogy ha nem, hát pusztuljatok!”

Így gondolja ezt sok honvéd,
a jó barát és a szomszéd.
Az emberek tanakodnak,
a gondok meg halmozódnak.

Véges az esélyünk, s fogytán.
Újra menekül a kormány!
S Tisza partján barátságos
Szeged lesz az új főváros.

Nyolc nap múlva csapatostul,
Táncsics is megy családotostul.
A határban nők aratnak,
s mennek tovább le Aradnak.

A kormány itt intézkedik,
s rendezi az ismérveit.
Arad lett a végállomás,
fogy a reményvárakozás.

A védelem összeomlott,
hit és lélek meghasonlott.
Tanakodnak, mit kell tenni,
s mi mindent kell elszenvedni?

Görgey nyílt lappal játszik,
s a muszkákkal parolázik.
Hatalmas az önbizalma,
Kossuthot nem támogatja.

„A katonák szóra nyílnak,
s mondják, hogy csak bennem bíznak.
Szálljon le a magas lóról,
okuljon a józan szóból!

Adja át a főhatalmat,
egy tapasztalt alkalmasnak!
Mindenfelől bekerítve,
sorsunkat ne keserítse!

*Hírül vitték a követek,
a muszkára nem lövetek.
Tárgyalok és megalkuszok,
rugalmasan viszonyulok.”*

*Kossuth hallja és megérti,
helyzete már csak tenyérnyi.
Önmagával csatározik,
s híveivel tanácskozik.*

*Teret nyit a gyötrelminek,
s levelet ír Görgeynek:
Hangvétele barátságos,
a stílusa sajtóságos.*

*„Görgey Artúr Tábournok urnak
Arad vár Augusztus 11-én 1849 délután 2 órakor*

*Harcostársam, hű Görgey!
nehéz nekem ma dönteni.
Tudja, óránk megszámlálva,
s ördög által hátráltatva.*

*Legyen Ön a főparancsnok,
s adhat számtalan parancsot!
A nemzet most Önre tekint,
tegyen belátása szerint!*

*Legyen Önnek tejhatalma,
s égiektől majd jutalma!
Mentse népünk, hogyha lehet,
cselekedje azt, mit tehet!*

*Haláltusánk örvényében,
osztozom a döntésében.
Megyek segítséget kérni,
uralkodókkal beszélni.*

*Isten Önnel, s a Hazával,
a porba hullt szabadsággal!
Bukásunk csak átmeneti,
nehéz ma ezt megérteni.*

*Lehet, hogy volt rossz döntésem,
a szorongás mély görcsében.
Tettem, amit tennem kellett,
mi elmémből tőlem tellett.*

*Az utókor ítélkezik,
s minden tettem ítéltetik.
A Teremtő látja lelkem,
s igaz bírám lesz felettem.”*

1849. augusztus 13.

*Sorakozó, fegyvert földre!
Katonáknak hull a könnye.
Nehéz dolog az elválás,
eddig tartott a helytállás.*

*Győz a józan önbelátás,
nem kell hamis önbecsapás!
Fájdalmas a leszerelés,
kényszeredett befejezés.*

*„A túlerő félelmetes,
szövetségük szégyenletes!
Nem leszünk mind áldozatok,
ne szenvedjünk kárhozatot!”*

*A honvédek mérlegelnek,
fulladozva lélegeznek.
A sok kérdés csak kavargó,
rabok leszünk, nem szabadok?*

*Táncsics marad, mért is menne,
a bukás megrémisztette.
A családját óvja, menti,
s biztos helyre elhelyezi.*

*Aztán Ő is Világoson
búsong összetört álmokon.
Sírhatja a várt holnapot,
az emberibb szebb korszakot.*

*A táborban befogadják,
s ételükkel támogatják.
Fél font húst kap a kevésből,
s jut egy szelet sült kenyérből.*

*Mihály ebből főz vacsorát,
s mérlegeli állapotát.
Látja, minden odaveszett,
a Szabadság kiszzenvedett.*

*S eltűnnek a képviselők,
a nemesek, előkelők.
Nem tudni, hogy hova mentek,
épphogy egérutat nyertek!*

*„Orosz kezekben a fegyver,
állományuk, mint a tenger!
Ha mindnyájan ellenállnánk,
egytől-egyig hőssé válnánk.*

*Ára a megsemmisülés!
A másik út, menekülés!
Célomon nem szégyenkezem;
családomat védelmezem!”*

Halálra ítéltén

*A táborban nagy a mozgás,
s hullámzó a morgolódás.
Éppen, hogy elheverednek,
az őreik megjelennek.*

*„Gyerünk, gyorsan álljál sorba,
ne bávész kodj ábrándozva!”
Szól egy muszka magyar nyelven,
s emeli a hangját fennen.*

*A foglyok feltápá szkodnak,
s keservesen káromkodnak.
Lassan összet erelődnek,
néhol összepré selődnek.*

*S megindul az embertömeg,
fáradtak és közömbösek.
Sodród nak az éjszakában,
kétségek közt, némaságban.*

*Pankotáig vánszorognak,
családjukról ábrándoznak.
Mikor végképp kimerülnek,
a legelőn elterülnek.*

*A fázós test helyezkedik,
sokan egymást melengetik.
Töredezett arcvonásuk,
csillagos ég ő rzi álmuk.*

*Táncsics civil ruhában van,
s mikor reggel feljön a nap,
nyújtózkodik, gondol egyet,
s arcán agyoncsap egy legyet.*

*A családját kimentené,
s visszaindul Arad felé.
Teréz örvend kedvesének,
hítes ura emberének.*

Gyulavári

*Gyula mellett terül vári,
nem nehéz odatalálni.
Fehér-Körös partján fekszik,
kis településként jegyzik.*

*Osváth Imre tiszteletes,
nagylelkű és becsületes.
Református lelkipásztor,
bőbeszédű prédikátor.*

*A családot befogadja,
és mindenben támogatja.
Házat is ad jó nagy földdel,
kézi munkaeszközökkel.*

*Határszélen tanyavilág,
körben nyílik ezer virág,
s illatozó bazsalikom.
Ez a hely egy paradicsom!*

*Erdőgyarak ennek neve,
múltba nyúlik eredete.
A tanyasi népség figyel,
tücskök hada meg ciripel.*

*Itten kéne meghúzódni,
szeretetlenben feloldódni.
Egybefonódni a tájjal,
s nem törődni a világgal.*

*A terv alkalmasnak látszik,
mégis érzik, kissé sántít.
A rend őre sem bugyuta,
figyel éber famulusa.*

*Mendemonda kerekedik,
az ég alja feketedik.
A szélvihar fúj és zörget,
felváltja a halott csöndet.*

*Egy férfihang kintről kiált,
lélegzete fullad, zihál.
Ordítja, hogy engedjék be,
ég a türelmetlensége!*

*Mihály az ajtót kitarja,
s előtte áll jó barátja.
Szacs vay, a képviselő,
tekint reá előkelőn.*

*„Imre öcsém, Isten hozott,
ruhád, cipőd jól megkopott.
Gyere beljebb, egyél, igyál,
Teréz vacsorával kínál.*

*Maradj velünk, rejtezz itt el,
erősödjünk együtt hittel!
S mikor Kossuth majd visszajön,
a Szabadság reánk köszön.”*

*„Mihály bátyám nem rejtezem,
a bujkálást én megvetem!
Nincsen nékem oly nagy vétkem,
leülöm a büntetésem.*

*Tettemből példát merítsél,
családodon így segítsél!
Jelentkezzél bátran, önként,
szégyenítsed meg az önkényt!”*

*„Tisztelt öcsém, miket beszélsz,
Habsburgoktól mondd, mit remélsz?
Bosszúállók, kegyetlenek,
ördögfattyak, nem emberek!*

*Ha elfognak, agyonvernek,
jobb esetben kivégeznek.
Uralmukat megtagadtad,
s a trónfosztást jóváhagyta!*

*S irtál egy nyilatkozatot,
ne várjál jóindulatot!
Továbbra is függünk tőlük,
Te is menekülj előlük!”*

*Hasztalan volt a győzködés,
a megoldás, rejtőzködés!
S Mihály családjával újra,
tovább indul egy nagy útra.*

*Biztonság a fő szempontja,
a kényelmet itt megszokta.
Írány Gyomán át Szolnokra!
Figyel esti fénypontokra.*

*Ott csak kevesen ismerik,
a személyét is tisztelik.
Segítnék majd barátai,
életútja csapásain.*

*A főhősünk nagyot téved,
eddig aludt, s most felébred.
Megviseli Őt lelkileg,
mert köszöntésük jéghideg!*

Elválás

*„Teréz lelkem, el kell válnunk,
külön utakon kell járnunk!
Utazz haza a gyermekkel,
én elleszek helyzetemmel.*

*Együtt lennünk túl veszélyes,
utunk nehéz, szövevényes.
Mihály napján otthon leszek,
s hogyha nem, ne feledjete!*

*„Drága párom Isten óvjon,
éjjel-nappal imádkozom.
Visszavárlak Lajoskával,
gyermek-lelkű rajongássá!*

*Viharos a búcsúzkodás,
ütemes a szívdobogás.
Az ölelés áthatoló,
egészében vágyakozó.*

*Tápióbicskére siet,
szunnyad benne remény-csipet.
Deák Mátyás ottan lakik,
nagybirtokon gazdálkodik.*

*Izsákon volt tanítványa,
könnyen ment a tanítása.
Eszes ember, gyarapodó,
társak fölé magasodó.*

*Földbirtokos lett azóta,
rég álma vált valóra.
Érdeklődő, feltörekvő,
a szorgalma követendő.*

*Hátha talál nála állást,
s kis kunyhóban szerény szállást.
Ez a vágya, óhajta,
lelke vékony sóhajta.*

*„Lehetetlent kíván tőlem,
az Ön sorsa itt jövőtlen!
A nemesek nem szeretik,
ténykedését nem felejtik!”*

*Deák Mátyás merev, hűvös,
a ruhája zárt és szűkös.
„Előbb-utóbb feljelentik,
s a börtönben elveszejtik.*

*Óvja, védje az életét,
kerülje el a végzetét!
Minél messzebb meneküljön,
kívánom, hogy sikerüljön!”*

Irány haza!

*Mihály csak áll meggyötörten,
test-lélekben összetörten.
S csont-sovánnyá aszalódva,
másnap indul kakasszóra.*

*„Irány haza! Józsefváros!
tudom, hogy nem biztonságos.
Folyamatos készültségben,
leleményre lesz szükségem.”*

*Dél van, mikor megérkezik,
a kapuőr ebédezik.
A sorompó leeresztve,
bódé ajtó reteszelve.*

*Az őrpontot elkerüli,
megérzése rendkívüli.
S átkelve a határárkon,
házig szökken madárszárnyon.*

*Felesége egy kész csoda,
szent ügyeknek hű harcosa.
Megbízható szövetséges,
hősies és leleményes.*

*Rejtekhelyről gondoskodik,
háztartásban szorgoskodik.
Az ösztöne csalhatatlan,
kitartása lankadatlan.*

*Jó az emberismerete,
és az értékítélete.
Tudja mi az, ami tiltott,
s érzi, kire bízhat titkot.*

*Kevés lesz a beavatott
ember, aki kiragadott
a sok közül, s titoktartó,
jellemében kimagasló.*

*Magyar Mihály, a könyvárus,
emberszerető, humánus.
Mészáros Ignác, az orvos
nagy tudású, igen gondos.*

*Kocsiss Imre ügyvéd résen,
jogban jártas, s mindig készen.
Varga Ágoston növendék,
Lajoskánál sűrűn vendég.*

*Orvosnak készül az ifjú,
szép szál legény, kemény izmú.
Fedhetetlen, hű keresztény,
tudja, mi a jó cselekmény.*

*S Kállayné régi barát,
most is lesi gondolatát.
Addig segít szüntelenül,
amíg a baj végleg elül.*

*A titokról négyen tudnak,
más fülébe be nem juthat!
Mind úgy tudja, és azt hiszi,
a titkot csak ő ismeri.*

*Felelőségük nagy teher,
aki szeret, nem mérlegel!
Dupla súly nyomja a vállát,
őrzi, védi embertársát.*

*Teréz élte nem felhőtlen,
a kertészük nem szeplőtlen!
Ő a földjük főbérelője,
események szemlélője.*

*Teréz titkát érzi, sejtí,
s gondolatait kifejti:
„Asszonyságod oly rejtélyes,
hogyan az szinte nevetséges.*

*Hiszen mindent látok, hallok,
fülemben jutnak a hangok.
Vak leszek, ha megfizeti,
tartom számat, elhiheti.”*

*Prokotka György lelki szegény.
sunyi tekintetű egyén.
Rosszindulatú és gonosz,
a családnak sok bajt okoz.*

*Bajnoka a zsarolásnak,
az emberi aljasságnak.
Hasznot húz a szenvedésből,
mások szorult helyzetéből.*

*Kapzsísága telhetetlen,
fondorlatban győzhetetlen.
Bárány vérén hízó tetű,
silány, romlott lelkületű!*

*Lassan telnek napok, hetek,
s nem fogja fel a képzelet
a fájdalom terhét, súlyát,
a rejtőző lelki bűjét.*

*Prokotkáné nagy hírhozó,
emberekkel visítózó.
Úgy tűnik, hogy jól értesült,
rossz hírektől átszellemült.*

*Mondandója örömteli,
s részletesen ecseteli,
kit fogtak el, s akasztottak.
„Nekik nem is harangoztak!”*

*Ez részéről lelki terror,
teátrális jelenetsor.
Teréz asszonyt ijesztgeti,
ha nem ad pénzt, feljelenti!*

*Így gurulnak a garasok,
hizlalva az árnyalakat,
amely dagad, s egyre puffad,
a végén még belefulladás.*

*Zsák a foltját megtalálja,
nemesíti vagy gyalázza.
Az előbbi felemeli,
az utóbbi elveszejt!*

*Újság is van, német nyelvű,
minden sora vádló, elvhű.
A Habsburg-ház szolgálója,
Ferencjóska talpnyalója.*

*Mihály ebből jól értesül,
borzalmakból így részesül.
Szacsvayt is kivégezték
kötélvégre függesztették!*

*S az Aradi Tizenhárom
tábornok a másvilágon
nézi lassú pusztulásunk,
görcsös élni akarásunk.*

*Az ég alja elsötétlett,
Batthyány gróf is kivéztett,
s gyilkosai ujjonganak.
„Kínok között rothadjanak!”*

*Szisszen Mihály, szeme könnyes,
rejtekhelye nyirkos, földes.
Mi lenne, ha Őt elkapnák,
s bőrét, húsát nyuvasztanák?*

Sokat szaglászna utána,
nincs megírva lebukása!
Más sors vár rá, halál helyett:
Út, mely tövisekkel szegett.

Azt gondolják külföldre ment,
s bejárja a nagy végtelent.
„Kóbórol, mint rühes kutya,
különleges egy figura!”

Nem jön haza, jelentették,
ezért Őt is kivégezték
jelképesen, mint a többit!
Szeretteiket így gyötrik.

Neve táblára van írva,
a kötélvég könnyen bírja,
s a bitófán csak lengedez.
A gyűlölet megmételyez!

A földbérlő ma elpucol,
többé itt már nem duruzsol!
Nem zsarolja a ház népét,
s nem látják majd ronda képét!

A haszonbérlete lejárt,
a zsarolás jól prosperált.
Nyereség csak neki termett,
hullt a pénz amint fűttengett.

Most dühös, hogy mennie kell,
háznépére is neheztel.
Oda könnyű jövedelme,
pénzforrását elvesztette!

Kocsi tetejéről kiállt:
„Fogjátok el azt a zsványt!
Itt él Kossuthnak kutya,
fonott kötelet nyakára!”

Két nap múlva harminc zsandár,
lassan mozog, mint a lajhár.
A kis házat bekerítik,
a parancsot teljesítik.

A faajtót betaszítják,
s a fogukat vicsorítják.
Teljes hanggal üvöltenek,
s mint egy őrült dühöngenek.

Utánuk nyomozó tiszték,
kézben lóbálnak bilincset.
Tekintetük félelmetes,
csúf beszédük szégyenletes!

*„Hol rejtetted el a férjed,
azt az ország rontó férget?
Mutasd meg a rejtekhelyét,
hol tartod a vértzetét?*

*Teréz csak áll megszeppenve,
bűntelenül, szenteskedve.
Szeméből a könny kicsordul,
ijedségtől alig mozdul.*

*„Tekintetes jó nagyurak,
nem tudom, hogy hol van uram.
Két éve volt elválásunk,
elveszett a boldogságunk.*

*Hírt felőle még nem kaptam,
minden éjszakám álmatlan.
Céltalanul járok-kelek,
Ő nélküle csak szenvedek.”*

*A nyomozók bosszankodnak,
s mint megszállott kutakodnak.
Átvizsgálják minden sarkot,
vívnek élet-halálharcot.*

*Nagy a szégyen, fáj a kudarc,
az élet egy folytonos harc!
A hatóság megszégyenül,
s elkódorog értetlenül.*

*Táncsics más helyen rejtőzött,
Heller szabónál időzött.
Senkitől sem kapott pofont,
s másnap éjjel hazaosont.*

*Három hely a rejtekhelye,
könnyebb így a lélegzete.
Egyszer itt van, máshol meg ott,
és ha baj van, lelép legott.*

*A környéket megfigyelik,
ismerőseit követik.
Heller házát is feldúlják,
a ház urát kihallgatják.*

*Barátai könyörögnek.
„A nyomozók visszajönnek,
s előbb-utóbb elfoghatnak,
a végén majd fellógnak!*

*Szépen kérünk, meneküljél,
asszonyodon könyörüljél!
Nem élné túl elvesztésed,
gyakoroljál emberséget!”*

*Mihály másként gondolkodik,
önfejével okoskodik.
„Nem lesz még egy tatárdúlás,
s kertész általi besúgás!*

*Újabb kudarccal nem kell nekik,
csak a győzelmet szeretik.
Maradok a szokott helyen,
s őrangyalom lesz majd velem.”*

*Néma küzdelem vár rájuk,
kínkeserves minden álmuk.
Jól átgondolt összes tettük,
agyongyötört lelkük-testük.*

A jó asszony

Scidl Teréz

*Ez az élet keserédes,
Teréz megint leleményes.
Fürge eszű, találékony,
a dereka cérnavékony.*

*Varrólányokat alkalmaz,
s tisztességgel javadalmaz.
S alattuk a padló mélyén
Mihály ül, mint madár fészken.*

*Gubbaszt földes odújában,
a földi lét árnyékában.
Mégis szárnyal gondolata,
hatalmas az akarata!*

*E földalatti fedezék,
jó rejtkehely, hús menedék.
S a védelmi feladatra,
nincs idegen beavatva.*

*A lányok mit sem sejtene,
hogy lényükkel kit rejtene.
Szorgalmasan szabnak-varrnak,
rendelésre szolgáltatnak.*

*A kutya is idomítva,
s a lakásból kiszorítva.
Őrzi a ház békeességét,
bizonyítva éberségét.*

*Lajoska már szépen beszél,
apró fogacskája fehér.
Édesapját alig látja,
fohászkodik, de hiába!*

*Pedig az a „bácsi” itt van,
az alakja fel-felvillan.
Reá veti tekintetét,
s érzi óvó szeretetét.*

*Múlnak hetek és hónapok,
szállnak imák és sóhajok.
Az életrendjük folytonos,
kötött, szoros és robotos.*

*Mihály mindene az írás,
süket fülbe mély sikitás.
Születnek a könyvek sorban,
itt láthatjuk egy csokorban:*

*<Bordács Elek> <Gyalogárendás>
<Hét nemzetiség szövetsége>
<Hit, papok, pápák>
<Életpályám>*

*Táncsics nyitott, érdeklődő,
mellőzve is érlelődő.
Lelke nemes, esze tiszta,
nem mondhatni, hogy marxista!*

*Szociálisan érzékeny,
vizsgálódik sok kérdésben.
Isten törvénye vezérli,
ki hasonló, biztos érti.*

*Stílusjegyet vált és hangot,
s újságcikkeket is alkot.
Ezek kissé közömbösek,
mondandójukban sterilek.*

*Abban bízik, hogy kiadják,
s álnév alatt publikálják.
Jó pénzt hozna a konyhára,
s emelkedne biztonsága.*

*A hangvétel finomodott,
de a lényeg nem változott!
Ezért írását nem közlik,
félreteszik, mint a többi.*

*Kállayné mindig segít,
támogatásban részesít.
Példaadó a hűsége,
követendő embersége!*

*Schumlics Jánosné is segít.
Keserűsót megédesít
a fűszeres felesége.
Jut pénzéből feketére!*

*Ahol fáznak, összebújnak,
s a vonzástól összecúsznak.
Ez az eset természetes,
gyakorlata élvezetes.*

*S ím a szerelem gyümölcse,
csak ordibál megfürösztve.
Leánygyermek, formás baba,
örül neki papa, mama.*

*Nővére a kis Lajoska,
a bölcsőre ráhajolva
a testvérére ránevet,
puszit cuppant és integet.*

*Eszter névre keresztelik,
s hatóságnál bejelentik.
Kállayné a pótmama,
tiszteletbeli nagymama.*

*Ki az apa, kérdik sokan,
talán szeplőtelen fogan't?
Gúnyolódnak, röhögcsélnek,
furcsállják e jelenséget!*

*Sok megjegyzés szégyenítő,
akad köztük megrendítő.
Teréz állja a rohamot,
szenvedti az indulatot.*

*A hatóság berendeli,
s a nagy titkot leleplezi.
Megtörik a hallgatását,
s hallgatják a vallomását.*

*„Kérem szépen az úgy történt,
megszegtem az ősi törvényt.
Kiszolgáltatott helyzetben,
házasságtörést szenvedtem.*

*Egy katona lakott nálam,
s már feküdtem vetett ágyban,
mikor engem megtámadott,
s alaposan helybenhagyott.*

*Mentségére legyen mondva,
a legénynek volt sok gondja.
Nem én hívtam, idetették,
pár hét múlva áthelyzték.”*

*„Fifikás egy némben maga!
Romlott lelke, s a tudata!
„Élvezte a pásztorórát,
hisz védi a támadóját!*

*Oltva lett a tüzes fészke!
Eddig tartott a hűsége?
Bűdös cafka, szégyentelen,
tiszteletre érdemtelen!”*

*A rendőrnek szája habzik,
s az ocsmány szó úgy patakzik,
mint kecskéből a sárgolyó.
Mind alázó és vádoló.*

Nincs bocsánat!

*Nyolc esztendő tovarepült,
a főhősünk elcsendesült.
Elfáradt és reményt veszített,
úgy érzi, hogy befellegzett.*

*„Önáltatás, önbecsapás,
nincs más út, mint önfeladás!”
Megtörte a házi börtön,
fogyóban az életösztön.*

*Teréz kéri: „Tartsál már ki!
Nem sokáig fog tartani.
Tél után a tavasz jövel,
szívem érzi, hogy már közel.”*

*S valóban a jóslat bevált,
a vesztegár mától lejárt.
Változik a történelem,
kihirdetve közkegyelem!*

*S feltámadt az élőhalott,
némaságra kárhoztatott,
bujkálásra kényszerített,
mellőzésben részesített.*

*A rendőrök sértődöttek,
felforgattak eget-földet,
s a lázítót mégsem lelték,
az okát meg nem értették!*

*Oda lett a tekintélyük,
megcsúfolva mesterségük!
A számlát még ma benyújtják,
s a sérelmet megbosszulják!*

*„Lázongónak nincs kegyelem,
szabályozza vassfegyelem!
Ám kötélre nem akasztjuk,
nappalokon át faggatjuk.”*

*És úgy is lesz, amint mondják,
a sérelmet megtorolják.
Minden nap van kihallgatás,
megalázó szidalmazás.*

*„Mondja Táncsics, ki bújtatta,
kivel volt Ön kapcsolatban?
Ki adott pénzt, eleséget,
rejtőzködő menedéket?”*

*A rendőrtiszt hosszan vallat,
a főhősünk bölcsen hallgat.
S áll vigyázban rezdületlen,
kitartóan, rendületlen,*

*amíg erre rá nem unnak,
s e témával elnémulnak.
S újjal hozakodnak elő,
hátha ez lesz majd a nyerő!*

*„A házadót fizesse be!
Elmaradt pár esztendeje.
S telekadó hátraléka,
vastagodik százalékra!*

*Ha nem tudja kifizetni,
börtönben kell elmélkedni!
Szeretteit mind kidobjuk,
múlt emlékét megtiporjuk.”*

*Állam kezén volt a háza,
az adót ez magyarázza.
Amely nyolc év alatt duzzadt,
mint egy döglött tetem, puffadt.*

*Bajt az élet, bajjal tetéz,
Táncsics Mihály lelke nehéz.
Merre menjen, kitől kérjen,
más sem jár most a fejében.*

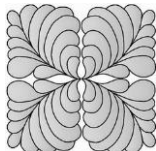
*Jókai Mór kifizeti,
szerény gesztussal megteszi.
Isten áldja emberségét,
s az írói tehetségét!*

*Mihály élte nem unalom,
zaklatása a jutalom,
melyben örömét is lelné,
ha a terhét jól viselné!*

*A rendőrség háborgatja,
egyik nap sincs lágy nyugalma!
Minden órában feltartják,
szamárságokkal zaklatják.*

*„Nem hagyhatja el a várost!
Keresse fel a plébánost,
gyónja meg a főbűneit,
s közölje az érzéseit!”*

*Táncsics Mihály Istenfélő,
Jézus keresztjét megvédő.
Vele osztja meg titkait,
s lelkének a rejtelseit.*

*Semmi jóra nem számíthat,
a pórázon nem lazítanak.
Iskolában nem taníthat,
lapot sehol nem indíthat!*

*A könyveit mind betiltják,
s valamennyit elkobozzák.
Nem bocsájtanak meg neki,
egy bűne van, hogy nemzeti!*

*Ám makacsul próbálkozik,
új tankönyvben gondolkodik.
S Andorlaki Máté néven,
ír egy párat még a télen..*

*Több könyvvel már el is készült,
s az iramtól beleszédült.
Kinyomtatva a kézirat,
nézi Mihály kíváncsian.*

*A kötése van még hátra,
de már nem lesz folytatása,
mert a műhelybe betörnek
a rendőrök, s rajtaütnek.*

*Minden lapot elkoboznak,
cinikusan mosolyognak.
Süt belőlük a gyűlölet,
lekezelők és hűvösek.*

*Mihály szívós és csökönyös,
az utálat vad, s kölcsönös.
Konoksága ostorozza,
s nagy tettekre sokszorozza.*

*Harci kedve életre kel,
a sorsára nem neheztel.
S az ifjak közt elvegyülve,
hatással bír jellemükre.*

*Az egyetem fiatalít,
s az ifjúság átalakít.
Esetében ez kölcsönös,
megújulásra ösztönöz.*

*Nemzeti lesz viselete,
s ráfigyel a környezete.
Az ifjak is utánozzák,
s nő a vállalt tudatosság!*

*Ez már passzív ellenállás,
és javul a tisztánlátás.
A magyaros öltözködés,
az önkénnyel kötözködés.*

*Már bátrabban vitatkoznak,
és hevesen tiltakoznak.
„Magyar nyelven oktassanak!”
S a szólamok visszhangzanak.*

*Lám, meg lett az eredménye,
a hatalom kegyessége
helyt adott a kérelemnek,
a nemzeti érzelemnek.*

*Ezernyolcszáznegyvenkilenc,
s ezernyolcszázötvenkilenc
között kemény tíz év feszül!
Mihály most elérékenyül.*

*Az elődök megszépülnek,
példaképpé nemesülnek.
S fénylik 'negyvennyolc csillaga!
Bódít virágok illata.*

1860. március

*A hormonok és a sejtek
nem maradnak most már veszteg.
S fellobbannak tüntetések,
tiltakozó nagygyűlések.*

*Táncsics Mihály szervezkedik,
tervszerűen fegyverkezik.
Szuronykészítésről tárgyal,
Vidats János polgártárssal.*

*A felkelés időzített,
szervezetten egyesített.
Időpontja nevezetes,
mondhatni, hogy tökéletes.*

*„A zendülés Húsvétkor lesz.
Kialtvány is jut a néphez
<Forradalmi káté> néven.
Bő forrásból van rá pénzem.*

*A diákok szétterítik,
s egy részét majd hazaviszik
Eperjesre, Kolozsvárra,
Debrecenbe, s le Gyulára.*

*Harangszó lesz a jeladás,
Húsvét Hétfőn Feltámadás.
A célunkat jelképezi,
s Jézus vére nemesíti.*

*Erőfelmérést is tartunk,
valóságos a hatalmunk?
Hányan vagyunk, s milyen bátrak,
és tettekben mily elszántak?*

*Kerepes úti temető,
legyen ott a gyülekező!
S a honvédok sírjainál,
mindegyikünk vigyázban áll!*

*Ama csodás emléknapon,
gyűjtsunk gyertyát hallgatagon!
Mondjunk imát, a Szózatot,
s azután én felszólalok.”*

*Mihály hangja tüzes, kemény,
remény tükröződik szemén.
Mellette áll három diák,
s hallgatják a próféciát:*

*„Országos lesz a felkelés,
a nemzeti nagy ébredés.
A szabadság érzem közel,
és mindnyájunkat átölel!”*

*Az erőszak éber s résen,
érzi hatalma veszélyben.
Roskad, ingadozik trónja,
ezért őrzi, védi s óvja.*

*Kezdődnek a motozások,
házaknál a kutatások,
és a letartóztatások,
kérdések és pofozások.*

*Kaas Ivor már cellában rab,
s Rab István ki mellette van.
Diákok az üldözöttek,
egy fiatal még köröznek.*

*Aki Táncsicsnál rejtőzik,
s az eseten szörnyülködik.
„A társaim már elkapták,
s a börtönben fogva tartják.*

*Aki besúgta a tervet,
nem érdemelhet kegyelmet!
Mihály bátyám, értünk jönnek,
sátáni erők működnek!*

*Elárulták a mozgalmat!
kitől kaphatunk oltalmat?
„Jó Pápai Ignác fiam,
azért nem hagyjuk annyiban!*

*Igaz ember vagy, nagyszerű,
tisztá lelkű, csillagszemű!
Szíved szerint cselekedtél,
sorsodon ne keseregjél!*

*Ha erős vagy, küzdjél bátran,
magányosan avagy párban!
Hosszan tűrőn, kitartóan,
tűzet gyújtón, lángolóan!*

*Szorongatott a helyzetünk,
hajnal van, most útra kelünk.
Míg a cipődet felhúzod,
kincseimtől elbúcsúzom.”*

*1860. március 15.
Hajnal*

*Ajtó nyílik, megcsikordul,
a két ember lassan mozdul.
Óvatosan körbenéznek,
nyoma sincs az ellenségnek.*

*Alig tesznek egypár lépést,
ütemesebb lesz a légzés.
S a szívverés mind szaporább,
a lépésük meg tétovább.*

*Dolgoznak az érzékszervek,
súlyos veszélyt érzékelnek!
S tette sarkall a szorongás,
futás lesz a jó megoldás.*

Ám futniuk most már késő,
halántékuknál pisztolycső.
„Ha megmozdulsz, főbe lőlek,
s búcsút inthetsz a velődnek!”

Kiált egy hang éles hangon,
úgy hogy a vér beléd fagyjon.
S bilincs kattán, mely jéghideg,
rángatódzik minden ideg.

A környéken több száz zsandár,
mint vadászeb vizslat, szaglász.
Jól tápláltak, fizetettek,
hűségeseen igyekeznek.

Mint futótűz terjed a hír,
az asszony nép egyre csak sír.
Az emberek szerveződnek,
s nagyobb csoportba verődnek.

Az ifjúság tiltakozik,
a dühe nem csillapodik.
Kiabálnak, háborognak,
a rendőrré acsarkodnak.

Lám, íme a várt tüntetés,
forradalmi nagy löktetés.
Tisztelgés a temetőben,
áhitattal, felelősen.

S épp, hogy felcsendül a Szózat,
a rendőrség már is ott van.
S kezdődik a felosztatás,
erőszakos sanyargatás.

A kézítusa eldurvul,
s egy-két lövés durran orvul.
S egyre-másra szaporábban,
katonásan, zabolátlan.

Ismét gyilkolják a magyart!
Tekerik a kezét, a kart.
Az állókat ütik, verik,
s aki elfut, azt üldözik.

Földön fekszik több sebesült,
fájdalomtól elnehezült.
Az arcszínük változóban,
drága vérük távozóban.

Egy közülük kiszendedett,
túlvilágra szenderedett.
Furcsa nevezetű diák.
Jegyezzük meg, Ő Forinyák!

*Mindenkit letartóztatnak,
és gondosan megmotoznak
épeket és sebesültet,
vannak, kik elmenekülnek!*

Rabság

*Tizenkét év hogy elröpült,
s Tánacsics Mihály visszakerült
oda, honnét kiszabadult.
Vágya, álma nem csillapult!*

*Szenvedés az élet sója,
nagy változás hordozója.
Gyötrődés a szenvedélye,
érlelődik az eszménye.*

*No, de ebből ennyi elég,
így az ember könnyen elég!
Gondolja az átlagember,
ennyit szenvedni mégsem kell!*

*Vizsgálati fogságban van,
s állva marad holdfáradtan.
Alaposan megmotozzák,
s mi nála van, elkobozzák.*

*Vajkay a vallatója,
kinek akad talpnyalója.
Kemény bíró, jól fizetett,
mint egy kígyó, úgy sziszegett.*

*Telnek-múlnak a hónapok,
éjszakákra a nappalok,
elnyúlnak és terpeszkednek,
míg a végén megdermednek.*

*Augusztus vég, tanácskoznak,
s vita végén határoznak.
Két nap múlva lesz tárgyalás,
és igazságszolgáltatás.*

*A tárgyalás napja jelölt,
kioktatják a teremőrt.
S minden egyes tisztviselőt,
s érdeklődő jelentkezőt.*

*E közönség válogatott,
s bíró által támogatott
osztrák személy egytől-egyig,
ki megértőn viselkedik.*

*Az óvintézkedés túlzott,
mulatságos és elnyújtott.
Minden téren maximális,
siralmas és teátrális!*

*A főhősünk készülődik,
s teljesen zárt kocsin viszik
láncra verve, bilincselve,
a tárgyaló nagyterembe.*

*Út két szélén sűrű sorban,
felfegyverzett katona van.
Zárva van a Bécsi kapu,
a levegő lőporszagú.*

*A tárgyalás megkezdődik.
a feszültség erősödik.
Húzzák a pert, mint a rétest,
a főügyész nevetséges!*

*Öt nap telik egymás után,
s ül a bíró a trónusán.
Azt gondolja a képzelet,
a napidíj magas lehet.*

*Mácsik államügyész morcos,
haja göndör és bozontos.
Orra vékony s kissé horgas,
vádbeszéde túlzón hosszas.*

*„Halál legyen büntetése,
érjen véget küldetése!
Ez az alak tollforgató
tanult ember, felforgató.*

*Ő egy önjelölt próféta,
élte legyen sajtópélda!
Okuljanak a sorsából,
megérdemelt halálából!”*

*Nyála fröcsög, s kissé traccsol,
jókat böffent már sokadszor.
Zsíros volt a sonkás tojás,
fárasztó a hablatyolás!*

1860. szeptember 1.

*Szól a bíró német nyelven,
a szavait ki nem ejtem,
ám magyarra lefordítom,
s a torkomon kiordítom.*

*A halálon finomított.
„Tizenöt év szigorított,
magányosan, társtalanul!”
Hetvenhét lesz, ha szabadul!*

*Vrancsics zárbiztos fogadja,
s pálinkával megkínálja.
Mihály iszik, megköszöni,
s tükörképét megtekinti.*

*Alig ismer önmagára,
hófehér lett a szakálla,
s mindenféle szörzet rajta.
Nézegeti, simogatja.*

*És a fáradt tekintete,
úgy látszik megrémítette.
Hátra ugrik, majd visszalép,
s jó mélyen a szemébe néz.*

*Martinovics jár eszében
nyomot hagyott személyében.
Eszmei a kapcsolatuk,
azt hitte, hogy sorsára jut.*

*De boldog is, jó hírt kapott,
Jókai Mór sok pénzt adott.
A családját segítette,
nyomorukat enyhítette.*

Ásvai Jókay Mór, közismertebb nevén Jókai Mór a márciusi ifjak egyike, regényíró, a „nagy magyar mesemondó”, országgyűlési képviselő, főrendiházi tag, a Magyar Tudományos Akadémia igazgató-tanácsának tagja, a Szent István-rend lovagja, a Kisfaludy Társaság tagja, 1876-tól 1903-ig a Petőfi Társaság elnöke...

Napfogyatkozás

Éhségtől ég a gyomorszáj.
A cellája nem lakosztály,
a helységek fűtetlenek,
a nappalok időtlenek.

Mihály szeme egyre romlik,
minden, mit néz, szertefoszlik.
A sötétség homályosít,
s testet, lelket megnyomorít.

Panaszkodik, de hiába!
Nincs részvét az irányába.
Azt hiszik, hogy csak szimulál,
ravasz módon manipulál.

Fényes nappal, árnyas éjjel,
fény és sötét, amit észlel.
Ez a vakság előjele,
a végromlás előszele.

A kezelést elmulasztják,
fájdalma a társtalanság.
Ezen aztán enyhítenek,
amely humán cselekedet.

A családját fogadhatja,
jelenlétük megnyugtatja.
Lajoskáját sűrűn látja,
Ő élete boldogsága!

Teréz sokszor eljön hozzá,
s válik lénye megszokottá.
Ám egyszer csak megbetegszik,
s kapcsolatuk megfeneklik.

Nyolc hónapig nyomja ágyát,
s lesik szíve dobbanását.
Mihály riadt és aggódik,
ürüm-szíve aszalódik.

Lajoska a fogolytársa,
ijesztő a komolysága.
Tizenegyet betöltötte,
s bánat-könnyel megöntözte.

Eszter még csak öt esztendő,
orcácskája aranyszeplős.
A kis csöppség nem éhezik,
szeretetlenben sütkérezik.

Teréz lassacskán lábra kap,
erősödik az árnyalak.
Újra serény háziasszony,
szilárd egyén védőpajzson.

*Bécsből jó hírt hoz a futár.
Szívmelengető fénysugár!
A büntetést mérsékelik,
jelentősen lecsökkentik.*

*Nagyvonalú a kedvezmény,
kemény öt év az engedmény!
Itt minden perc duplán számít,
felelős az, ki irányít.*

*A kancellár intézkedett,
úri módon viselkedett.
Neve báró Vay Miklós,
nem egyszerű gyaloghintós!*

*Mihály fürdőbe is mehet,
ám kell mellé felügyelet!
Jót tesz neki a gyógyfürdő,
olyan barna, mint egy süllő!*

*A Sárospárdó már emlék,
két hétig volt ottan vendég.
Égre szállnak a sóhajok,
egyhangúak a hónapok.*

*Kevés a koszt, s igen gyenge,
zaccos kávékat kap reggelre.
Délre egy maréknyi kását,
este ritkán tömi száját.*

*Lánya sokszor látogatja,
képes minden áldozatra.
Szereti az édesapját,
ki növeli önbizalmát.*

*Írni, olvasni tanítja,
s a betűket szaporítja.
Okos gyermek, gyorsan tanul,
elsősorban csak magyarul!*

*Van itt ember nevezetes
államrend és népellenes.
Ő pénzhamisító csaló.
Büntetése helyénvaló!*

*Becses neve Szakács Lajos,
kinek esze csúrcsavaros.
Sokoldalú, leleményes,
Táncsics iránt emberséges.*

*Tesz felé egy szívességet,
fabrikál egy készüléket,
mely íráshoz sorvezető,
vak számára megfelelő.*

*Lánya papírt, ceruzát hoz,
a készülő munkájához.
S a sorait lassan rója,
nem tud róla rabtartója!*

*S ír több oldalt, fejezetet,
ez biz' tilos cselekedet!
S ha kész van a kézirattal,
elküldi az Őrangyallal.*

*Aki nem más, mint a lánya,
ezer áldás szálljon rája!
Ám az áldás késlekedik,
s a leányka megbetegszik.*

*Tizenötöt épp' hogy tölti,
a tüdővész ágynak dönti!
Közeledik a végzete,
s jó a halál kísértete.*

*Szellemekkel viaskodik,
földi létbe kapaszkodik.
Anyja tekintetét lesi,
az apját még nem leli.*

*Jókai mint mindig segít,
barátságot megnemesít.
Kérésére Táncsics mehet,
beteg lánya mellett lehet!*

Jókai Mór

*Lajoska már oly halovány,
gyötört teste ég, csont-sovány.
Lélegzete zihál, sípol,
arca színe selyembíbor.*

*A két fogoly együtt szenved,
míg a tört test meg nem dermed.
S a csöpp lélek magasra száll,
s égi otthonára talál.*

*Mihály majdnem esztét veszti,
bánatában nem tud enni.
Nem lehet a temetésen,
búcsúóra eseményen.*

*Szívtépő a nagy fájdalma,
borongós a hangulata.
Görcs szaggatja, s lelkét őrlí,
semmit sem tud törődni.*

*Mereven néz maga elé,
reggel, délben s estefelé.
Üveges a tekintete,
elfojtott a lélegzete.*

*Kiábrándult, hitevesztett,
közéletből kirekesztett.
Netalántán megátkozott,
minden téren korlátozott?*

*Egyre süllyed mind mélyebbre,
s úgy érzi, hogy nincs értelme
tovább rongyos életének,
nyomorodott létezésnek!*

*Tompa közöny fogságában,
kínzó lelki magányában
egyik reggel arra ébred,
veszélyben több emberélet!*

*Hangereje teljességgel,
nyolc-tíz ember jajveszékel!
A káplánok ütök-verik,
husángolják végletekig!*

*A botozó ebek vadak,
kiéheztetett darazsak.
Laktanyában a szentélyük,
erre van a képzettségük.*

*Ez a Ferdinánd osztag,
fenyítenek és kínoznak.
Igyekeznek megfelelni,
ugrásra kész valamennyi.*

*Szerencsétlen áldozatok,
szökött katonák és rabok!
Van, aki megnyomorodik,
s szökni már nem próbálkozik.*

*Táncsics lassan ébredszik,
a tudata fényesedik.
Oszlik a köd, a félhomály,
cellája, mint birkahodály!*

*Élettere szűkös, bűzös,
ezért önmagára dühös.
Eszter lánya hamar itt van,
méltatlan hely e kalitka!*

*Ez a gyermek az ötödik,
barna haja göndörödik.
Ő a remény, a fénysugár,
édesapja rá fókuszál.*

*Betűvetésre tanítja,
ismeretét gyarapítja.
S lám Eszterke ír és olvas,
a tudásra nyitott, szomjas!*

*Mától a lány felolvasó,
szeretete vigasztaló.
lénye nélkülözhetetlen,
ezért felbecsülhetetlen!*

*Táncsics folytatja az írást,
nem ismeri a lazítást!
Szóval világvárost tervez,
városképet alkot, rendez.*

*Később sok terv megvalósul,
alkotásban állandósul.
S fővárosunk lesz Pest, s Buda,
melyet kettészél a Duna.*

*Eötvös József javasolja,
s a társaság elfogadja:
Az írói segélyegylet
pénzalapból segédkezhet.*

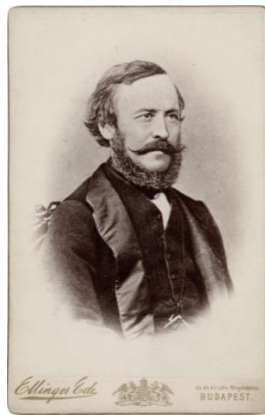
*Huszonöt forintot fizet,
havonta, s ez csak egy csipet!
Életműért ez töredék,
ám Mihálynak ez most elég.*

*Mely mű után? Kérdezitek.
Mind tiltva van! Felelitek.
Ám kettőnek kegyelmeztek,
nem mondták veszedelmesnek.*

*<Bordács Elek> lett az egyik.
<Gyalogárendás> a másik.
Eötvös Báró, Isten áldjon
az egészség rád találjon!*

*A pénz segít és ösztönöz,
teljesítményt megtöbbszöröz.
Ebből lányát támogatja,
a pártfogást jutalmazza.*

*'Nyolcszázhatvanhatot írunk,
változásban egyre bízunk.
Közeleg a szabadulás,
s a nemzeti megújulás!*

Bárá Eötvös József

Utolsó remények

*Poroszország, Ausztria,
nincsen köztük harmónia!
E testvéri marakodás,
háborúzás, hadakozás.*

*Az osztrákok veszítenek,
így derűre derítenek.
Kétféjú sas megtépázva,
félrecsúszva koronája.*

*Ha két ember civakodik,
a harmadik vigadozik.
Német egység kútba esik,
magyar felegyenesedik!*

*A Habsburg gőg összezúzva,
s véget ér a diktatúra.
Ám az árnyak itt maradnak,
s fénylénnyékké hasonulnak.*

*A magyar ügy zöld utat kap,
s teret nyit az öntudatnak.
A rabszíjon lazítanak,
s kevesebbet utasítanak.*

*Jöhet hát a kiegyezés,
Habsburgokkal megegyezés.
Célba ér a sok imádság,
éljen a Magyar Királyság!*

Gróf Andrássy Gyula
A Magyar Királyság 3. miniszterelnöke
1867. február 17 – 1871. november 14.

*A hatalom nagyot szisszen,
s az alkotmány helyrebillen.
A miniszterelnök magyar,
érett férfi, nem fiatal!*

*Egykor Őt is akasztották,
életétől megfosztották.
Úgy, mint Mihályt jelképesen,
tanú rá a történelem.*

*Összeül az új parlament,
megbeszélve a munkarend.
Jókai Mór képviselő
öltözete előkelő.*

*Gróf Andrássyt szépen kéri:
Tegyen szívességet néki.
„Kérjél Táncsicsnak kegyelmet,
eszközöljél engedelmet!*

Ferenc József 1865-ben

*Első Ferenc József császár,
gyűlöletet már nem táplál.
Legyen végre megbocsájító,
nemzet felé imponáló!*

*Gyógyítsa be a sebeket,
kúrálja a sérelmeket!
Adóssága oly hatalmas,
felsorolni hosszadalmas!”*

*A császár gyorsan sürgönyöz,
szabadulásra ösztönöz.
Kegyes énjét megmutatja,
s a kérelmet jóváhagyja.*

*„Tisztelem az érdemeket,
feledem a sérelmeket.
Koronátok kapocs köztünk,
egymás életére ne törjünk!*

*A hibákból tanulnunk kell,
míg országunk egymásra lel.
Éljen Táncsics is szabadon,
ez óhajom, akaratom!"*

Újrakezdés

*Táncsics szabad! Mihez kezdjen,
hiszen nehéz minden kezdet?!
Szívdobogás mellüregben,
agysejtjei lendületben.*

*Már tiszta ősz, világtalan,
fogazata hiánytalan.
Van egy lánya, serdületlen,
s felesége szeretetben.*

*Pár nap múlva hatvannyolc lesz,
más ilyenkor már nem tervez.
Nincsen pénze, jövedelme,
s nagy hatása tömegekre.*

*Sokan adnak, segítenek,
a pénzsűkén enyhítenek.
S ezerkétszáz forint nyomban,
életmentő a nagy gondban!*

*Már könnyebben lélegezhet,
ám nyoma sincs kényelemnek!
E fogalom ismeretlen,
reá értelmezhetetlen.*

*Több könyvét most visszakapja,
az esemény megnyugtatója.
Azt hitte, hogy elégették,
mert szándékát nem értették.*

*Vagy éppen, hogy felismerték,
s veszélyesnek tekintették.
„Meg van a <Magyar krónika>,
s párja a <Világkrónika>!*

*S a <Magyar nyelvtanítási
könyvecske>, kiindulási
alap a nyelvtanuláshoz,
a ténybeli valósághoz.”*

*Mihály ujjong önfeledten,
úgy érzi, hogy törhetetlen.
Van már jelölt feladata,
s hozzá erős akarata.*

*Hivatalos lett a nyelvünk,
boldogságtól dagad lelkünk!
Egyenrangú utat kapott,
Honában lett elfogadott.*

*A magyar nyelv otthonra lett,
virágozhat a gyümölcskert!
Méltó helyét elfoglalja,
s a termését megoszthatja.*

*Mihály benne a főkertész,
jól felkészült és menetkész.
Vidékre megy a sok könyvvel,
papírra rótt igaz gyönggyel.*

*Ő a nyelvünk serkentője,
a magyar szó terjesztője.
Van itt nyelvi sokszínűség,
akad munka éppen elég!*

*Fedor József elkíséri,
s a sok bajtól megkíméli.
A környéket sorra járják,
szavak sokaságát hallják.*

*Vénasszonyok fecsegését,
gyermekszájából szó zengését.
Tört ajakról szálló óhajt,
gondtól gyötört nehéz sóhajt.*

*Olyan, mint egy zenés koncert,
tarka szőnyeg, virágoskert,
Él itt szlovák, szerb és német,
jól megkeverték e népet!*

*A beszélt nyelv igen vegyes,
a magyar szó esetleges.
S alig tudják megérteni,
még nehezebb kiejteni.*

*S kimondva is tekeredett,
csonkított és lefejezett.
Nem volt igény tudására,
most ugrik a tudás ára!*

*Az anyanyelv lelkesítő,
a német nyelv közvetítő.
A magyar most teher nekik,
nem csoda, hogy nem beszélnek!*

*Sokan azon bosszankodnak,
s egymás között zúgolódnak,
hogy a nyelvük harmadlagos,
lenézett, nem hivatalos!*

*Táncsics e nyelveket érti,
s némelyiket jól beszél.
A magyar nyelv mellett érvel,
szóbeszéddel, lábbal, kézzel:*

*„A magyar nyelv egyenrangú,
ám sosem lesz tejhatalmú!
Mint államnyelv elfogadott,
törvényileg hivatalos.*

*Minden ember nyelve érték,
lélek által formált szépség.
Általvesszük, továbbadjuk,
igazítjuk, gazdagítjuk.*

*Anyanyelved tiszteld, szeresd,
mindig abból kapjál jelest!
Ám a magyart is megtanuld,
hogy e Honban jól boldogulj!”*

*Hallgassatok meg egy verset,
ettől vidámabbak lesztek.
Petőfi a jó barátom,
szívetekbe Őt ajánlom.*

Füstbement terv

*Egész uton - hazafelé -
Azon gondolkodám:
Miként fogom szólítani
Rég nem látott anyám?*

*Mit mondok majd először is
Kedvest, szépet neki?
Midőn, mely bölcsőm ringatá,
A kart terjeszti ki.*

*S jutott eszembe számtalan
Szebbnél-szebb gondolat,
Mig állni látszék az idő,
Bár a szekér szaladt.*

*S a kis szobába toppanék...
Röpült felém anyám...
S én csüggetem ajkán... szótlanúl...
Mint a gyümölcs a fán.*

*Lefordítja minden nyelvre,
hogy tartalmát ismertesse.
A szöveget így megértik,
s egyszer talán majd beszélük.*

*A sok gyermek ámul-bámul,
s magyar szóktól megvidámul.
Figyelik az öregurat,
egész lényé jóindulat.*

*Egyre több ki körül veszi,
s szeretettel átöleli.
Érzi, ez a siker útja,
mely tettekkel sarkantyúzza.*

*A győzelme szép is lenne,
ha az úton végigmenne.
Végig menne, célba jutna,
s aztán békén elvonulna.*

*De az Embert elgáncsolják,
és nem egyszer kigúnyolják.
Érzékenyek, féltékenyek,
és változásellenesek!*

*Szlávok a nagy bajkeverők,
cselszövésben jeleskedők.
Azok közül is a szerbek,
megvetik a magyar nyelvet.*

*„A magyar nyelv csak púp nekünk,
túlterhelt a lélegzetünk.
Anyanyelvünk sérült, kopott,
a német már rég megszokott.*

*Ráférne a nyelvújítás,
jó irányú módosítás!
De ha még egy rátelepszik,
agyonyomja valamennyit!”*

*Táncsics Mihály másképp érvel,
bölcse szóló húsnyelvével.
„Amennyi nyelv, annyi ember,
s nem nyeli el nyelvi tenger!*

*Használni kell valamennyit,
máskülönben elfelejtik!
Az ajkakon elsorvadnak,
töredeznek, s megroppannak.*

*Minden nyelv szép s egyenrangú,
gyarapított szótartalmú.
Ám legszebb az anyanyelvünk,
azon sokszor beszélgessünk!*

*Tisztelnünk kell minden népet,
az őslakost, a vendéget.
Ne bántsad a befogadót,
családoknak otthont adót!*

*Ha mindkét fél tisztességes,
a kapcsolat nyereséges.
Az ország így virágozhat,
fejlődhet és gyarapodhat.”*

*Táncsics Mihályt megértették,
ám nézetét elvetették.
Mi az, hogy itt őshonosak?
Megvetjük a magyarokat!*

*E gyűlölet honnan ered,
mért mondanak mindig nemet?
Nincsen bennük egyetértés,
sorsunk terhe iránt érzés!*

*Mihályt többször kigúnyolják,
s néhány helyen megalázzák.
Esettségén örvendeznek,
s ízetlenül bölcselkednek.*

*Mégsem törik le a kedvét,
s nem vonják el a figyelmét.
Látja a célt maga előtt,
ugyanúgy, mint tegnapelőtt.*

*Gyorsan szűnik komorsága,
mert elhívják Soroksárra.
Német nemzetiség lakja,
tanítónak felfogadja.*

*Lakást kap és fizetséget,
s egy tál meleg eleséget.
Jó szolgálat, reményteljes,
a sok diák engedelmes.*

*S kiváló a látásmódja,
fogékony a magyar szóra.
Ezt sok öreg észreveszi,
sérelemzei, szóvá teszi.*

*A német párt nem szívleli,
lázonganak a hívei.
„Elfogynak a csalogányok,
s elhalnak a hagyományok!”*

*Ezért aztán, ahol lehet,
mellőzik a tiszteletet.
Jó szándékát rossznak vélik,
szándékosan félreértik.*

*A kutyákat ráuszítják,
lelkét is megszorítják.
Vakságáért kigúnyolják,
önérzetét megtapossák.*

*Alantas e viselkedés,
akaratos meg nem értés.
Jobb lesz innen messze menni,
e rossz álmot eltemetni!*

Levél Orosházáról

*Levelet hozott a postás,
arca fáradt és borostás.
Eszter ugrik és átveszi,
fürgén mozognak szemei.*

*„Tisztelt Táncsics úr, köszöntjük,
kérjük legyen miközöttünk!
Ön a szabadság bajnoka,
legyen városunk otthona!*

*Ősz és idős, mégis ifjú,
szíve, karja erős izmú.
Hatalmas az ismerete,
és a hazaszeretete.*

*Legyen a mi képviselőnk,
lendülete hajtóerőnk!
Választás lesz hamarosan,
harcoljon állhatatosan!*

*Ha megnyeri a küzdelmet,
legyőz minden veszedelmet.
Várja Önt az Országháza,
s lesz városunk bő hasznára.*

Tisztelettel maradván Orosházán 1868. október 04-én”

*Táncsics örül, lelkesedik,
szeme alja nedvesedik.
Sír és nevet egyfolytában,
s tervet sző a tudatában.*

*Úgy tesz, mintha győztes lenne,
s máris egyből rendet tenne.
Hiszen erkölcse a régi,
gyakorlata csak maréknyi.*

*A feladat még ezernyi,
s rögtön elkezd szervezkedni.
Jogegyenlőség még nulla,
története egy zsákutca!*

*Ő kitűnő gondolkodó,
leírt szóval ábrázoló.
Jelenésre szimpatikus,
ám egy gyenge politikus!*

*Túlságosan jóhiszemű,
minden ponton szabályszerű.
Őszinte és igen heves,
jellemes és túl egyenes.*

*Cseppet sem tud taktikázni,
sem cselszövést fabrikálni.
Ily tettekre alkalmatlan,
szókészlete tartalmatlan.*

*Ő egy különleges jellem,
tisza lélek, szabad szellem.
Példaképként követendő,
mélyrehatón önelemző.*

*A közélet szabja sorsát,
tettét, vágyát és a dolgát.
Minden másban ügytelenebb,
önmagára veszélyesebb.*

*Mélyen hisz a győzelemben,
hogy sajkája törhetetlen.
S nekimegy az óceánnak,
babérért az igazságnak!*

*Saját lappal indul harcba,
melynek harsog minden hangja.
Emelkedett a szelleme,
<Arany Trombita> a neve.*

*Azt hiszi, hogy hadihajó,
mely hatása kirobbanó.
Nem is téved ebben sokat,
ám ebben Ő az áldozat!*

*Ez a „hajó” igen drága,
ötezer forint az ára!
Beterhelik ingatlanját,
ezzel fedezik a lapját!*

*Maradt jócskán hátraléka,
tartozásra záradéka.
Nem tudja ezt kifizetni,
börtönbe kell ezért menni!*

*Képviselőnek választják,
ám a terhét nem vállalják.
Orosháza népe hallgat,
nem ismerik az irgalmat!*

*Ám Jókai segít neki,
s hátralékát kifizeti.
Fényes csillag, különleges,
szeretetre érdemleges!*

*Egy hónapig ül börtönben,
lélekőrítő nagy görcsökben.
Háza oda, semmije sincs,
számára a család a kincs!*

*A látását visszanyeri,
s gazdagodnak érzelmei.
Az orvosa elégedett,
tudásával serénykedett.*

*Egei József műtötte,
s tehetsége elbűvölte.
Növendék még, ifjú titán,
emberségben nincsen hiány!*

*A Trombita tovább harsog,
nem bénítják hamis hangok.
Kíméletlen, lankadatlan,
irányt mutat hangzavarban.*

*Sassy Árpád a jobb keze,
szerkesztője, riportere.
Hű tanítvány, ifjú lélek,
nem feszítik ellentétek.*

*Állítanak, bizonyítanak,
tényekre rávilágítanak!
„Az urak csak képmutatók,
szóban mindent támogatók.*

*Ám a tetteknek mezején,
jégcsap ül mind leheletén.
Maguk hasznára dolgoznak,
semmire sem adakoznak.*

*A törvénnyel visszaélnek,
olyanok, mint sziklaférgek.
Tíz körömmel kapaszkodnak,
s fittyet intenek a jognak.*

*A bűnöst felmagasztalják,
az igazat eltiporják.
Szemérmetlen harácsolók,
képmutató csirkefogók!”*

*A hangvétel kíméletlen,
igazmondása kegyetlen.
Ostorozta az egyházat,
szálkák helyett gerendákat!*

*S az áruló tisztviselőt,
ki játssza az előkelőt.
Pedig egykor áruló volt,
Habsburg előtt térden bókolt!*

*Ők voltak a csahos ebek,
kik alkottak ítéletet.
S kirótták azt kegyetlenül,
túllihegve, esetlenül!*

*S ott a földbirtokos réteg,
legtöbb szíve fagyos kéreg!
Egytől-egyig kiváltságos,
képmutatóan álságos.*

*A parasztot veszni hagyják.
a románt meg befogadják.
A németnek otthont adtak,
talpnyalással hálálkoddak.*

*Ferenc Jóskát is fricskázzák,
a zászlaját megdorgálják.
Mit keres a váron a sas,
melynek nyaka kétoldalas?*

*I Ferenc József király!
Szebb madár lenne egy sirály,
mely a békét jelképezné,
s önérzetünk nem sértené!*

*A célirány a munkásság,
az érdeküket szolgálják.
Panasz levelüket közlik,
öntudatukat ösztönzik.*

*Mihály gyűléseken beszél,
olyan, mint egy munkásvezér.
Érdekkben szervezkedik,
hetvenen túl hetvenkedik.*

*Harcra buzdít, felel, kérdez.
egy húron peng, velük érez.
Jelölt útra rávilágít,
összefogásra bátorít.*

*A példányszám nagyot ugrik,
a hangvétel sosem csuklik.
Nó az ellenségek száma,
még sem halkul pörös szája!*

*A személyét nem támadják,
a szégyent nem kockáztatják.
Hiszen Táncsics tiszta jellem,
jó erkölcsű, bátor ember.*

*Nincsen pártja, sem hatalma,
felhalmozott nagy vagyona.
Csak isteni elhívása,
az igazság kimondása.*

*Nagy a nép közt ismertsége,
példaadó szerénysége.
Tisztelik is ezért sokan,
szeretettel, tudatosan.*

*Így hát cselhez folyamodnak,
más célszemélyt rohamoznak.
Sassy Árpádot támadják,
írásáért rágalmazzák.*

*Háromszor is perbe fogják,
hazugsággal megvádolják.
Két alkalommal felmentik,
harmadszorra elítélik.*

*Egy év börtön és pénzbírság,
a Trombitát így bénítják.
Mihály nem bírja egyedül,
és feladja végezetül.*

*Elcsendesül a harsona,
alszik az Arany Trombita.
Szemek elől eltüntetik,
Táncsics Mihályt így büntetik.*

*Sassy Árpád igazat írt,
nem mocskolta be a papírt!
Állítása leleplező,
érdekeket keresztező.*

*<Határőrvidék> a címe
írásának, s a helyszíne
Bácska, Bánát, a Délvidék,
hol sokszínű a nyelviség.*

*Közérthetőn rámutatott,
arra, ami elhallgatott,
hogy a magyar kormány béna,
az osztráknak csak játéka.*

*Csak látszat a függetlenség,
annak hinni esztelenség!
Hadügy, külügy Habsburg kézben,
tőlük függünk nagymértékben!*

*Kiszolgáltatottak vagyunk,
korlátok közt mozoghatunk.
Faramuci ez a helyzet,
ezer veszedelmet rejthet!*

Munkásotthon

*A főhősünk még honatya,
s jött egy merész gondolata.
Munkásotthont építtetne,
szegényeken segítene.*

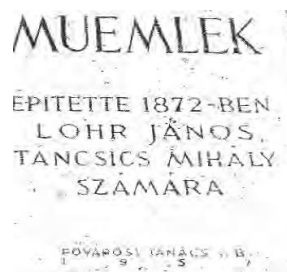
*Kölcsönt vesz fel harminc évre,
öreg kora ellenére.
Örököse lesz a lánya,
a jövőjét így plántálja.*

*Kis telkére építkezik,
megértésben reménykedik.
Nem hasznót vár, boldogságot!
Szegénységre orvosságot.*

*Ezernyolcszázhetvenkettő,
márciusa megjegyzendő!
Ünnepnapon alapoznak,
téglák sorban várazkodnak.*

A Tömő utcai telkén épült ház

*Amíg épülnek a falak,
sok más dolog bőven akad.
Első a nemzeti érdek,
melyből jócskán van temérdek.*

*A jogegyenlőség fontos,
mely sok helyen még ködfoltos.
Ez mind kényelmetlen kérdés,
kevés benne a törtézés.*

*Duzzad a szellemi nyomás,
a német gyarmatosítás!
A germán nyelv terjesztése,
értékeink elvesztése.*

*A szlávok is lázadoznak,
hamis eszmék áramolnak.
Szélsőséges hazugságok,
múltjukról írt tanulmányok.*

*Az oláh románná vedlett,
egy házasság volt a kezdett.
Ma Erdélyre kacsintgatnak,
s esküdnek rá fogadalmat.*

*Ki a gazdag, ki a szegény?
Kinek van a szíve helyén?
Mihály szíve helyesen ver,
elesettért szeretettel.*

*Ő e kérdést tisztán látja,
közismert a származása.
Véleménye is hiteles,
emberségből példás, jeles.*

*Az elvakult nemzetiség,
céltevesztett szellemiség.
Csak támadnak és csepülnek,
mindig ellenünk feszülnek.*

*Az ellenzék velük szavaz,
kormányt leváltani savaz.
Ez árulás mesterfokon,
Káin-bélyeg homlokukon!*

*Mihály látja, észreveszi,
s ha felszólal, szóvá teszi.
Bántja a sok úri barom,
arcán ül az aggodalom.*

*Ez a pálya vállalkozás,
már réges-rég nem hivatás.
A pénz számít és a vagyon,
mely az igazi hatalom!*

*Aki pimasz, gátlástalan,
a kegyünkre méltánytalan.
Rabolja a köz vagyonát,
növeli a nép nyomorát.*

*Mindenkit megvesztegetnek,
s van, akit megfenyegetnek.
Cselszövésben jeleskedők,
csak golyóval sebezhetők.*

*Mihály nem állt be közéjük,
s attól kezdve ellenségük.
Mebuktatják Orosházán,
úgy, hogy alig áll a lábán!*

*Nem lesz többé politikus,
s a poszt iránt nosztalgikus.
Magánemberként él, alkot,
s kongatja a vészharangot.*

*Van ideje újra írni,
a tudását egyesíteni.
Régi vágya valóra vált,
témájára visszatalált.*

*A <Legrégibb nyelv a magyar>,
elkészült, s nagy vihart kavar.
A nyelvészet szenvedélye,
mely elvezet messzeségbe.*

*Ez a műve egy összegzés,
tudományos elmélkedés.
Felismerés, felmutatás,
életútnyi tapasztalás.*

*Trefort Ágoston
Magyarország Vallás és közoktatásügyi minisztere
Hivatali idő
1872. szeptember 4. – 1888. augusztus 22.*

*Trefort Ágostont érdekli,
ám nem akar ítélni.
A miniszter igen okos,
ez a téma is lóporos!*

*„Toldy Ferenc egy szaktudós,
lehet, kissé, hogy simulós.
Bízzon benne, kérje meg őt,
e témában megfelel Ő.”*

*Toldy kurtán elintézte,
épp a címét, hogy megnézte:
„Nem legrégibb, a legújabb!
Nincsen önnél agyafúrtabb!”*

Toldy Ferenc, születési nevén Schedel Ferenc irodalomtörténész, kritikus, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, titkára, 1841-től 1861-ig Kisfaludy Társaság igazgatója, majd másodelnöke.

*„Ez az ember jól lerázott,
szájáról a szó lehámlott.
Önteltsége árulkodó,
nyeglesége vérforraló.*

*Nyelvi múltunk darázsfészek,
az igazság nemzetérdek.
Ismerjenek kicsik, nagyok,
ezer nyelvi árnyalatot!”*

*A pesti vármegyeházán
sokan ülnek szájat tátván.
Táncsics könyvéből felolvas,
az ifjúság lázas, szomjas.*

*Óriási a sikere,
egyre dagad a hitele!
Ám a lapok kigúnyolják,
mondandóját megdorgálják.*

*Feladatot teljesítenek,
becsmérlik a hőseinket.
„A magyar múlt kerülendő,
ősisége elvetendő!”*

*Ezek olcsó bértollnokok,
fényelnyelő bérgyilkosok!
A gazdájuk távolban van,
s ők csaholnak, hogyha vakkant!*

*Szarvas Gábor
nyelvész, a magyar nyelvűvelés megteremtője (szül. Adán 1832. márc.22., megh. Budapesten 1895.
okt. 12.).*

*Szarvas Gábor van most soron,
véleményén gondolkodom.
Toldyval ért ő is egyet,
kar nem enged könnyen kezét!*

*Tiszteletre méltó ember,
nem nyelte el idő-tenger.
Érdemeit nem vitatom,
finn-ugor volt, elsiratom.*

*És a többi nemes tudóst,
ki Táncsicsnak máig adós.
Hivatalból prédikáltak,
a Habsburgnak gaszuláltak.*

*Ipolyi Arnold a püspök,
orra alatt csendben hümmög.
Nem mond sem át, nem mond se b-ét,
dörzsölgeti sima kezét.*

*Talán fentről rendeltetett,
hogy e könyve is elveszett.
Hatalmas a veszteségünk,
nép-nemzeti szenvedésünk!*

*Ám az időkerék forog,
új hajtás jön, s a tűz lobog.
Érlelődnek gondolatok,
s frissítik a lombozatot.*

Ipolyi Arnold

*született Stummer Arnold 1871-től besztercebányai, majd halála évében, 1886-ban nagyvárad
püspök, valóságos belső titkos tanácsos, az MTA igazgató tagja, a Kisfaludy Társaság tagja, a
törökszentmiklósi templom plébánosa. A magyar művészettörténet egyik úttörője.*

Lejtőn

*Mihály egyre szegényebb lesz,
nem jut semmi bevételhez.
Továbbra is jóhiszemű,
mintagyermek lelkületű.*

*Minden könyvét kiadatná,
de nincs, aki támogatná.
Aki ígér is becsapja,
s tekintetét félre csapja.*

*Adóssága így nem csökken,
s nyolcszáz forintra felszökken.
A bérlői nem fizetnek,
félő mindent elvihetnek.*

*Csak egy ember állja szavát,
és pénzbeli ajánlatát.
Almássy Pál volt házelnök,
derék férfi, egyenesszög.*

Almássy Pál

Almássy Pál (Gyöngyös, 1818. január 18. – Budapest, 1882. november 1.) politikus, az 1848–49-es szabadságharcban a képviselőház alelnöke, az 1860-as években a magyarországi függetlenségi szervezkedések egyik vezetője.

Összeomlás

*Tömő házon nagy a teher,
sok száz forint, vagy több ezer!
A részletek szaporodnak,
a kamatok gyarapodnak.*

*Sötét veszély leselkedik,
a tartozás emelkedik.
Közeleg az árnak árja,
árverés jó, Mihály látja.*

*Hogy a véget elkerülje,
becsüst hív, hogy felbecsülje
házát és az ingatlanát,
az anyagi birodalmát.*

*Majd' százezret ér a háza!
Nyugton telik éjszakája.
Korán ébred, oszt és szoroz,
zörög, mint egy bádogdoboz.*

*Másnap jön a mennykőcsapás,
eszeveszett árzuhanás!
Ez pénzügyi katasztrófa,
bécsi krach az okozója.*

*A pénzünket megcsapolják,
fényes nappal elrabolják.
Esik a ház ára nagyot,
figyeljük a számadatot!*

*A felét sem éri mára,
s a vágyakat szétzilálja.
Egy vevőnek ingyen kéne,
hogy hízzon a gyűjteménye.*

*Az Első Takarékpénztár,
úgy működik, mint egy pénzgyár.
Nagy kamatra adja pénzét,
így tartja fenn létezését.*

A régi székhely Budapest V. kerületében, Károlyi utca 12.

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár egyesületi formában Fáy András kezdeményezésére alakult meg. Az egyesületet 1839. december 30-án alapították, a bank 1840. január 11-én kezdte

*Első pénztár és hazai,
a nép felé szolgálati.
Ám a bankár telhetetlen,
ügyfél iránt türelmetlen.*

*Táncsics felé gyorsan jelzi,
a házát elárverezi.
„Nincs haladék, szűk az idő,
hosszú még a futamidő!”*

*A teher nő egyre rajta,
s gyorsan csúszik magasabbra.
Nincsen remény, hogy megálljon,
szerződésünket lezárom!”*

*Mihály mégis reménykedik,
hogy a házát majd megveszik.
Hátha segít a főváros,
feléjük az ár jutányos.*

*A hivatal érzéketlen,
szívnélküli, kíméletlen.
Sorsa iránt közömbösek,
nem nyújtanak mentőövet.*

*'Nyolcszázhetvenhat tavasza,
vastag a kín árnyalata.
Táncsics Mihály szégyenkezik,
házából utcára teszik.*

*Lassan csoszog a két öreg,
bambán nézi embertömeg.
Nem tudni még hová mennek,
útját veszik végtelennek.*

*Ez a világ be' kegyetlen,
a bajára érzéketlen!
S egyetlen egy pillanatra,
érdemeit sem méltatja.*

Földönfutók

*Húszezerért kelt el a ház,
vitte egy szerencsevadász.
Adósság is maradt bőven,
egyelőre még függőben!*

*Mihály körül minden csendes
állapota szégyenteljes.
Nincs iránta semmi részvét,
nem észlelik jelenlétét.*

*Ő benne lenne a hiba?
Mért zúdult rá a lavina?
Kit sértett meg, kinek ártott?
Vajon mikor, mit hibázott?*

*Kétszer hét lesz áprilisban,
s nem gondolta álmaiban,
hogy az égbolt alatt alszik,
napnyugtától-virradatig.*

*Eszter lányuk már férjhez ment,
a lányoknál ez menetrend.
Csorba Géza jóra való
ügyvédbojtár, megbízható.*

*Kis lakásban szoronganak,
tisztos létre számítanak.
Boldogok, mert szerelmesek,
összebújva melegszenek.*

Levél Ceglédről

*Az éjszaka enyhén fagyott,
az ezüsthold sápadt, kopott.
A Nap fénye megfürdeti,
aztán végleg eltünteti.*

*Turbékol egy gerlemadár,
ébredeznek a házaspár.
Pokróc alól kászálódnak,
a hidegtől megborzongnak.*

*Mihály éjjel azt álmodta,
Cegléden lesz új otthona.
Ott hol Kossuth Lajos beszélt,
s hadba hívta a nemzetét.*

*Lám, az álom megtestesül,
s a főhősünk fellelkesül.
Levelet hozott a postás,
feloldódik a szorongás.*

*„Tisztelt Táncsics Mihály Uram,
a létidőnk gyorsan suhan.
Ön a forradalom hőse,
annak megtestesítője.*

*Köszönetünk éppen azért,
amit megtett nemzetünkért
mérhetetlen, határtalan,
legyen léte már gondtalan!*

*Tudom, nincsen rászorulva,
de jöjjenek városunkba!
Itt a nap is szebben ragyog,
s fényesebbek a csillagok.*

*Kapnak tőlem egy kis tanyát,
s hogy növeljem hangulatát,
Cegléd népe azt üzeni,
mindenben a kedvét lesi.*

*Nem lesz semmire se gondja,
eljárhat majd a templomba.
Étel, ital lesz majd bőven,
s hozzájuthat majd időben.*

*Bába Molnár becses nevem,
Sámuel a keresztnvem.
Polgármesterként ígérem,
állom szavam s tisztességem.”*

*Pár nap múltán költöztetik,
holmiját szekérre teszik.
Nem is egyre , de háromra,
úgy indulnak a távolba.*

Bába Molnár Sámuel

*Cegléd mellett van a tanya,
kellemes a hangulata.
Öröm lesz itt csendben élni,
a jövővel nem törődni.*

*Polgármesteré a birtok,
üdvözlük a rózsaszirmok.
A lombos fák hajladoznak,
az emberek mosolyognak.*

*Május egy van, nyár eleje,
tüzel már a nap ereje.
A boldogság rájuk köszön,
illatozik virágözön.*

*Vígan üdvözli a gazda,
majd a Himnuszt elszavalja.
S a tanárok újrakezdi,
méltósággal eléneklik.*

*Emelkedett a hangulat,
kimutatják vonzalmukat.
A szeretet egyre árad,
van sok kérdés, magyarázat.*

Így megy ez, tán három hétig,
a figyelmet triplán mérik.
Élelemmel elhalmozzák,
idejüket feláldozzák.

Milyen nagy úr a megszokás,
az állandó gondoskodás,
mely egy idő után lankad,
s táplálja az aggodalmat!

Amúgy Mihály nem szereti,
hogy mindenki kegyét lesi.
Ő még erős, munkaképes,
s hál' Istennek egészséges.

A tetterő szétfeszíti,
s cselekvésre kényszeríti.
Tanya körül kertészkedik,
s rendezzi az emlékeit.

Teréz közben mos és vasal,
nem terheli tudatzavar.
Jól ismeri a férjurát,
gondolatát, szívritmusát.

Táncsics tágítja a körét,
s a munkának többszörösét.
Egyre messzebb merészkedik,
mint húszéves serénykedik.

Gazdától kap megbízatást,
s köszönetként kézszorítást.
Ő fog mától porciózni,
adagokról gondoskodni.

A cselédek majd kiosztják,
s az ólakat takarítják.
Rálát szerény életükre,
szűkös anyagi terükre.

S ahogy telnek, múlnak napok,
szállnak felé a panaszok.
„A disznók is többet esznek!”
Ők meg majdnem éhen vesznek.

Rajtuk spórol a gazdájuk,
nincsen semmi szabadságuk!
Mihályt ez módfelett bántja,
rosszul telik éjszakája.

Érdekükben szervezkedik,
s a parasztok megkedvelik.
A városban gyakran tárgyal,
mindent söprő bátorsággal.

*<Vasárnapi Egyesület>
néven jelent meg egy füzet.
Nem is füzet, inkább röplap,
melyet a szél könnyen fölkap.*

*Rajta pontokba van szedve,
a parasztság sorsa, helye.
Érdemei, érényei,
jövőjének esélyei.*

*Szükség van az önképzésre,
tanulásra ösztönzésre.
A tudás jó befektetés,
attól nő majd a termelés.*

*Ha nincs étel, sorvad élet,
s küzd az ember végzetével.
Ezért becses 'ki megtermi,
s aki őket védelmezi.*

*A jó gazda mind ezt tudja,
s azt is, hogy az ingyenmunka
hasznot hoz, de bosszúságot,
mert sérti az igazságot!*

*Ezért népét megbecsüli,
örömben kedvét leli.
Így lesz a nép gyarapodó,
köz javára adakozó.*

*„Bába uram, Polgármester!
Önt bírálja ez az ember.
A jóságát úgy hálálja,
hogy a székét fúrja, vájja!”*

*Bába Molnár meglepődött,
szívtájéka perzselődött.
A tanleckét tisztán érti,
önérzetét mélyen sérti.*

*Ő is magyar és nemzeti,
helyén vannak érzelmei.
Kossuthoz ment el Turinba,
de nem úgy, mint egy turista,*

*hanem küldöttségnek élén,
mely egy maradandó élmény!
Teátrális, felemelő,
szép gesztusnak tekinthető.*

*Ám a lényeg mélyben lapul,
várakozón, hangtalanul.
És ha mégis felszínre tör,
minden képmutatást söpör.*

*Mert a tett a bizonyíték,
a szép szóra biztosíték.
Bába tudja, s bizton érti,
ám árnyékát át nem lépi!*

Költözés

*Mihály azonnal cselekszik,
s úgy dönt, hogy még ma költözik.
November van és elseje,
munkálkodik őszereje.*

*A városban lakást bérel,
s beköltözik a nejével.
A szoba földes, fűtetlen,
emberlénynek életterlen!*

*A tél hamar beköszöntött,
s hideg szele beüvöltött.
Dideregve összebújnak,
fázós részre ruhát húznak.*

*Szeretatlánc gyorsan apad,
ellátásuk is elmarad.
S a konyhában sparhelt mellett,
sütnek, főznek, melegednek.*

*Az írói segélyegylet
forintjai megérkeznek.
Számukra ez nagy segítség,
számúzve van az éhínség.*

*Táncsics lábán a fagysebek
kiújulnak, s levedzenek.
Nem enyhíti a száanalom,
csontig hatol a fájdalom.*

*Öregek és elhagyottak,
s mint szomjas fa, hervadoznak.
Fáj a magány, az árvaság,
lelkük iránti lanyhaság.*

*Nincs ember ki invitálja.
hiába vár mindhiába!
Elfogyott a levegője,
nincs barátja, kísérője.*

Tovább

*Perzsel a nap, forró a lég,
a magányból ennyi elég!
Cókmókjukat összeszedik,
múlt emlékét eltemetik.*

*Nincs ember ki segítene,
s lovas kocsit kerítene.
Így hát gyalog mennek tovább,
apró lépésük szaporább.*

*A mozdony már fel van fűtve,
kígyózik a sűrű füstje.
Irány Pestnek, majd nyugatnak,
s mint a szellő elsuhannak.*

Rév-Komárom

*De szép város rév-Komárom!
A fekvésén elmélázom,
s ezeréves dicső múltján,
önvédelmi háborúján.*

*Mihály is csak ámul-bámul,
míg a szeme belefájdul.
Lányuk otthonát keresi,
míg nagy soká meg nem leli.*

*Itt is szegénységben élnek,
mégis öröm a lelkének,
hogy szeretet veszi körül,
így az idő gyorsan röpül.*

*Teréz asszony nyugodt lélek,
köszöni a menedéket.
A vejének hálálkodik,
az Úr felé fohászkodik.*

*Eszter lánya olyan, mint Ó.
test-lélekben összeillő.
Férje felé alázatos,
nőisége kívánatos.*

Vágyakozás

*Mihály reggel arra ébred,
hogy közel a végítélet.
Előle elmenekülne,
s a múltjában elmerülne.*

*Csalogatja gyermekkorra,
réteken legelő gulya.
Ácsteszér a kis faluja,
meleg családi otthona.*

*Október hó vége felé,
gyalog indul hazafelé.
S ötven kilométer után,
ott van vasárnap délután.*

*A szülőház ütött-kopott,
Mihály félőn, halkan kopog.
Egy idős hölgy int feléje,
s Ó belép az előtérbe.*

*Elmondja, hogy itt született,
s gyermekként itt nevelkedett.
Innen indult a világnak,
hogy szolgáljon hazájának.*

*A régmúlton ábrándozik,
szüleitől áradozik.
Ám a drága szerettei,
bánatára nincsenek itt!*

Hosszúra nyúlt távolléte,
nem volt itthon ötven éve!
A szülei hamar haltak,
testvérei szétszóródtak.

A falu apraja, nagyja,
érelklődve vizsgálgatja.
Ismerik a nevét, hírét,
hőn dobogó magyar szívét.

Szenvedéseinek sorát,
hatalomhoz a viszonyát.
Faggatják is kíváncsian,
szeretettel, barátian.

Mihály szája összetapad,
Ismerős arc kevés akad.
Ám él ember kit jól ismer,
s azóta is mélyen tisztel.

Kugler József tanár bácsi,
megrögzötten életpárti.
Pár év múlva száz éves lesz,
s ragaszkodik az élethez.

Elméje is tiszta, élénk:
„Őriztelek szép emlékként.
Tudásszomjas voltál, s csendes,
istenfélő gyermek, rendes!

Mint hallottam nem változtál,
Hazát, hitet sem váltottál.
Küzdte ezeregy elemmel,
s maradtál ki voltál, EMBER!

Engem elszólít a halál,
a gólya is hazatalál.
Örülök hogy láthattalak,
most, hogy elmész megáldalak.”

Kapu iránt megindulnak,
Mihály szeme könnyet hullat.
„Isten áldja Önt is mester,
egészséggel, szeretettel!”

A két öreg összeborul,
az ég alja bealkonyul.
Vége van a csodás ősznek,
az érzelmek rendeződnek.

Jó döntés volt hazajönni,
szeretettel megfürödni.
Földiekkel enni-inni,
a nép sorsán sírni-ríni.

*Tizennégy nap, éppen két hét,
visszahozta békességét.
Sehol sem volt bántódása,
s búcsúzkodik házról-házra.*

*A Kopasz-domb mellett megáll,
innentől már visszatál.
Hajdanán itt fogadkozott:
nem lesz számára több robot!*

Nélkülözés

*Komáromba visszatérve,
tovább folyik vergődése.
Állandó a nélkülözés,
az örökös szűkölködés.*

*A dohányról le kell mondjon,
nincs rá pénz, hogy vásároljon.
S a kávét is elfelejti,
már csak ritkán emlegeti.*

*Mind a kettő szerény öröm,
emlékképpen visszaköszön
keser' íze, aromája,
füstös, illatos pipája.*

*Mihály néha kertészkedik,
s eladja a termékeit.
Másoknál is munkát vállal,
pénzkereső szándékával.*

*Könyveit is árusítja,
készletét így hasznosítja.
Érsekújvárig is elmegy,
lábbuszhoz nem kell menetjegy!*

*Az eredmény igen csekély,
ez nála egy nagy szenvedély.
Sérült lába elnehezül,
és újra fáj kegyetlenül!*

*„Ez így Teréz nagy kínlódás,
az idővel rút birkózás.
Már sok mindent tapasztaltam,
bevallom, hogy elfáradtam.*

*Azt javaslom menjünk Pestre,
vagy mit bánom akármerre!
Csak itt tovább ne maradjunk,
mert a végén leragadunk.*

*Ott nagyobb a lehetőség,
tovább várni eszelősség.
Majd keresünk albérletet,
s kerüljük a balvégzetet.*

*A gyerekek aranyosak,
mind a kettőnknek fontosak.
Nagy teher van a vállukon,
nem ülhetünk a nyakukon!*

*Később Ők is feljönnének,
s bérlakásba költöznének.
Állást könnyebben találnak,
s méltó fizetést kapnának.*

*Talán unokánk is lenne,
tudod, ez az élet rendje!
Egész nap csak babusgatnánk,
s másnap újra folytathatnánk.”*

*Teréz szótlan, nem mosolyog,
nem mindegy, hogy hol nyomorog!
Ám férjét félti, szereti,
ezért igazat ad neki.*

*S lett családi egyetértés,
a jövővel szembenezés.
S a gyerekek megígérték,
az unoka érkezését.*

Újra Pesten!

*Úgy lett ahogy elgondolta,
s pár nap múlva megoldotta.
Pesten vannak, keresgélnek,
olcsót és jót szeretnének.*

*Peremvidék Ferencváros,
itt nem akad milliárdos.
Tisztességes munkásnegyed,
hol szárnyal a képzeleted.*

*Több lakásba is benéznek,
piszkos bacilus tenyészet!
Bútortalan, lélektelen,
penészszagú, élettelen.*

*Sötétedik, s rátalálnak,
hol szívesen elhálnának.
Bútor is van benne egy pár,
s a sarokban tiszta ágytál.*

*A falai hófehérek,
védve van az emberélet!
A tisztaság fél egészség,
itt virul a jó reménység.*

*Az Üllői úti házban,
zsebkendőnyi kis szobában
ül két öreg fáradt ember,
bizakodó tekintettel.*

*Táncsics Mihály nyolcvan éves,
életútja eredményes.
Sosem tört meg, elhú maradt,
jelölt útján végighaladt.*

*Az igazság vezérelve,
tetteiben vezényelte.
S akárhányszor nekifutott,
zsarnoksággal szemben bukott.*

*Végső bukás az ördögé!
A győzelem pedig Övé,
mert az elvét megtartotta,
s minden pontját megharcolta.*

*Embersége kivételes,
példaadó, becsületes.
Nemzet- s Hazaszeretete,
élő lelkiismerete.*

*Nem könnyű az újrakezdés,
s az utcai könyvterjesztés.
Elmondani oly fájdalmas,
végeredménye siralmas!*

*Könyveit egy tanítványa
hirdetésekből kínálja.
Rendelnek is tőle sokat,
régóta okos írásokat.*

*Sok apró pénz nagy segítség,
hogy életét megkönnyítsék.
S az írói segélyegylet
pénzével is elégedett.*

*Több szervezett munkásegylet,
tisztán látja mi a helyzet.
S beindul a gyűjtés nyomban,
mint a szélvész, villámgyorsan.*

*S újra felgyúlnak a fények,
sorjázna a rendezvények.
S az ott befolyt összeg segít,
a figyelem fellelkesít!*

*Orosháza is felfigyel,
s kitűnik az érzésivel.
Mihály boldog, meghatódott,
szeretettel feloldódott.*

*Komáromból jön üzenet:
„Csókoltatunk Benneteket!
A hétvégén Pestre megyünk,
s első lesz, hogy felkeresünk.*

*Géza egy jó állást kapott,
egy lapnál lesz alkalmazott.
Biztosított a jövőre,
Ő lesz ott a főszerkesztő!*

*Lakásra is van ígéret,
örülünk a segítségnek.
Mi is többször együtt leszünk,
s akár miről beszélhetünk.*

*Már úgy vágyom csókotokat,
babusgató szavakat,
karjaitok ölelését,
tenyeretek érintését.”*

*A két öreg ujjong, s nevet,
ennél nincsen szebb üzenet!
Készülnek a fogadásra,
hisz itt lesznek nemsokára.*

*Csorba Gézát felkarolták,
jeles posztra választották.
A <Népszava> lapnál várják,
s fülelik a kívánságát.*

*Évek során bizonyított,
elvhűséget tanúsított.
Népszerű lett cikkeivel,
jól csatázott érveivel.*

*Tudják róla, jó szervező,
barátkozó és megnyerő.
Jó modorú személyiség,
különleges egyéniség!*

*Szociálisan érzékeny,
átlag felett nagy mértékben.
A munkások is szeretik,
mert védi az érdekeit.*

*Az apósa örül neki,
arca vonásait lesi.
Bort vesz elő, megkínálja,
úgy tekint rá, mint fiára.*

*„Géza lelkem, Isten hozott,
a Te utad kitaposott.
Elesettet felemeltél,
érdekekben cselekedtél.*

*Tovább viszed álmaidat,
védelmezed jogaikat.
Áldjon az Úr kegyelmével,
szeretete bőségével!*

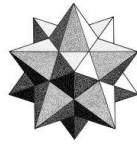
*A munkáslét fontos nekünk,
öntudattal rendelkezünk.
Továbbra is védjük őket,
az iparban termelőket!”*

*„Jó apósom, példaképem,
legyen mindig készenlétben!
Arra kérem és ösztönzöm,
akármit ír, azt leközlöm.*

*A szervezés erősségem,
fénylik munkás erőtérben.
S beszédet is tartok sokat,
így edzem a balsorsomat.*

*No, de félre a tréfával,
járjunk elől jó példával!
Jöjjön velem szónokolni,
emberekkel vitatkozni!*

*Tudja minden ideg orvos,
a párbeszéd milyen fontos.
Oldódnak a lelki sebek,
s eltűnnek a kísértetek.”*

Eszmei szövetség

*Telnek napok, múlnak hetek,
s védelmeznék érdekeket.
Eljárnak a gyűlésekre,
figyelnek az emberekre.*

*Mihály sokszor mond beszédet,
s ébreszti a közönséget.
Bölcsen beszél, megfontoltan,
kiérelve, átgondoltan:*

*„Arra kérlek benneteket,
olvassatok rengeteget!
Szakmátokban fejlődjétek,
s járjátok a természetet!*

*Amely csodás, bölcs és tanít,
a szépsége felszabadít.
Törvényei irányjelzők,
mely számunkra követendőek.*

*A művészet ábrázolás,
világ felé tárulkozás.
Lelki kényszer, igényesség,
az alázat dicsértesség!*

*Alkossatok tökéletest,
s hogyha lehet, különlegest!
Melyben lelketek fölragyog,
csak így lesztek majd boldogok.”*

*Hívják a szakszervezetek,
erősítsen szervezetet!
A hívó szó neki parancs,
kezében bot, lábán bakancs.*

*Vastaps jutalmazza tettét,
jól megformált szép beszédét.
Tiszteletdíj is jár néha,
csekély összeg, táplálékra.*

*A <Népszava> nagyon szegény,
méltón áll a fedélzetén.
Amíg Ő él, el nem süllyed,
átlátja a helyzetüket.*

*Az új erő megszületett,
s mint a szélvész növekedett.
Bennük rejlik a szebb jövő,
mélyből a magasba törő.*

*Mihály tudja, s tisztán látja,
fejlődésnek nincsen gátja.
Öregkora biztosított,
a nyugalma tartósított.*

Gyász 1881. nyara

*Eszter lánya gyermeket vár,
örül a két szerelmespár!
Igaz, hogy már rég házasok,
náluk ez egy létállapot!*

*Az unoka készülődik,
a pocakban fészkelődik.
Sűrög-forog a női had,
s előbukkan mikor virrad!*

*Leánygyermek! S milyen édes,
úgy néz ki, hogy egészséges!
Formás minden porcikája,
a rokonság büszke rája!*

*Ám az öröm keserédes,
ráadásul veszteséges!
A kismama holtan fekszik,
gyász a házra rátelepszik.*

*Az asztalra ráborulnak,
s órákon át sírnak-rínak.
Faggatják az égiket,
némaság van, nincs felelet!*

Számvetés

*Öt szép gyermek, öt temetés,
sors általi üldöztetés.
Nem lehet ezt kiheverni,
száraz partra kievezni.*

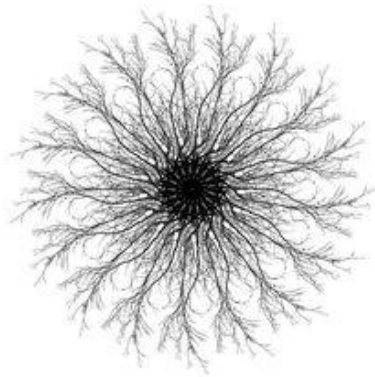
*Mihály teng-leng összetörten,
test-lélekből meggyötörten.
Közélettől elfordultan,
közönyösen, eltompulva.*

*Az unoka cseperedik,
s Ida névre keresztelik.
Teréz visel rá is gondot,
tartása, mint márványoszlop.*

*Különleges, fegyelmezett,
jó családban nevelkedett.
Mos, főz, vasal és takarít,
másoknál is szorgoskodik.*

*Csorba Géza majd' megőrül',
szerencsére újra nőszül.
A fájdalom most már enyhébb,
az új asszony okos, gyengéd.*

*Táncsicsékhoz gyakran eljár,
érte zengjen ez a rimpár!
Amiben tud segít nekik,
szeretettel merítkezik.*

Halál
1884. június 28.

*Táncsics Mihály teste beteg,
élet s halál között lebeg.
Csendben túri szenvedését,
porhüvely gyengeségét.*

*Érzi szíve halkulását,
egyre szűnő dobbanását.
Látja Teréz könnyes szemét,
hallja végső üzenetét.*

*Megnyílnak az égi terek,
s az angyali tekintetek
körülvesszik, vigasztalják,
s lelkét testtől elválasztják.*

*Mágneses tér átöleli,
s magasságba felröpíti.*

Búcsú

*Hermann Ottó természettudós
Brezsnóbánya, 1835. június 26. –Budapest, 1914. december 27.*

*Barátaim, jelenlévők,
nehéz időket túlélők!
Búcsúzkodni gyűltünk össze,
álljuk e koporsót körbe!*

*Fáradt testet rejt e láda,
s most láthatjuk utoljára
azt az embert, kit szerettünk,
hajtott fővel tisztelegjünk!*

*Porhüvelye élettelen,
vér nélküli, lélektelen.
Egész lényé átlényegült,
szellemteste messze repült.*

*Teteme az enyészeté,
szertefoszlik ezerfelé.
A Földanya visszavárja,
előkelő pitvarába.*

*Porból lettünk, s porrá leszünk,
ez a közös történetünk.
Az életút változatos,
rejtélyes és titokzatos.*

*Minden ember küldetéses,
s valamiben tehetséges.
A tehetség lehetőség,
jobb életre eshetőség.*

*Jobbra és egy igazabra,
tiszta élet diadalra.
S e győzelem örök fénye
vonja Táncsicst öröklétbe.*

*Jó barátunk, most búcsúzunk,
ezer fehér gyertyát gyűjtünk.
Szívünk mélyén tovább őrzünk,
eszméiden érlelődünk.*

*Nemzetünknek ajándéka,
életutad nekünk példa.
Jegyezzük meg szóról-szóra,
Te vagy:
az IGAZSÁG SZÓSZÓLÓJA!*

Táncsics Mihály egyetlen ismert fényképe

*Az elbeszélő költemény Gerencsér Miklós: <Így élt
Táncsics Mihály> írása nyomán készült.*

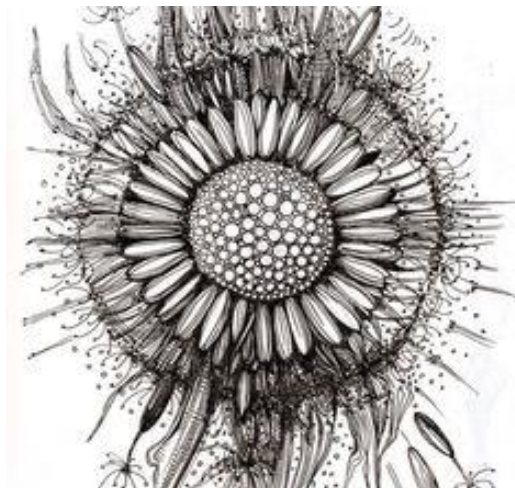
*Történeti hitelességét Botos László történész ellenőrizte.
Az Ő elgondolása és tevékeny közreműködése révén jött
létre a*

Magyarságtudományi Intézet. www.magtudin.org

*Botos László bátyám és Szőke István Atilla versíró
barátom segítőkész munkáját hálásan köszönöm!*

Tisztelettel: Bálint Miklós Bendegúz

Békéscsaba, 2021. április 11.

Tartalom

- 1./ Hét közül a középső
- 2./ A csoda
- 3./ A kiút
- 4./ Mégsem lesz paraszt!
- 5./ Inas élet
- 6./ Felnőttkor
- 7./ Gyalog a tudás felé
- 8./ Devecser
- 9./ Tavasz
- 10./ Izsák
- 11./ Az oktató
- 12./ A vándordíák
- 13./ „Vér vagyok a nép véreből, hús vagyok a nép húsából.”
- 14./ Útón
- 15./ Pesten
- 16./ A Bakonyban
- 17./ Próbálkozások
- 18./ Irány Erdély!
- 19./ Vissza Pestre!
- 20./ A kolera
- 21./ Sötét árnyak
- 22./ <Magyar és német beszélgetések>
- 23./ A pártfogó
- 24./ Mond hol élek?
- 25./ <Kritikai értekezések>
- 26./ Tervezetés
- 27./ Alkotás
- 28./ Öröm és bánat
- 29./ Búcsúzás
- 30./ Bajok seregestül
- 31./ Árvíz és kereszt
- 32./ A lágyszívű
- 33./ A legnagyobb szerencse
- 34./ Teréz
- 35./ Tavaszi zsongás
- 36./ Fény és árnyék
- 37./ Hiszékenység
- 38./ Őszinteség
- 39./ Kíváncsiság
- 40./ Vidámság, szomorúság
- 41./ Csüggedés
- 42./ Kérdések és feleletek
- 43./ A cenzor
- 44./ Betegség, bosszúság
- 45./ <Sajtószabadságról nézetei egy rabnak>
- 46./ Kevés a pártfogó
- 47./ Magánéleti gondok
- 48./ Állás
- 49./ Kitérő
- 50./ Irány nyugat!
- 51./ Múltba nézés
- 52./ Csalódások
- 53./ Magasságok és mélységek
- 54./ Irány észak!
- 55./ Hirtelen sötétség
- 56./ Hódolat
- 57./ Életveszély
- 58./ Párizs
- 59./ London

- 60./ *Viharfelhők*
- 61./ *Hajsza*
- 62./ *Bujdosás*
- 63./ *<A Nép szava Isten szava>*
- 64./ *Célirány*
- 65./ *Kirándulás*
- 66./ *Vívódás*
- 67./ *Remény és cselvetés*
- 68./ *1847. március 4. este 10 óra*
- 69./ *Börtönlét*
- 70./ *Forgószél*

II. rész

- 71./ *A vendég*
- 72./ *Botrány*
- 73./ *<Munkások Ujsága>*
- 74./ *1848. július 2.*
- 75./ *Élet-halál harc*
- 76./ *1848. december 31.*
- 77./ *Újév*
- 78./ *1849. március 15.*
- 79./ *1849. április 14.*
- 80./ *A' MAGYAR NEMZET FÜGGETLENSÉGI NYÍLATKOZATA*
- 81./ *A harctéren*
- 82./ *Görgey Artúr tábornok úrnak*
- 83./ *1849. augusztus 13.*
- 84./ *Halálra ítélt*
- 85./ *Gyulavári*
- 86./ *Elválás*
- 87./ *Irány haza!*
- 88./ *A jó asszony*
- 89./ *Nincs bocsánat!*
- 90./ *1860. március*
- 91./ *1860. március 15. hajnal*
- 92./ *Rabság*
- 93./ *1860. szeptember 1.*
- 94./ *Napfogyatkozás*
- 95./ *Utolsó remények*
- 96./ *Újrakezdés*
- 97./ *Levél Orosházáról*
- 98./ *Munkásotthon*
- 99./ *Lejtőn*
- 100./ *Összeomlás*
- 101./ *Földönfutók*
- 102./ *Levél Ceglédről*
- 103./ *Költözés*
- 104./ *Tovább*
- 105./ *Rév-Komárom*
- 106./ *Vágyakozás*
- 107./ *Nélkülözés*
- 108./ *Újra Pesten*
- 109./ *Eszmei szövetség*
- 110./ *Gyász 1881. nyara*
- 111./ *Számvetés*
- 112./ *Halál 1884. június 28.*
- 113./ *Búcsú*

